ΠΕΛΕΚΑΝ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΘΕΟΣΟΦΙΚΗΣ ΕΝΩΣΕΩΣ

Ὥσπερ Πελεκάν, τετρωμένος τὴν πλευράν Σου, Λόγε, σοὺς θανόντας παῖδας ἐζώωσας, ἐπιστάξας ζωτικοὺς αὐτοῖς κρουνούς.

'Από τὸν ὄρθρο τοῦ Μ. Σαββάτου.

[redacted]

ΑΝΟΙΞΗ 1963

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ

ΘΕΟΣΟΦΙΚΗΣ ΕΝΩΣΕΩΣ
ΧΑΡ. ΤΡΙΚΟΥΠΗ 26 (ΙΣΟΓΕΙΟΝ)
ΑΘΗΝΑΙ

Ὑπεύθυνος Συντάξεως 'Αγλ. Ζάννου Χαρ. Τρικούπη 26
Ὑπεύθυνος Τυπογραφείου Ν. Παναγόπουλος 'Αγ. Κωνσταντίνου 14
Διανέμεται Δωρεὰν — 'Εκδίδεται ἀνὰ τριμηνίαν

'Αριθ. Δελτίου 18 Ἄνοιξη 1963

ΝΕΑ ΕΚΔΟΣΗ "ΘΥΡΣΟΣ"

ΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΑΝ ἐμπνευσμένες ὁμιλίες τοῦ ἀξέχαστου διαλεχτοῦ θεοσόφου Δημ. Νομικοῦ μέ γενικό τίτλο "Θεοσοφικαί μελέται". Τέσσερις ἀπ' αὐτές τίς ὁμιλίες διαβαστήκανε φέτος στή στοά "Αραντεηλ" τῆς Θ. ΕΝ. καί ἐνθουσιάσανε τό πυκνό ἀκροατήριο. Οἱ τίτλοι τους εἶναι: α) Θεοσοφία, β) Θεοσοφία καί Χριστιανισμός, γ) Αἱ μυήσεις τοῦ 'Ιησοῦ, δ) Περί θυσίας. Ἔχει προστεθεῖ στό τέλος ἄλλη μιά ὁμιλία, πού τήν εἶπε κάποτε ὁ Δημ. Νομικός σέ γιορτή Λευκοῦ Λωτοῦ καί πού ἐπιγράφεται 'Επέτειος θανάτου 'Ελένης Μπλαβάτσκυ.

Προλογίζει ἡ ἀδ. Καλλιόπη Κουτσογιάννη.

'Απάνθισμα ἀπό τήν ὁμιλία "Θεοσοφία" δημοσιεύεται στή σελ. 38 τοῦ τωρινοῦ μας Δελτίου.

Η ΤΕΤΑΡΤΗ ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΤΗΣ Θ. ΕΝ.

Στίς 15 τοῦ Γενάρη ἔγινε ἡ τέταρτη Γενική Συνέλευση τῆς Θ.ΕΝ.

'Η ἀδ. Διαχειρ. 'Αγλ. Ζάννου ἔκανε μιά ὁμιλία πού περιεῖχε καί τή διοικητική λογοδοσία τοῦ 1962. Ἔπειτα διάβασε τόν οἰκονομικό ἀπολογισμό τοῦ 1962, τόν προϋπολογισμό τοῦ 1963 καί τήν ἔκθεση τῶν ἐλεγκτῶν.

Δημοσιεύουμε παρακάτω ὅλη τή λογοδοσία ἀρχίζοντας ἀπό τήν ὁμιλία τῆς ἀδ. Ζάννου.

Η Θ.ΕΝ. ΠΕΡΙΜΕΝΕΙ ΤΗΝ ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΟΛΩΝ ΜΑΣ

Σήμερα ἔχομε τήν τέταρτή μας Γενική Συνέλευση.

'Από χρόνο σέ χρόνο μαζευόμαστε ὅλοι ἐδῶ γιά ν' ἀκούσομε ποιές ἐργασίες ἔγιναν τή χρονιά πού πέρασε καί πῶς ἡ Θεοσοφική μας Ενωση προχωρεῖ στόν προορισμό της. Καί πέρσι εἴχαμε πεῖ πώς ὁ

προορισμός της εἶναι ὄχι μονάχα νά διαδώσει τήν 'ιδέα τῆς ἀληθινῆς 'Αδελφότητας καί τῆς 'Ελευθερίας καί νά ξυπνήσει τόν πόθο γιά τήν ἔρευνα τῆς 'Αλήθειας, ἀλλά καί νά μᾶς κάνει ἐμᾶς νά ζήσομε τήν ἰδέα αὐτή, νά μᾶς δώσει τόν π ρ α γ μ α τ ι κ ό πόθο νά ἐρευνήσομε τό μυστήριο τῆς Ζωῆς, τῆς 'Αλήθειας. 'Απ'ὅλους ἐμᾶς, τόν καθένα χωριστά, ἐξαρτᾶται ἡ πραγματοποίηση τῆς Θεοσοφικῆς 'Ιδέας. Μήν περιμένομε ὅλοι μονάχα ν'ἀκούσομε τί ἐργασίες ἔγιναν, ποιές ὁμιλίες, τί βιβλία ἐκδόθηκαν, ἤ ποιά εἶναι ἡ οἰκονομική μας κατάσταση. Μήν περιμένομε ὅλοι ἀπό μερικούς νά γίνονται ὅλες αὐτές οἱ ἐργασίες.κ'οἱ ἄλλοι νά μένουν ἁπλοί παθητικοί ἀκροατές ἤ ἀναγνῶστες. 'Η Θεοσοφική "Ενωση περιμένει ἀπ'ὅλα τά μέλη της ὄχι μόνο τήν οἰκονομική συνδρομή τους, ὄχι μόνο τό ἐνδιαφέρον τους ν'ἀκοῦνε τίς ὁμιλίες ἤ νά διαβάζουν τά βιβλία καί τό περιοδικό της, ἀλλά περιμένει καί τήν πρακτική τους συνδρομή, δηλαδή τήν προσφορά τους στή βοήθεια τῆς ἐργασίας καί πάνω ἀπ'ὅλα τήν πνευματική τους προσφορά. 'Ο κάθε ἄνθρωπος πού δουλεύει μέσα του τόν πνευματικό του κόσμο, ὅσο σκέπτεται, ὅσο δρᾶ ἐσωτερικά μέ τήν κατανόηση καί τήν ἀγάπη, τόσο κ'ἐξωτερικεύει αὐτόν τόν πνευματικό του κόσμο. Σάν τή φλόγα πού ξεπετιέται ἀπ'τήν ἑστία τῆς θερμότητας. Πρέπει νά ὑπάρχει ἡ ἐσωτερική θερμότητα γιά νά μπορέσει νά μεταδοθεῖ καί στόν ἐξωτερικό κόσμο. 'Ακόμα κ'οἱ ἰδέες, ἄν δέν ἔχουν παλμό καί ζωντάνια, εἶναι νεκρές, ἄψυχες, καί δέν μποροῦν νά δονήσουν καμμιά ψυχή. Μήν περιμένομε μονάχα ἀπ'τόν Πρόεδρο τῆς Στοᾶς ἤ ὅποιον ἄλλον ὁμιλητή ν'ἀκούσομε ὡραῖες ἰδέες. Μή θέλομε μονάχα νά παίρνομε, ἀλλά ὁ καθένας μας ἄς δουλεύει μέσα του ὅσα ἄκουσε, ἄς τά ἀφομοιώνει καί ἄς τά προσφέρει ὁλόγυρά του, ἐδῶ ἤ στό οἰκογενειακό του περιβάλλον ἤ στό φιλικό του ἤ ὁπουδήποτε ἀλλοῦ. Οἱ ἰδέες νά γίνονται βιώματα, πράξεις. Καί τότε ὁ καθένας μας θά πάρει ἐνεργό μέρος στό ἔργο, στήν ἀποστολή πού ἔχει ἡ Θεοσοφική "Ενωση κι ὅλοι θά ἐρχόμαστε ἐδῶ μέ χαρά κ'ἐνθουσιασμό καί δέν θά θέλομε μονάχα ν'ἀκοῦμε, μονάχα νά παίρνομε, ἀλλά θά ποθοῦμε πιό πολύ νά δώσομε. Τί μπορεῖ ὁ καθένας νά δώσει; Σέ τί μπορεῖ νά βοηθήσει; "Εστω κ'ἕναν καλό λόγο νά πεῖ, ἔστω καί μιά ἀτομική του σκέψη νά ἐκφράσει, νά τονώνει τήν ἀνταλλαγή σκέψεων στίς συζητήσεις πού γίνονται στίς Στοές, νά τονώνει μέ τήν παρουσία του τή Στοά του, καί πάνω ἀπ'ὅλα νά μεταδίνει τήν ἀγάπη του, τόν ἐνθουσιασμό του, τήν ἐσωτερική φλόγα τῆς καρδιᾶς του. 'Ο καθένας νά ποθεῖ τήν προσφορά, ὁποιαδήποτε προσφορά. "Οχι μόνο μέ τήν ἔρευνα, τή μελέτη καί τή σκέψη. Κ'ἕνα χαμόγελο ε ἶ ν α ι προσφορά."Ας ἐρχόμαστε ὅλοι ἐδῶ μ'ἀνοιχτό, ἐλεύθερο νοῦ κι ἄς δημιουργήσομε μιά ἀτμόσφαιρα ψυχικῆς ζεστασιᾶς. "Ας μήν κλεινόμαστε μέσα στά στενά ὅρια τοῦ ἑαυτοῦ μας. "Ας νιώσομε πώς ὅλοι ἐδῶ εἴμαστε ἀδέλφια, πού εἶναι κάτι τό πιό βαθύ ἀπό μονάχα τόν φυσικό δεσμό. 'Η πνευματική ἀδελφότητα εἶναι κάτι τό πολύ βαθύ, τό πολύ ζων -

τανό. Μπορεῖ νά πῶ κάτι τό ἱερό. Ἄς νιώσομε τήν ἱερότητα αὐτή κι ἄς θελήσομε νά τή ζήσομε. Ἄς ἀνοίγομε τήν καρδιά μας καί τή σκέψη μας ὅπως στόν πιό στενό μας φίλο, χωρίς νά φοβόμαστε πώς ὁ ἄλλος θά μᾶς παρεξηγήσει ἤ δέν θά θελήσει νά μᾶς καταλάβει ἤ θά φερθεῖ ἀδιάφορα σάν ξένος. Ὁ καθένας ἄς σκύβει ἀληθινά ἀδελφικά στήν ψυχή τοῦ ἄλλου κι ἄς δίνει ὅ,τι μπορεῖ νά δίνει. Μέσα στόν ἀπέραντο αὐτό κόσμο ἡ κάθε ψυχή νιώθει τόσο μονάχη, τόσο μακριά ἡ μιά ἀπ'τήν ἄλλη. Τί Παράδεισος πού θἆταν ὁ κόσμος αὐτός ἄν πραγματικά οἱ ψυχές ξέραν νά σκύψουν στοργικά ἡ μιά στήν ἄλλη. Ἄν ἡ κάθε μιά μποροῦσε ἐλεύθερα νά πεῖ τίς δυσκολίες της, τά ἐμπόδιά της, τόν πόνο της στήν ἄλλη καί νά βρεῖ ἀληθινή κατανόηση, ἐνισχυτικά λόγια, λόγια πραγματικῆς ἀγάπης. Νά θέλομε νά καταλαβαίνομε γενικά τόν ἄνθρωπο. Ὄχι μονάχα αὐτούς πού ταιριάζουν μέ μᾶς, ἀλλά κ'ἐκείνους πού εἶναι διαφορετικοί ἀπό μᾶς. Ἡ ἀγάπη μας νά πλαταίνει ὅλο καί πιό πολύ, ὁ ὁρίζοντάς μας ν'ἀνοίγει ὅλο καί πιό πολύ ὡς πού ν'ἀγκαλιάσει τόν κόσμο ὁλόκληρο.

Ἄραγε δέν θά μπορούσαμε ἐδῶ, μές στή μικρή μας Ἕνωση, νά κάνομε αὐτό τό πρῶτο βῆμα, νά νιώσομε τό πρῶτο ἄρωμα τοῦ φανταστικοῦ ἀκόμα γιά μᾶς αὐτοῦ Παράδεισου; Ἀπό μᾶς καί μόνο ἐξαρτᾶται. Ἄς τόν ὁραματισθοῦμε πρῶτα, ἄς ἀνοίξομε τίς καρδιές μας κι ἄς θελήσομε ἀπό ὅραμα νά γίνει Πραγματικότητα.

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΣ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

Καί τώρα ἄς ἔλθομε στή χειροπιαστή σημερινή μας πραγματικότητα κι ἄς ποῦμε τί ἐργασίες κάναμε αὐτή τή χρονιά.

Ἀλλά πρῶτα ἀπ'ὅλα, ἔπειτα ἀπό τό ὡραῖο ὅραμα πού κάναμε πρίν, πρέπει νά μποῦμε σέ μιά πολύ θλιβερή πραγματικότητα, πού μᾶς λύπησε ὅλους πάρα πολύ. Θά ποῦμε γιά τήν παραίτηση τοῦ Προέδρου τῆς Στοᾶς Πλάτων, τοῦ τόσο ἀγαπητοῦ σέ ὅλους μας ἀδελφοῦ μας Τίμου Βρατσάνου. Πέρσι σᾶς εἶχα ἐξηγήσει ὅλους τούς λόγους πού μᾶς ἐπέβαλαν ν'ἀλλάξομε τό ἔμβλημά μας. Γιατί, ὅπως σᾶς εἶχα πεῖ, ἀφοῦ παραιτηθήκαμε ἀπό τή Θεοσοφική Ἑταιρία καί γίναμε ἀνεξάρτητη ὀργάνωση, καί ἠθικά καί νομικά δέν εἴχαμε τό δικαίωμα νά ἔχομε τό ἴδιο ἀντιπροσωπευτικό σῆμα μ'αὐτή. Ἡ περσινή Γενική Συνέλευση σχεδόν σύσσωμη ἀποφάσισε νά γίνει ἡ ἀλλαγή. Δυστυχῶς ὅμως ὁ ἀδελφός Τίμος, πού ἔχει ἰδιαίτερη ἀγάπη στό ἔμβλημα αὐτό, δέν συμφώνησε μέ τίς δικές μας ἀπόψεις οὔτε μέ τίς ἀπόψεις τῶν νομικῶν, λυπήθηκε πολύ καί θέλησε ν'ἀπομακρυνθεῖ. Ὁ καθένας μας εἶναι ἀπόλυτα ἐλεύθερος νά κάνει ὅτι τοῦ ὑπαγορεύει ἡ σκέψη του, ἡ συνείδησή του. Δέν εἴχαμε οὔτε τή δύναμη ἀλλά οὔτε καί τό δικαίωμα βέβαια νά τόν ἐμποδίσομε στήν ἐλεύθερη ἀπόφασή του, ὅση λύπη κι ἄν μᾶς ἔ-

δωσε. Δέν τόν διαγράψαμε ἀπ'τό μητρῷο μας καί πάντα ἐλπίζομε πώς θά θελήσει ν'ἀναθεωρήσει τήν ἀπόφασή του ἐκείνη καί τόν περιμένομε μ'ἀνοιχτή τήν ἀδελφική μας ἀγκαλιά.

ΤΟ ΝΕΟ ΜΑΣ ΕΜΒΛΗΜΑ[1]

Τά νέα σύμβολα πού ἀποτελοῦν τώρα τό ἔμβλημά μας εἶναι κι αὐτά τόσο ἱερά ὅσο καί τά ἄλλα πού ἀποτελοῦν τό ἔμβλημα τῆς Θεοσοφικῆς 'Εταιρίας. 'Ο Αἰγυπτιακός Σταυρός, ἡ σβάστικα, ὁ οὐροβόρος ὄφις καί τό ρητό "Οὐδεμία θρησκεία ὑπεράνω τῆς 'Αληθείας" ἀντικαταστάθηκαν ἀπ'τό σύμβολο τοῦ Χριστοῦ-Λόγου, ἀπ'τό Σινικό Ταοϊκό σύμβολο Τάϊ-Τσί κι ἀπ'τό ρητό τοῦ 'Ηράκλειτου "'Οδός ἄνω κάτω μίη". Τά δυό ἀντίστροφα τρίγωνα δέν ἀντικαταστάθηκαν, οὔτε καί ἡ σανσκριτική τριγράμματη ἱερή λέξη 'Αώμ.

Τό ΧΡ, τό σύμβολο τοῦ Χριστοῦ-Λόγου, παριστάνει τήν Παγκόσμια Χριστική Δύναμη σ'ὅλη της τή Δόξα.

Τό πανάρχαιο Σινικό Ταοϊκό σύμβολο Τάϊ-Τσί, πού λέγεται ἐπίσης καί Γιάν-Γίν (τό ἀνδρικό καί τό θηλυκό στοιχεῖο), παριστάνει τήν κυκλική σύνθεση τῶν ἀντιθέσεων καί μᾶς δείχνει πώς μέσα στή θέση βρίσκεται ὁ σπόρος τῆς ἀντίθεσης, ὅπως καί μέσα στήν ἀντίθεση βρίσκεται ὁ σπόρος τῆς θέσης, σέ σχῆμα τέλειου κύκλου. Τόσο ἡ θέση ὅσο κ'ἡ ἀντίθεση περιέχονται σέ πλήρη ἁρμονία καί ἀντιστοιχία μέσα στόν μεγάλο κύκλο, πού εἰκονίζει τό 'Ανεκδήλωτο. Μέσα σέ κάθε ἀντίθεση ὑπάρχει καί μιά ἀντίστροφη ὄψη τῆς'Αλήθειας. Γιατί, ὅπως κι ἄλλοτε εἴπαμε, ἡ Μία 'Αλήθεια ἐκδηλώνεται μέ πολλές, ἀκόμα καί μέ φαινομενικά ἀντίθετες ὄψεις. Κ'ἔτσι πρέπει ὄχι μόνο νά μήν περιφρονοῦμε, ἀλλά καί νά σεβόμαστε τήν κ ά θ ε ἰδέα, ὅσο ἀντίθετη κι ἄν μᾶς φαίνεται ἀπ'τή δική μας. Μέσα στή ζωή ὑπάρχει ὁ σπόρος τοῦ θανάτου, ὅπως καί μέσα στόν θάνατο ὁ σπόρος τῆς ζωῆς. 'Η θέση κ'ἡ ἀντίθεση στήν κυκλική τους κίνηση σχηματίζουν τήν παγκόσμια σύνθεση τῆς 'Ενότητας.

Καί τό ρητό τοῦ 'Ηράκλειτου "'Οδός ἄνω κάτω μίη", εἶναι ἡ ἐπεξήγηση τῶν δυό ἀντίστροφων τριγώνων. Μία ἡ 'Οδός. 'Η ἐνέλιξη καί ἡ ἀνέλιξη εἶναι οἱ δυό ἀντίστροφες κινήσεις τῆς Ζωῆς.

Αὐτά εἶχα νά πῶ γιά τό νέο μας ἔμβλημα, πού εἶναι κι αὐτό τόσο ἱερό καί θεοσοφικό ὅπως καί τό ἄλλο.

ΑΡΧΑΙΡΕΣΙΕΣ

῞Οπως ἔχετε διαβάσει στό Καταστατικό μας, κάθε τρία χρόνια γίνονται πρῶτα οἱ ἀρχαιρεσίες τῶν Στοῶν κ'ἔπειτα ἡ κατάρτιση τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου καί ἡ ἐκλογή Διαχειριστοῦ, Γραμματέως καί Ταμίου. Φέτος συμπληρώθηκαν τά τρία χρόνια ἀπ'τίς πρῶτες ἀρχαι-

---

1. Βλ. τήν τελευταία σελίδα τοῦ ἐξώφυλλου.

ρεσίες καί ψηφίστηκαν γιά τήν τριετία 1963-1966:

Στοά Πλάτων		Στοά Ἄραντεηλ	
Πρόεδρος	Κώστας Ξύνδας	Πρόεδρος	Καλ. Κουτσογιάννη
Ἀντιπρ.	Χριστίνα Δουρέντη	Ἀντιπρ.	Μαρία Οἰκονόμου
Γραμ.	Νίτσα Ξύνδα	Γραμμ.	Φωτεινή Βάγια
Ταμίας	Νίτσα Ξύνδα	Ταμίας	Ἀντέλα Παλαμάρα
Στοά Μπέζαντ		Στοά Δημόκριτος	
Πρόεδρος	Ἀγλ. Ζάννου	Πρόεδρος	Λ. Πολυμερόπουλος
Ἀντιπρ.	Νίκος Βουρόπουλος	Ἀντιπρ.	Χριστ. Μαργαρίτη
Γραμ.	Τερέζα Σειραδάκη	Γραμ.	Εὐλ. Ἱερομνήμονος
Ταμίας	Μάνος Τζωρτζάκης	Ταμίας	Εὐλ. Ἱερομνήμονος

Στό Διοικητικό Συμβούλιο, πού ἀποτελεῖται ἀπό ἑπτά μέλη καί πού ὅπως ξέρετε, σύμφωνα μέ τό Καταστατικό οἱ τέσσερις Πρόεδροι Στοῶν ἐκλέγουν τά τρία πρόσεδρα μέλη, ἐξελέγησαν καί πάλι οἱ ἀδ. Ἀντέλα Παλαμάρα, Μαρία Οἰκονόμου καί Δημήτρης Θεοδωρίδης. Τό Διοικητικό Συμβούλιο ψήφισε καί πάλι Διαχειριστή ἐμένα, Γραμματέα τήν ἀδ. Μαρία Οἰκονόμου καί Ταμία τήν ἀδ. Ἀντέλα Παλαμάρα.

ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΤΩΝ ΣΤΟΩΝ

Καί τώρα θά ποῦμε γιά τίς ἐργασίες τῶν Στοῶν.

Στή Στοά Πλάτων μίλησαν διάφοροι ὁμιλητές. Ὁ ἀδ. Τάσος Βαλαδῶρος ἔκανε μιά σειρά ἀπό ὁμιλίες μέ θέμα: Ὁ ἐσωτερισμός τῆς Ἀνατολικῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας. Ἡ ἀδ. Ἰφιγένεια Φράγκου μίλησε μέ θέμα: Ὑπάρχει εὐτυχία; Ὁ ἀδ. Ἀνδρέας Δεληγιάννης μίλησε γιά τόν ἐσωτερισμό τοῦ Ἰσλάμ καί ὁ Πρόεδρος τῆς Στοᾶς ἀδ. Κώστας Ξύνδας γιά τίς πνευματικές θεραπεῖες. Τώρα ὁ ἀδ. Βαλαδῶρος ἔχει ἀρχίσει μιά νέα σειρά μέ θέμα: Ἡ προσευχή.

Ἡ Στοά Ἄραντεηλ ἐργάστηκε μέ τίς παληές ὁμιλίες τῆς Προέδρου της ἀδ. Καλ. Κουτσογιάννη: Ὁ Πλάτων καί ἡ θρησκεία τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, ὁ Πλάτων, ἡ Σχολή του καί ἡ διδασκαλία του, ἡ ἐλευθέρα θέλησις, Πνευματισμός καί Θεοσοφία, Ἄννη Μπέζαντ. Ἔπειτα ὁ ἀδ. Δεληγιάννης μίλησε γιά τήν Ἀνατολική Μεταφυσική καί ὁ ἀδ. Βαλαδῶρος συνέχισε τίς ὁμιλίες του γιά τόν ἐσωτερισμό τῆς Ἀνατολικῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας. Μετά τίς καλοκαιρινές διακοπές ἡ Στοά ἐργάστηκε μέ τίς ὁμιλίες τοῦ ἐκλεκτοῦ καί ἀλησμόνητου παλαιοῦ Θεοσόφου Δημ. Νομικοῦ μέ θέματα: Θεοσοφία, Θεοσοφία καί Χριστιανισμός, Αἱ μυήσεις τοῦ Ἰησοῦ, Περί θυσίας. Καί τώρα οἱ ὁμιλίες τοῦ ἀδ. Βαλαδώρου περί προσευχῆς συνεχίζονται καί στή Στοά Ἄραντεηλ.

Στή Στοά Μπέζαντ συνέχισα τή σειρά τῶν ὁμιλιῶν μου γιά τή Θεοσοφική Διδασκαλία: Φυσικός Κόσμος, Ἀστρικός Κόσμος, Μετα-

---

(1) Βλ. τήν τελευταία σελίδα τοῦ ἐξωφύλλου

θανάτια ζωή, Μετενσάρκωση. Καί προχθές ἄρχισα τήν ὁμιλία μου γιά τήν 'Εξέλιξη. Θά ἀκολουθήσουν οἱ ὁμιλίες γιά τό Κάρμα, τήν 'Ατραπό καί τίς Μυήσεις. 'Η σειρά αὐτή τελειώνει μέ μιά ὁμιλία γιά τόν Κρισναμούρτι.

'Η Στοά Δημόκριτος ἀπό πρόπερσι ἐργάζεται μέ τό τόσο ἐνδιαφέρον Γνωστικιστικό βιβλίο "Πίστις-Σοφία", πού ἔχει μεταφράσει ἀπό τ'ἀγγλικά ὁ Πρόεδρος τῆς Στοᾶς ἀδ. Λεωνίδας Πολυμερόπουλος. Τώρα στίς γιορτές ὁ Πρόεδρος τῆς Στοᾶς ἔκανε μιά ὁμιλία γιά τά Χριστούγεννα καί μιά γιά τή Σφαγή τῶν Νηπίων.

ΚΙΝΗΣΗ ΤΗΣ ΔΑΝΕΙΣΤΙΚΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ

'Η Δανειστική Βιβλιοθήκη, ὅπως εἶπα καί πέρσι, δυστυχῶς δέν ἔχει τήν κίνηση πού θἄπρεπε νά εἶχε. Δέν ξέρω ποιά εἶναι ἡ αἰτία τῆς ἀδιαφορίας τῶν μελῶν γιά τή μελέτη τῶν βιβλίων αὐτῶν. Τό περιοδικό μας καί τά βιβλία πού ἐκδίδομε δέν θἄπρεπε νά γεμίζουν ὅλο τό ἀναγνωστικό ἐνδιαφέρον τῶν μελῶν μας. Θἄπρεπε ὁ πόθος τους γιά τή μελέτη, γιά τήν ἔρευνα τῆς Ζωῆς καί τῆς Σοφίας νά ἦταν πολύ μεγαλύτερος. Μέ μεγάλη μου λύπη διαπιστώνω τήν ἔλλειψη αὐτή.

ΟΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ "ΘΥΡΣΟΣ"

Οἱ ἐκδόσεις μας φέτος πλουτίστηκαν μέ τό θαυμάσιο ἔργο τῆς Ἄν. Μπέζαντ "'Η 'Αρχαία Σοφία", πού βγῆκε σέ μετάφραση τοῦ ἀδ. μας Τίμου Βρατσάνου, καθώς καί μέ τόν δεύτερο τόμο τῶν "Θεοσοφικῶν ὁμιλιῶν" τῆς ἀδ. μας Καλ. Κουτσογιάννη. Ὅσοι διάβασαν τόν πρῶτο τόμο γνωρίζουν πόσο ἐνδιαφέρον καί πολύτιμο περιεχόμενο ἔχουν οἱ "'Ομιλίες" αὐτές. Τώρα ἑτοιμάζεται ἡ ἔκδοση τῶν ὁμιλιῶν πού ἀναφέραμε πάρα πάνω, τοῦ ἀδ. μας Δημητρίου Νομικοῦ. 'Εκεῖνοι πού ἄκουσαν στή Στοά Ἄραντεηλ τίς ὁμιλίες αὐτές εἶπαν πώς ἦταν μιά ἀληθινή μυσταγωγία.

Ο "ΠΕΛΕΚΑΝ"

'Απ'ὅλες τίς ἐργασίες μας, ἐκείνη πού ἔχει τή μεγαλύτερη ἐπιτυχία σ'ἕνα πιό πλατύ κοινό εἶναι τό περιοδικό μας "Πελεκάν", πού ἐκδίδεται κάθε τριμηνία. Δημοσιεύονται θεοσοφικές ἰδέες μέ λογοτεχνική ἔκφραση, ἰδέες ὄχι μόνο τῆς Θεοσοφικῆς διδασκαλίας, ἀλλά καί γενικά θεοσοφικές, πού βρίσκονται σέ λογοτεχνικά ἔργα διαφόρων λαῶν καί ἐποχῶν. Καί μ'αὐτό τόν τρόπο, ὅπως εἶπα κι ἄλλες φορές, ἐρχόμαστε πιό κοντά στούς λαούς αὐτούς. Ἔτσι πραγματοποιοῦμε πιό ζωντανά μές στήν καρδιά μας τό ξύπνημα τῆς Παγκόσμιας 'Αδελφότητας. Εἶπα πρωτύτερα πώς δημοσιεύομε θεοσοφικές ἰδέες μέ λογοτεχνική ἔκφραση. 'Η ἰδέα ἀνταποκρίνεται στό νοῦ, ἡ λογοτεχνία ἀνταποκρίνεται στό συναίσθημα τῆς 'Ομορφιᾶς, πού δο-

νεῖ πιό πολύ τήν καρδιά μας. Ὅταν καί τά δυό μαζί εἶναι ἑνω - μένα, δονοῦν ἐντονώτερα τή συνείδησή μας ὁλόκληρη. Κ'ἡ βαθύτε- ρη συνείδηση τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἡ Σπίθα τῆς Θεότητας πού βρί - σκεται ἀκόμα μισοκοιμισμένη, μισοσβυσμένη μέσα του.

Ἄς ξαναπῶ αὐτό πού εἶπα κι ἄλλες φορές. Ὅλη αὐτή ἡ ἐργα - σία ἀπαιτεῖ καί πνευματική καί ὑλική προσφορά. Κάθε προσφορά, εἴτε πνευματική εἴτε ὑλική, ὅπως καί κάθε εἴδους τεχνική βοή- θεια, γίνεται πάντα μέ χαρά δεκτή. Ἄς αἰσθανθοῦμε ὅλοι μας βα- θειά τήν ἀγάπη μας γιά τή Θεοσοφική μας Ἕνωση κι'ἄς καταλάβο- με πώς μόνο μέ τήν προσφορά μας, μέ τή θυσία μας, θά μπορέσει ἡ Θεοσοφική Ἕνωση νά προχωρήσει στόν δύσκολο δρόμο της.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

Ὅπως καί στά προηγούμενα χρόνια, χάρη στό ζῆλο καί στήν ἀ- ληθινή ἀγάπη τῆς ἀγαπητῆς μας Ταμίου ἀδ. Ἀντέλας Παλαμάρα, κα- θώς καί στίς συνδρομές καί δωρεές μελῶν καί ἀγαπητῶν φίλων, ἡ οἰκονομική μας κατάσταση διατηρεῖται ὁπωσδήποτε καλά. Ἰδιαί - τερα εὐχαριστοῦμε τούς ἀδελφούς μας Περικλῆ Νομικό, Καλλιόπη Κουτσογιάννη, Μαρία Στρέγλου καί Μαρία Ντελμουλύ γιά τίς δωρε- ές τους.

Ἐπίσης κ'οἱ ἐκδόσεις "Θύρσος", εὐχαριστοῦν θερμότατα γιά τίς δωρεές τους τούς ἀδελφούς καί φίλους Καλλιόπη Κουτσογιάννη, Χριστίνα Μαργαρίτη, Σοφία Σουλιώτη, Βιλελμ. Κοκκώνη, Ντίνο Μι- στράκη, Δημ. Βυζᾶ, Χρ. Παρασκευόπουλο, Δημ. Κωφοῦ καί Βασ. Χον- δρόπουλο.

Καί τώρα θά διαβάσουμε τόν οἰκονομικό ἀπολογισμό τοῦ 1962 καί τόν προϋπολογισμό τοῦ 1963.

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΧΡΗΣΕΩΣ 1962

Ὑπόλοιπον 1/1/62	δρ.	2486	Γεν. ἔξοδα	δρ.	1587
Εἰσπράξεις ἀπό συνδρ.	"	5885	Ἐκτύπ. θεοσοφ.		
Δωρεά Περ. Νομικοῦ			βιβλίων καί		
εἰς μνήμην Δημ. Νομικοῦ	"	200	περιοδ.	"	7378
Δωρεά Μαρίας Ι. Στρέ-					
γλου εἰς μνήμην Ι. Στρέ-	"				
γλου	"	300			
Δωρεά Καλ. Κουτσογιάννη					
εἰς μνήμην Δημ. Νομικοῦ	"	100			
Δωρεά Μαρίας Ντελμουλύ	"	100			
		--------			-----
	"	9071		"	9071
Ὑπόλ. εἰς νέον		106			

ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ 1963

Εἰσπράξεις ἀπό συνδρ.	δρ.	8500	Γεν. ἔξοδα	δρ.	2500
" ἐκτάκτους εἰσφοράς, δωρεάς κλπ.	"	5000	Βιβλιοθήκη	"	2000
			'Εκτύπ. θεοσ. δελτίων, βιβλίων κλπ.	"	9000
	"	13500		"	13500

ΤΕΣΣΕΡΑ ΧΡΟΝΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΔΡΥΣΗ ΤΗΣ Θ. ΕΝ.

Στίς 5 τοῦ Φλεβάρη γιόρτασε ἡ Θ. ΕΝ. τήν τέταρτη ἐπέτειο τῆς ἵδρυσής της μέ ὁμιλίες καί μέ ἀνάγνωση ἀποσπασμάτων ἀπό διαλε - χτά βιβλία.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΓΙΟΡΤΗΣ

1. 'Ομιλία ἀδ. Καλλιόπης Κουτσογιάννη
2. 'Από τήν "Κατάχτηση τῆς ἀπατηλότητας" τοῦ Βάν ντέρ Λέου
   (διάβασε ὁ ἀδ. Ν. Βουρόπουλος)
3. 'Από τό "Δωδεκάλογο τοῦ Γύφτου" τοῦ Κωστῆ Παλαμᾶ
   (διάβασε ἡ ἀδ. Τερέζα Σειραδάκη)
4. 'Ομιλία ἀδ. 'Αγλ. Ζάννου
5. 'Από τό "'Εσύ" τοῦ Τζώρτζ "Αραντεηλ
   (διάβασε ἡ ἀδ. Μαρία Οἰκονόμου)
6. 'Από τό "Τραγούδι τῆς Γῆς" τοῦ Στράτη Μυριβήλη
   (διάβασε ἡ ἀδ. Μαρία Βαλαδώρου)
7. 'Από τό "Φῶς στήν 'Ατραπό"
   (διάβασε ὁ ἀδ. Κώστας Ξύνδας)

Δημοσιεύουμε παρακάτω ὅλο τό πρόγραμμα τῆς γιορτῆς μας.

1. ΘΑ ΝΙΚΗΣΩΜΕΝ

Σήμερον συμπληροῦται τετραετία ἀπό τῆς ἡμέρας κατά τήν ὁποίαν ὠθούμενοι ἀπό τόν διακαῆ πόθον νά ἐξυπηρετήσωμεν ὡς ἀδελφούς ὅλους ἀνεξαιρέτως τούς ἀνθρώπους ἱδρύσαμεν τήν μικράν μας "Ένωσιν" μέ ἐνθουσιασμόν καί πίστιν ὅτι παρ' ὅλας τάς δυσχερείας καί ἀντιξοότητας αἱ ὁποῖαι καθημερινῶς σχεδόν παρουσιάζονται, θά νικήσωμεν ἐν τέλει, διά νά βοηθήσωμεν τήν κλυδωνιζομένην εἰς τό πέλαγος τοῦ πόνου καί τῆς διαρκοῦς ἀνησυχίας ἀνθρωπότητα νά ἐπανεύρῃ τόν φωτεινόν δρόμον τόν ὁδηγοῦντα πρός τήν πραγματικήν εὐτυχίαν, τήν ὁποίαν ματαίως ὁ ἄνθρωπος καθ' ὅλην τήν ζωήν του

ἀναζητεῖ ἐκεῖ πού δέν θά τήν συναντήση ποτέ.

Τείνομεν ἀδελφικήν χεῖρα πρός τάς ἁπανταχοῦ τῆς Γῆς διεσπαρμένας Θεοσοφικάς Στοάς. Εἴμεθα ὑπερήφανοι διά τά ὑπέροχα ἰδεώδη των καί χαίρομεν χαράν μεγάλην εἰς κάθε ἐπιτυχίαν των, προσφερόμενοι νά ἐργασθῶμεν μέ τάς μικράς δυνάμεις μας πρός ἐξυπηρέτησιν τοῦ μεγάλου καί ὡραίου ἰδανικοῦ τῆς Εἰρήνης, τῆς 'Ελευθερίας, τῆς 'Αγάπης καί τῆς 'Αδελφότητος.

'Ημεῖς οἱ σπουδασταί τῆς Θεοσοφίας γνωρίζοντες καλῶς τήν τεραστίαν δύναμιν τῆς σκέψεως καί μάλιστα τῆς συγκεντρωμένης σκέψεως ἄς μή πτοούμεθα ἀπό τήν ἀδυναμίαν μας καί ἀπό τόν μικρόν, τόν ἐλάχιστον ἀριθμόν μας, ἄς συγκεντρώνωμεν ἀκαταπαύστως τήν σκέψιν μας πρός τήν ἀγωνιζομένην ἀνθρωπότητα, ἐπικαλούμενοι ὑπέρ αὐτῆς τόν Θεόν τῆς 'Αγάπης καί τῆς Εἰρήνης καί ἄς εἴμεθα βέβαιοι ὅτι ἡ κοινή ἐπιθυμία μας καί ἡ προσευχή μας θά φθάσουν ὡς θυμίαμα εὔοσμον μέχρι τοῦ Θρόνου 'Εκείνου ὅστις ἐκήρυξεν ὅτι ""Οπου εἰσί δύο ἤ τρεῖς συνηγμένοι ἐν τῷ ἐμῷ ὀνόματι καγώ εἰμί ἐν μέσῳ αὐτῶν".

Καλλιόπη Κουτσογιάννη

2. ΣΤΟ ΦΩΣ ΤΟΥ ΑΙΩΝΙΟΥ

Μονάχα ὅταν θαρροῦμε πώς ἡ εἰκόνα τοῦ κόσμου ἡ σχηματισμένη ἀπό μᾶς εἶναι κόσμος σχετικά πραγματικός, μποροῦνε τά φαινόμενα νά γίνουν ἀντικείμενα τῆς ἐπιθυμίας μας, μονάχα τότε λαχταρᾶμε νά τ'ἀποχτήσουμε. 'Η ἐπιθυμία μας σημαίνει πώς τήν εἰκόνα πού σχηματίσαμε τήν παίρνουμε γι'ἀντικειμενική πραγματικότητα. Τοῦ κάκου γυρεύουμε νά τίς πιάσουμε τοῦτες τίς εἰκόνες πού γεννιοῦνται μές στή συνείδησή μας. Κι ἀπογοητευόμαστε σάν ἀνακαλύφουμε πώς φαινόμενα εἶναι καί τίποτα ἄλλο. 'Αληθινή πνευματικότητα δέν εἶναι ν'ἀποτραβηχτεῖς ἀπό τόν κόσμο δηλώνοντας πώς εἶναι γεμάτος ἀπατηλότητα καί κακία. Αὐτό εἶναι λάθος καί μπορεῖ νά γίνει αἰτία πόνου γιά κείνους πού τό βάνουνε σκοπό τους.

'Η πνευματικότητα ἡ γεννημένη ἀπό τήν ἐμπειρία τῆς Πραγματικότητας εἶναι πολύ διαφορετική. "Αν ἔχουμε τέτοια πνευματικότητα, οὔτε τίς ἐπιθυμοῦμε τίς ἀπατηλές μορφές τῆς κοσμοεικόνας μας οὔτε τίς φοβόμαστε. Ξέρουμε τί εἶναι. Ξέρουμε πώς εἶναι εἰκόνες σχηματισμένες μές στή συνείδησή μας. Καί βλέπουμε πώς ἀποτελοῦνε τήν ἑρμηνεία πού ἐμεῖς δίνουμε στό Αἰώνιο.

"Οταν μπαίνουμε στόν κόσμο τῆς Πραγματικότητας, ἡ ἐπιθυμία ἐξαφανίζεται, ἀφοῦ εἴμαστε ὅλα ὅσα ὑπάρχουνε κι ἀφοῦ ξέρουμε πώς δέν ἔχουμε τίποτα νά ἐπιθυμήσουμε ἔξω ἀπό τήν Πραγματικότητα. Γιατί νά ἐπιθυμεῖς ἅμα ξέρεις πώς τήν ὕπαρξή σου ὅλα τήν ἀποτελοῦνε; Μέσα στήν εἰρήνη τοῦ Αἰώνιου ἡ ἐπιθυμία σωπαίνει, κεῖνο πού στήν κοσμοεικόνα μας δέ μπορούσαμε ν'ἀποχτήσουμε μᾶς ἀνήκει,

ἀφοῦ εἴμαστε αὐτό τό πράμα. Τό παιχνίδι πού παίζει ἡ ἐπιθυμία μας γίνεται μονάχα στήν κοσμοεικόνα μας. Ὅταν εἴμαστε ἡ Πραγ - ματικότητα πού τή δημιουργεῖ τούτη τήν εἰκόνα τοῦ κόσμου, γίνεται περιττό αὐτό τό παιχνίδι.

Πιό πολύ παρά ποτέ θά τίς χαροῦμε τότες τίς ὀμορφιές τῆς κοσμοεικόνας μας. Γιατί μέσα σ'ὅλα ὅσα μᾶς περιτριγυρίζουνε βλέπουμε κείνη τήν ὀμορφιά τή βαθύτερη, κείνη τή χαρά τήν πιό μεγάλη - τό Αἰώνιο, πού λαμποκοπάει μέσ'ἀπό τό πέπλο τοῦ καιροῦ. Νά γιατί στήν πνευματικότητα τήν ἀληθινή δέν ἐπιθυμοῦμε τίς μορφές τῆς εἰκόνας τοῦ κόσμου, ἀφοῦ εἴμαστε ἕνα μέ τήν πραγματικότητα πού τίς δημιουργεῖ. Καί δέν τίς ἀποφεύγουμε, ἀφοῦ βλέπουμε τό αἰώνιό τους νόημα.

Ἔτσι μονάχα ζοῦμε στόν κόσμο χωρίς νά ἀνήκουμε στόν κόσμο. Μποροῦμε νά κάνουμε τή δουλειά μας, νά συγκεντρώνουμε σ'αὐτή ὅλη μας τήν ἐργατικότητα, κι ὅμως νάμαστε λέφτεροι ἀπό κάθε προσκόλληση σέ κεῖνο πού εἶναι μονάχα ἡ δικιά μας ἡ πείρα τῆς Πραγματικότητας. Ἀνώφελο εἶναι νά γυρεύουμε νά φτάσουμε στήν ἁγιότητα μέ τή φτώχια καί μέ τή μόνωση. Ἡ ἁγιότητα εἶναι παντοῦ ὅπου βρισκόμαστε, ἀφοῦ τό Α'ιώνιο εἶναι παντοῦ.

Ἔτσι αὐτός ὁ κόσμος γίνεται ἱερός. Ἀνώφελο εἶναι πιά ν' ἀποτραβηχτοῦμε μέσα σέ ἐκκλησιά γιά νά βροῦμε τό Θεό καί νά Τόν προσκυνήσουμε. Τόν βλέπουμε στά πρόσωπα τῶν συνανθρώπων μας, ἀκοῦμε τή μουσική Του στίς φωνές τῆς φύσης. Ἡ ζωή μας ἡ καθημερνή ἔγινε ἡ μητρόπολη ὅπου λατρεύουμε τόν Αἰώνιο καί οἱ πράξεις τῆς ἀνθρώπινής μας ὕπαρξης γίνανε ἡ τελετουργία γιά τή λατρεία τῆς πραγματικότητας πού ἐκδηλώνεται σ'αὐτές.

Στό φῶς τῆς Πραγματικότητας δέν ὑπάρχει λέξη ἤ πράξη πού νά μήν ἀποτελεῖ μέρος τῆς Αἰωνιότητας, ἀφοῦ ὅλα ἐκδηλώνουνε τό Αἰώνιο. Πραγματικά ἕνα ἐσωτερικό φῶς μοιάζει νά φώτισε τήν κοσμο - εικόνα μας. Τό κάθε ἀντικείμενο, τό κάθε πλάσμα, ἅμα τό δεῖς φωτισμένο ἀπ'αὐτό τό φῶς, γίνεται μήνυμα βαθύ κ'αἰώνιο. Ὁ κόσμος τοῦ χρόνου ἔγινε σύμβολο τῆς αἰωνιότητας. Φωτισμένος ἀπό τό φῶς τοῦ Αἰώνιου κι ὁ χρόνος ἀκόμα γίνεται αἰώνιος. Ἅμα εἴμαστε σκλάβοι τῆς ἀπατηλότητας, τά πράματα μᾶς φαίνονται δίχως νόημα, φεύτικα, χαμένα στό χάος. Ἅμα δοῦμε τήν πραγματικότητα, δέν ὑπάρχει μήτε μιά σκονίτσα πού νά μήν ἔχει νόημα ὑπέροχο, ἀφοῦ εἶναι γιά πάντα μέρος τοῦ Αἰώνιου.

Κ'ἐμεῖς οἱ ἴδιοι καινούργιο νόημα βγάνουμε ἀπό τούτη τή σύνδεση. Μπορεῖ νά βαδίζουμε μέσα στό χρόνο, μά ζοῦμε μέσα στό Αἰώνιο. Ἡ Αὐταπάτη ξεδιπλώνεται ἴσως μπροστά στά μάτια μας, μά γνωρίζουμε τήν Πραγματικότητα.

Αὐτοί εἶναι οἱ καρποί πού δίνει τό Ὅραμα τῆς Πραγματικότητας, αὐτή εἶναι ἡ πραχτική ἐφαρμογή τῆς Πραγματικότητας. Ἅμα βλέπεις τήν Πραγματικότητα, ζεῖς, ἅμα ταυτίζεσαι μέ τήν Πραγματικότητα, νικᾶς.

Μονάχα σ'αὐτή τή νίκη βρίσκεται ἡ Εἰρήνη καί ἡ 'Απελευθέρωση.

Βάν ντέρ Λέου (J.J. van der Leeuw). 'Από τό βιβλίο του "Ἡ κατάχτηση τῆς ἀπατηλότητας" (ἀπό τό κεφ. ΙΑ΄). Μετάφρ. Μαρίας Οἰκονόμου.

3. Η ΓΑΛΗΝΗ ΤΗΣ ΑΛΗΘΕΙΑΣ

Πού εἶν' ἡ 'Αλήθεια; Μήν πλανᾶν ἐσέ
βαθιονόητα λόγια τάχα·
τήν πηγή της δέν τή βρίσκεις
μέσα σου, Ἄνθρωπε, μονάχα.
Θά τή βρῆς παντοῦ,στό ταίριασμα
-ὤ ἀρραβώνας λυτρωτής.-
τῆς καρδιᾶς σου καί τοῦ νοῦ σου
μέ τά πάντα τῆς ζωῆς.
....

Κι ὅπως ὕστερ'ἀπ'τό πάλεμα
τά στοιχεῖα κι ἀπό τά μίση,
σά νἀλλάξανε, καί γίναν
στεριές, πέλαα, λόγος, χτίση,
ἔτσι καί ὕστερα στἀνθρώπινα,
καί στἀνθρώπου τήν ψυχή
θἄρθη νά ριζώση εἰρήνη
καί γαλήνη θ' ἀπλωθῆ

Κ. Παλαμᾶς. 'Από τό "Δωδεκάλογο τοῦ Γύφτου"
(Λόγος δωδέκατος: "Κόσμος").

4. Η ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΔΙΝΕΙ ΤΗΝ ΑΡΜΟΝΙΑ

Κλείσανε κιόλας τέσσερα χρόνια ἀπ'τή μέρα πού ἱδρύσαμε τή Θεοσοφική μας Ἕνωση. Σάν καί σήμερα γιορτάσαμε τά ἐγκαίνιά της Γινήκαμε ἕνας ξεχωριστός, αὐτόνομος ὀργανισμός, πού δέν ἔχει ἐξάρτηση ἀπό καμμιά ἄλλη ὀργάνωση. Οὔτε ἀπ'τό Ἄντυαρ οὔτε ἀπό πουθενά ἀλλοῦ. Μιά σπίθα πού ξεπετάχτηκε κι αὐτή ἀπ'τήν Παγκόσμια Φλόγα τῆς Θείας Σοφίας, τῆς Θεοσοφίας, γιά νά τραβήξει τόν δικό της ἀνεξάρτητο δρόμο. Ἕνα μικρό καντήλι πού φέγγει μές στά σκοτάδια, καί πού σκοπός του καί ζωντανός πόθος του εἶναι νά γίνει μιά μέρα ἡ Δάδα πού θ'ἀχτιβολήσει τό δυνατό τό Φῶς.

Μά, θά σκεφθοῦνε πολλοί, ὅλες οἱ μικρές φλόγες μαζί ἑνωμένες κάνουν τή μεγάλη Δάδα, κι αὐτό τό μικρό τό καντηλάκι πού εἶναι μοναχό του ρίχνει ἕνα ἀδύναμο φῶς. 'Υπάρχει ἡ γαλλική πα -

ροιμία πού λέγει πώς ἡ ἕνωση φέρνει τή δύναμη. Ὅταν πολλές δυνάμεις εἶναι ἑνωμένες, τό σύνολό τους βέβαια εἶναι μιά μεγάλη δύναμη. Ὅλες οἱ σταγόνες μαζί φτιάχνουν τίς λίμνες, τους ποταμούς, τίς θάλασσες. Ἡ μιά δύναμη βοηθᾶ τήν ἄλλη καί προσθέτει τή δικιά της ἐνέργεια στήν ἄλλη. Αὐτή εἶναι ἡ μεγάλη ἀποτελεσματικότητα τῆς συνεργασίας, ὅταν ὅλες οἱ δυνάμεις εἶναι ἑνωμένες.

Τότε λοιπόν, ἀφοῦ ἡ ἕνωση εἶναι δύναμη, ἀφοῦ ἡ θάλασσα εἶναι ὅλα τά ποτάμια, πῶς χρειάζεται ὁ χωρισμός; Ἡ ἕνωση εἶναι δύναμη ὅταν ὑπάρχει ὁ ἁρμονικός συνδυασμός τῶν δυνάμεων. Ὅταν ἡ μιά δύναμη προσθέτει τήν ἐνέργειά της στήν ἄλλη δίχως ν' ἀντιδρᾶ κι ἀκόμα πιό πολύ νά τήν πολεμᾶ καί νά μήν τήν ἀφήνει ἐλεύθερα νά ἐκδηλωθεῖ, νά ἀνθίσει καί νά καρποφορήσει. Ὁ κάθε ἄνθρωπος σκέπτεται κ'ἐνεργεῖ διαφορετικά. Σύμφωνα μέ τήν ἐξέλιξή του, τόν χαρακτήρα του, τή φύση του. Πῶς σκέπτεται, πῶς ἀντικρύζει τά πράγματα, πῶς αἰσθάνεται, πῶς ἀγαπᾶ; Εἶναι πιό δυνατή ἡ ἐγωκεντρική διανόηση, ἡ σκλάβα τῆς ἐπιθυμίας, ἤ ὁ ἀνοιχτός, ἐλεύθερος νοῦς, πού εἶναι ἑνωμένος μέ τήν καθαρή, ἐλεύθερη καρδιά; Ὑπάρχουν ἄπειρες διαφορές ἀνάμεσα σ'αὐτά τά δυό καί κατά συνέπεια ἀνάμεσα στούς ἀνθρώπους. Ὁ ἕνας εἶναι πιό ἐγωκεντρικός καί βλέπει τά πράγματα ἀπ'τό μικρό του, τό στενό παράθυρο μέ τά θολά τά τζάμια, κι ὁ ἄλλος εἶναι πιό ἀνοιχτός, πιό ἀλτρουϊστής καί βλέπει τή ζωή ἀπ'τό πιό μεγάλο παράθυρο μέ τά πλυμένα, τά καθαρά τά τζάμια. Ἄλλοι ἔχουν πιό στενές ἰδέες κι ἄλλοι πιό πλατειές. Ὑπάρχουν ὅπως εἴπαμε τόσες καί τόσες διαβαθμίσεις καί διαφορές. Τό βέβαιο εἶναι πώς δυό ἄνθρωποι πού ἀντικρύζουν γενικά τή ζωή ἀπό ἀντίθετη ἤ κι ἀπό διαφορετική σκοπιά εἶναι πολύ δύσκολο, ἄν ὄχι ἀδύνατο, νά συνεργαστοῦν. Ὁ ἕνας θά προσπαθεῖ νά ἐπιβάλλει τίς δικές του σκέψεις καί νά σκλαβώνει τόν ἄλλο στή δική του ἄποψη, γιατί στούς πιό πολλούς δέν κυριαρχεῖ ἡ ἰδέα νά γίνει τό καλύτερο, ἀλλά νά ἐπιβάλλουν τόν ἑαυτό τους, κι ὁ ἄλλος πάλι θά προσπαθεῖ νά κρατήσει τήν ἐλευθερία του, καί θά προσπαθεῖ ἐπίσης νά διαφωτίσει τόν πρῶτο. Μπορεῖ ὅμως αὐτός νά διαφωτιστεῖ ὅταν δέν τό θέλει κι ὅταν βλέπει τή ζωή μόνο ἀπ' τή δική του τή σκοπιά χωρίς νά θέλει νά δεῖ πῶς βλέπει ὁ ἄλλος; Ὅταν ἀντιδρᾶ καί δέν ἀκούει τίς ἀντίθετες ἤ καί τίς διαφορετικές σκέψεις; Πῶς μπορεῖ ἕνας ἄνθρωπος πού ἔχει πιό στενές ἰδέες, πού ἔχει προκαταλήψεις κ' ἕναν ὑπολογιστικό νοῦ, σκλάβο τῆς συνήθειας, σκλάβο τῶν κοινωνικῶν περιορισμένων ἀντιλήψεων, τῆς συμβατικῆς ἠθικῆς καί τῆς ἀπατηλότητας νά καταλάβει τόν ἄλλο, ἐκεῖνον πού ἔχει πιό πλατειές σκέψεις, πιό ἐλεύθερες ἀντιλήψεις, πού νιώθει πιό πολύ τί θά πεῖ ἀληθινή ἀδελφότητα κ'ἔχει πιό ἀνοιχτή καρδιά; Καί πῶς μπορεῖ νά ζεῖ τήν ἀδελφότητα ἐκεῖνος πού καταδικάζει καί βάζει μιά διαχωριστική γραμμή ἀνάμεσα στούς ἀνθρώπους, ἀνάμεσα σ'ἐκείνους πού τούς θεωρεῖ καλούς ἤ κακούς, ἠθικούς ἤ μή ἠθικούς, ἐνάρετους ἤ ἁμαρτωλούς, καί φυσικά θεωρεῖ τόν ἑαυτό του ἠθικό καί ἐνάρετο ;

Όλοι οἱ ἄνθρωποι ζοῦμε μέσα στόν περιορισμό καί στήν ἄγνοια. Ἄλλος πιό πολύ, ἄλλος πιό λίγο. Ὁ σκοπός τῆς ζωῆς μας εἶναι νά βγοῦμε ἀπ'τή σκλαβιά τῆς ἀπατηλότητας καί νά φτάσουμε στήν ἀληθινή ἐλευθερία καί σοφία. Νά δοῦμε τό αἰώνιο πού λάμπει πίσω ἀπό τό πέπλο τοῦ χρόνου. Καί νά ἑνωθοῦμε μαζί του. Μά σήμερα μέσα ἀπ'τόν περιορισμό μας, ἀπ'τή σκλαβιά μας, πῶς μποροῦμε νά ξεχωρίσομε τό ἀληθινό ἀπ'τό ἀπατηλό, κ'ἔτσι πῶς μποροῦμε νά κρίνομε τόν ἄλλο; Πῶς μποροῦμε νά τοῦ δίνομε τήν καταδίκη καί τόν στιγματίζομε λέγοντάς τον ἀνήθικο ἤ ἁμαρτωλό; Ποιός ἀπό μᾶς εἶναι τέλειος καί ποιός ἀπό μᾶς ἔχει τό δικαίωμα νά ρίχνει τί πέτρα στόν ἄλλο; Κ'εἶναι δυνατό νά εἶναι πραγματικός θεόσοφος ἐκεῖνος πού σάν τούς ἱεροεξεταστές ἀφορίζει τόν ἄλλο κι ἀντί νά νιώθει τόν παλμό τῆς ἀδελφότητας μές στήν καρδιά του, ἀντί νά θελήσει νά τόν βοηθήσει καί νά τόν ἀνυψώσει, γυρίζει τό κεφάλι καί τόν διώχνει ἀπό κοντά του;

Ὅταν λοιπόν ὑπάρχουν τόσο διαφορετικές ἀντιλήψεις, πῶς μπορεῖ νά ὑπάρξει πραγματική συνεργασία; Καί πῶς μπορεῖ νά γίνει δημιουργική ἐργασία, ὅταν ὁ ἕνας ἐμποδίζει τόν ἄλλο στήν ἐλεύθερη ἐκδήλωσή του, στήν ἐλεύθερη σκέψη του καί δράση του; Κι ἀκόμα ὅταν ἀποκλείει κι ἀπομακρύνει τόν ἄλλο γιατί φοβᾶται μήπως ... μολυνθεῖ ἀπ'αὐτόν ἤ φοβᾶται μήπως οἱ ἀνίδεοι, ἐκεῖνοι πού βρίσκονται σέ ἀκόμα μεγαλύτερη ἄγνοια, τόν κατακρίνουν καθώς κι ὁλόκληρη τήν ὀργάνωση ὅπου ἀνήκει; Γιατί δέν ἔχομε τό θάρρος τῆς γνώμης μας, γιατί ὁ φόβος νά κυριαρχεῖ καί νά σκεπάζει τή ζωή μας καί νά θολώνει τό λαμπερό φῶς τῆς ἀδελφότητας; Κ'ἔτσι ἀντί νά προσπαθοῦμε νά διαφωτίζομε τόν ἄλλο, τόν ἀνίδεο, πέφτομε κ'ἐμεῖς θύματα καί σκλάβοι τῆς ἄγνοιάς του.

Ὁ ἄνθρωπος, γιά νά μπορέσει νά ἐργαστεῖ δημιουργικά, χρειάζεται τήν ἀνεμπόδιστη ἐλεύθερη δράση. Χωρίς τήν πνευματική ἐλευθερία εἶναι ἀδύνατο νά ὑπάρξει γνήσια πνευματική ἐργασία, οὔτε ὁμαδική οὔτε ἀτομική. Εἶναι ἀδύνατο νά ὑπάρξει πραγματική συνεργασία ὅταν δέν ὑπάρχει ἡ ἰσορροπία, κι ὁ συνδυασμός τῶν πνευματικῶν δυνάμεων, ἀλλά ἡ δυσαρμονία, ἡ σύγκρουση, ἡ ταραχή. Τά θολά κύματα τῆς ταραχῆς, πού σηκώνουν στόν ἀφρό τους τήν ἄμμο τοῦ ἐγωϊσμοῦ, χτυπάει τό ἕνα τ'ἄλλο καί γκρεμίζει τό ἕνα τ'ἄλλο. Ἡ βαθειά ἀτάραχη κι ἀρυτίδωτη θάλασσα καθρεφτίζει τόν ὁλογάλανο οὐρανό καί τίς ψηλές κορφές.

Ἡ θεοσοφική ἐργασία, γιά νά μπορέσει νά πραγματοποιήσει τούς σκοπούς της χρειάζεται αὐτή τή βαθειά γαλήνη. Τή βαθειά καί ἤρεμη συγκέντρωση τοῦ νοῦ καί τῆς καρδιᾶς. Μόνο τότε μπορεῖ ν'ἀντικαθρεφτίσει τίς ἀληθινές ἐμπνεύσεις πού ἔρχονται ἀπ'τούς ἀνώτερους κόσμους. Καί μόνο ἡ ἐλευθερία δίνει τήν ἁρμονία. Καί δίχως τήν ἁρμονία ἡ ἀλήθεια δέν μπορεῖ νά φανερωθεῖ.

'Η θεοσοφική ἐργασία εἶναι οἱ σπόροι πού πέφτουνε πάνω στή γῆ. Μά δέν θά φυτρώσουν πάνω στήν καυτή,ἄκαρπη ἄμμο ἤ στόν ἄγονο τό βράχο. Κι ἄν φυτρώσουν πάνω στ'ἀγκάθια, τά τρυφερά βλαστάρια μαραίνονται. Πρέπει νά ξεριζώσομε τ'ἀγκάθια τῶν προκαταλήψεων, τῶν στενῶν ἰδεῶν, τῆς ἀδιαφορίας, τοῦ φανατισμοῦ καί τῆς ἄγνοιας. Καί πρῶτα ἀπ'ὅλα νά δοῦμε τό ἀπέραντο μυστήριο τοῦ ἑαυτοῦ μας, γιά νά μπορέσομε νά καταλάβομε τό μυστήριο πού κρύβεται μέσα στόν ἄνθρωπο.

Χρειάζεται δημιουργική ἐργασία. Χρειάζεται ἔμπνευση, ἐνθουσιασμός, φλόγα. Χρειάζεται ἀνεμπόδιστη, ἐλεύθερη δημιουργία.

'Η σύγκρουση εἶναι φθορά τῆς ἐνέργειας, σπατάλη καί διασπορά τῶν δυνάμεων.

Μπορεῖ νά ὑπάρχει μιά φαινομενική ἕνωση μά πού στήν πραγματικότητα εἶναι χωρισμός, ὅπως μπορεῖ νά ὑπάρχει κ'ἕνας φαινομενικός χωρισμός πού στήν οὐσία του εἶναι ἕνωση. Χωρισμός στό τρόπο ἐργασίας καί στήν ἐφαρμογή τῆς Θεοσοφικῆς 'Ιδέας. Ἕνωση στήν οὐσία αὐτῆς τῆς ἰδέας. Κ'ἡ Θεοσοφική 'Ιδέα εἶναι ἡ 'Αδελφότητα κ'ἡ ἔρευνα τῆς 'Αλήθειας ὡς τήν τελική ἕνωση μ' αὐτή. Τῆς 'Αλήθειας μ'ὅποια μορφή κι ἄν ἐκδηλώνεται.

Γι'αὐτή τήν 'Αδελφότητα, γι'αὐτή τήν 'Αλήθεια ἐργαζόμαστε ὅλοι. Δέν ἔχει σημασία μέ ποιό τρόπο προσπαθοῦμε νά τή φτάσουμε. Κι ἄλλοτε ἔχομε πεῖ πώς ἡ Θεοσοφία εἶναι Μία. Εἶναι ἡ ἀπέραντη Θεία Σοφία πού βρίσκεται παντοῦ, μέσα σ'ὅλες τίς μορφές, μέσα στήν κάθε πνοή τῆς Ζωῆς. Μά οἱ ἐκδηλώσεις της εἶναι πολλές. Ἔτσι πολλοί εἶναι κ'οἱ τρόποι ἐργασίας. Μά ἡ συνεργασία προϋποθέτει ὁμοιογένεια στή νοοτροπία κι ἀνεμπόδιστη ἀτομική κι ὁμαδική πορεία.

Καί τότε σιγά σιγά ἡ σπίθα κ'ἡ μικρή φλόγα τοῦ καντηλιοῦ γίνεται ἡ μεγάλη, ἡ ἐλεύθερη φλόγα πού ξεπετιέται ὅλο καί πιό ψηλά καί σκορπᾶ τό φῶς της ὅλο καί πιό μακριά. Μονάχα τότε τά σκοτάδια τῆς ἀνθρώπινης καρδιᾶς πού εἶναι ἡ ἄγνοια κ'ἡ σκλαβιά τοῦ ἐγώ θά φωτιστοῦν καί θά χαθοῦνε.

'Αγλ. Ζάννου

5. Η ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΤΩΝ ΘΕΟΣΟΦΩΝ

'Εξαιρετικά μεγάλη σημασία ἔχει νά καταλάβουμε πώς ἡ Θεοσοφία κάθε ἄλλο εἶναι παρά διχτατορική. Δέ θεσπίζει τό νόμο, κανένα νόμο. Δέν ἀπαιτεῖ ἀπό τό ἄτομο νά παραδεχτεῖ καμιά γενική ἀρχή. Γιά καμιά ἀρχή δέ λέει πώς εἶναι ἀπαραίτητο νά τήν παραδεχτεῖ ὁ ἄνθρωπος γιά νά εἶναι σωστός ὁ τρόπος τῆς ζωῆς του.

'Η θεοσοφία δέν εἶναι αὐθεντία. Εἶναι διατύπωση, πού ἐξηγεῖ ποιά εἶναι ἡ φύση τῆς ἐπιστήμης τῆς ζωῆς. Καί εἶναι διατύπωση μερική.

......

'Η θεοσοφία δέ λέει: αὐτό θά κάνεις. 'Η θεοσοφία δέ λέει: αὐτό δέ θά τό κάνεις. 'Η θεοσοφία λέει: Κοίταξε. Σκέφου. Ζύγισε. 'Αποφάσισε.

Τά μέλη τῆς Θεοσοφικῆς 'Εταιρίας συμπαθοῦνε γενικά τούς τρεῖς σκοπούς τῆς 'Εταιρίας. Συμπαθοῦνε γενικά τήν ἀρχή τῆς παγκόσμιας ἀδελφότητας. Συμπαθοῦνε γενικά τήν ἰδέα πώς εἶναι ἐπιθυμητό νά γίνεται συγκριτική μελέτη τῶν θρησκειῶν τοῦ κόσμου μέ πνεῦμα κατανόησης. Συμπαθοῦνε γενικά τήν ἰδέα πώς ὁ ἄνθρωπος ἔχει νά μάθει ἀμέτρητα περσότερα πράματα γιά τή ζωή ἀπ'ὅσα εἶναι ὡς τά τώρα γνωστά καί πώς εἶναι ἐπιθυμητό πράμα νά τολμήσει νά ἐρευνήσει τήν ἀλήθεια.

Μά ὁ τρόπος πού τό κάθε μέλος ἐκφράζει ἐτούτη τή συμπάθεια εἶναι σέ μεγάλο βαθμό δική του δουλειά. Κι ὁ τρόπος πού ζεῖ εἶναι δική του ὑπόθεση.

.....

'Ο θεόσοφος εἶναι λέφτερος ὅσο λίγοι ὀπαδοί τῶν διαφόρων θρησκειῶν. Εἶναι λέφτερος ἀπό τό στενό δογματισμό, ἀπό τήν ἀσυζήτητη αὐθεντία, ἀπό τή φοβισμένη τήν προσκόλληση στά καθιερωμένα, ἀπό τό καθετί πού εἶναι τεχνητό, τυφλό, ἀπό τό καθετί πού μυρίζει κοπάδι καί συμβατικότητα.

....

Δέν ὑπάρχουνε γραμμές πού μέσα σ'αὐτές νά εἶναι ὑποχρεωμένος νά ζεῖ ὅποιος μπαίνει στή Θεοσοφική 'Εταιρία ἐκτός ἀπό κεῖνες πού θέλησε αὐτός νά χαράξει στόν ἑαυτό του. Δέν ὑπάρχει εἰκόνα ζωῆς πού νά ἔχει ὑποχρέωση νά τή θαυμάσει καί νά τήν ἀντιγράφει. Κανένας δέν τόν προστάζει νά λατρεύει βωμούς. Οὔτε νά παραδέχεται πώς μόνο στή θεοσοφία ὑπάρχει ἀλήθεια.

Στή Θεοσοφική 'Εταιρία δέν ὑπάρχουν ἱεροεξεταστές, δέν ὑπάρχουν αὐθεντίες γιά πνευματικές μόδες, δέν ὑπάρχουνε διχτάτορες, δέν ὑπάρχουνε δικαστές.

Τζ. "Αραντεηλ (G. S. Arundale) 'Από τό βιβλίο του "'Εσύ" (ἀπάνθισμα ἀπό τό κεφάλαιο "'Εσύ καί ἡ θεοσοφία").

Μετάφρ. Μαρίας Γ. Οἰκονόμου

6. ΕΩΘΙΝΗ ΠΡΟΣΕΥΧΗ

'Η καρδιά τοῦ ἀνθρώπου στέλνει τόν ψαλμό τῆς ἐωθινῆς προσευχῆς της κατά τήν 'Ανατολή:

Κύριε, νά ὁ ἥλιος πού σηκώθηκε πάλι λαμπρός πάνω ἀπό τή θάλασσα. Κύριε, νά ἡ μέρα πού στάθηκε μέ ὁλάνοιχτες τίς ἀσημένιες φτεροῦγες πάνω ἀπό τή Γῆ.

Κύριε, νά οἱ πολιτεῖες πού ξύπνησαν καί μιλοῦν μέ ἤχους ὑψηλούς ἀπό χτυπητό ἀτσάλι. Κύριε, ἄφισε τό περιστέρι τῆς πρωϊνῆς προσευχῆς μου νά χαμοπετάξει ἀνάμεσα στά ἱερά σου πόδια.

Φύλαξε, Κύριε, νέα τήν ψυχή μου ὅλη τούτη τήν καινούργια μέρα καί μήν ἀφίσεις τή σκουριά τῆς συνήθειας νά βαραίνει τά φτερά της, νά σκεβρώσει τά χορευτικά της μέλη.

Σῶσε, Κύριε, τήν ψυχή μου ἀπό τό θάνατο τῆς ὁμοιομορφίας. Κύριε, φύλαξέ την μακριά ἀπό τή φοβερή ἀνωνυμία τῆς ἀγέλης. Εἶναι μιά σπίθα χρυσή, φευγάτη ἀπό τήν πυρκαγιά σου, Κύριε. Ἅπλωσε τό χέρι σου, βούλωσε μέ τήν παλάμη σου τήν πηγή τῶν ἀνέμων, νά μήν τή σβήσουν.

Κάθε στιγμή ἄς εἶναι νέα τά μάτια της, Κύριε, μάτια νεογέννητα, πού πρωτανοίγουν παρθενικά μπροστά σέ νεογέννητον κόσμο.

Κύριε, φύλαξε καθαρά τά μάτια της, γιά νά μήν πάψει νά ξεχωρίζει τά ἀποτυπώματα ἀπό τά ἅγια σου δάχτυλα πάνω στό φρέσκο πηλό τῆς Δημιουργίας.

Κύριε, φύλαξε τήν ψυχή μου νέα. Κάθε στιγμή ἄς περιμένει μιά καινούργια σου ἀποκάλυψη, κάθε στιγμή ἄς εἶναι πλούσια ἀπό τό νέο σου θάμα πού ἔρχεται.

Φύλαξε, Κύριε, ἀνέγγιχτο τόν πλοῦτο τῆς Ἄνοιξής μου. Εὐλόγησε τά φύτρα, πασπάτεψε τ'ἀμέτρητα κλειστά λουλούδια πού ἀδιάκοπα σκᾶνε τά ματάκια τους μέσα μου.

Προστάτεψε, Κύριε, στοργικά τή σπίθα μου μέσα στήν πατρική φούχτα τῶν χεριῶν σου.

Καί σά βουληθεῖς νά τήν καλέσεις πίσω, φῶς ἐκ φωτός, σάν προστάξεις τή μικρή φλόγα νά γυρίσει πίσω στό καμίνι τῆς θειότητάς σου, κάμε την, Κύριε, νά γδυθεῖ τή σάρκα, ἔτσι χαρούμενα, ὅπως μιά νύφη τόν πέπλο τοῦ γάμου της.

Στράτης Μυριβήλης. 'Από τό "Τραγούδι τῆς Γῆς".

7. ΜΑΘΕ ΝΑ ΚΟΙΤΑΖΕΙΣ

Μάθε νά κοιτάζεις μέ νοημοσύνη μέσα στίς καρδιές τῶν ἀνθρώπων.

Σημ. Νά κοιτάζεις ἀπό ἀπόλυτα ἀπρόσωπη ἄποψη γιατί διαφορετικά

1. Σημ. συντ. 'Η σημείωσις εἶναι ἀπό κεῖνες πού ἔχουνε μπεῖ στό

τό ὅραμά σου θά εἶναι χρωματισμένο. Γι'αὐτό πρέπει νά εἶσαι τελείως ἀπρόσωπος.

Ἡ νοημοσύνη εἶναι ἀμερόληπτη. Κανένας ἄνθρωπος δέν εἶναι ἐχθρός σου. Κανένας ἄνθρωπος δέν εἶναι φίλος σου. Ὅλοι παρόμοια εἶναι διδάσκαλοί σου. Ὁ ἐχθρός σου γίνεται ἕνα μυστήριο πού πρέπει νά τό λύσεις, ἔστω κι ἄν χρειασθῆ γι'αὐτό νά περάσουν αἰῶνες. Γιατί ὁ ἄνθρωπος πρέπει νά κατανοηθῆ. Ὁ φίλος σου γίνεται ἕνα κομμάτι ἀπό τόν ἑαυτό σου, μιά προέκταση τοῦ ἑαυτοῦ σου, ἕνα αἴνιγμα δύσκολο νά λυθῆ. Μονάχα ἕνα πρᾶγμα εἶναι ἀκόμη δυσκολώτερο νά γνωρίσεις: Τήν ἴδια σου τήν καρδιά. Αὐτό τό βαθύτατο μυστήριο τοῦ ἑαυτοῦ σου δέν μπορεῖ ν'ἀρχίσει νά διαφαίνεται, ἄν δέν ἔχουν χαλαρωθῆ τά δεσμά τῆς προσωπικότητος. Δέν μπορεῖ ν'ἀποκαλυφθῆ κατά κάποιον τρόπο στήν κατανόησή σου, ἄν δέν ἔχεις σταθῆ παράμερα. Τότε, καί ὄχι πρίν ἀπό τότε, θά μπορέσεις νά ὑποτάξεις τόν ἑαυτό σου καί νά τόν ὁδηγήσεις. Τότε, καί ὄχι πρίν ἀπό τότε, θά μπορέσεις νά χρησιμοποιήσεις ὅλες τίς δυνάμεις του καί νά τίς ἀφιερώσεις σέ μιά ὑπηρεσία πού ν'ἀξίζει.

'Από τό "Φῶς στήν 'Αστραπό". 'Απόδοση Κωστῆ Μελισσαροπούλου.

*

* *

ΣΤΑΥΡΩΣΟΝ

Χωρίς νά ξέρει τό γιατί, χωρίς καμμιά συλλογισιά γιά τίς συνέπειες φώναζε ὁ ὄχλος τῶν Ἑβραίων

"Σταύρωσον, Σταύρωσον Αὐτόν".

Τά χέρια του πλένοντας ὁ Πιλάτος μέσα στή χάλκινη λεκάνη, τήν κρίση τῆς καρδιᾶς του παραμέριασε καί τοῦ μυαλοῦ μονάχα τήν ὁρμήνια παραδέχτηκε. Τή σκοπιμότητα ἔκρινε πώς κείνη τή στιγμή ἦταν πρεπούμενο νά ὑπηρετήσει. Κι ἔδωσε λύση τέτοια πού ὁ θόρυβος τῶν βραχνιασμένων τῶν φωνῶν νά σταματήσει στή στιγμή. Ἦταν ὀβριός. Δικός τους ἦταν. Δέν δικαζότανε ρωμαῖος. Τί στ'ἄδικα κι ἄν τόν σταυρώναν; Ἕνας ὀβριός λιγότερος πάνω στή γῆ τῆς 'Ιουδαίας. Δέν θά γινόταν δά πιό λίγη ἡ δύναμη τῆς Αὐτοκρατορίας.

Κι ὅταν ξεστόμισε τήν καταδίκη τοῦ 'Ιησοῦ, τ'ἀγέρι πάγωσ' ἀπ'τή φρίκη του, τά φύλλα τῶν δεντριῶν ἀνατριχιάσανε καί τά νερά τά μαῦρα τοῦ 'Ιορδάνη τρέξαν ἀνταριασμένα στίς θάλασσες νά ποῦν τό φοβερό μαντάτο.

Ἡ ἔγνοια τοῦ Χριστοῦ, κι ἀκόμα πάνω στό Σταυρό τοῦ φοβεροῦ μαρτύριου ἄλλη δέν ἦταν παρά ὁ ἄνθρωπος.

πανάρχαιο κείμενο τῶν τριάντα κανόνων ἀπό τόν Ἕλληνα Μύστη Διδάσκαλο 'Ιλαρίωνα.

""Αφες αὐτοῖς" παρακαλοῦσε τό Θεό. "Οὐ γάρ οἴδασι τί ποιοῦσι".
Μ'αὐτή τήν τελευταία σκέψη ἀνεξικακίας γιά τόν ἄνθρωπο τελείωσε τόν προορισμό του ὁ Χριστός πάνω στή γῆ σάν γιός τοῦ ἀνθρώπου. "Τετέλεσται".
Τότες ἡ γῆς κι ἡ πλάση ὁλόκληρη σκοτείνιασε ἀπόκοσμα. Τά σύγνεφα μέ τ'ἀστραπόβροντά τους σάν στοιχειωμένοι Γίγαντες τραν - ταζόντανε ἀπ'τ'ἀναφυλλητά τους. Τρόμαξε ὁ Χάροντας τό φῶς τό δυνατό θωρώντας νά πλημμυρίζει τό βασίλειό του.
'Αχνό χαμόγελο στά χείλια τότες ἔσκασε τῶν μύριων κολασμένων καί δάκρυα ἀνέλπιστης κι ἀνείπωτης χαρᾶς τά χώματά τῆς γῆς νο - τίσανε. 'Ο θρυλικός ἀναμενόμενος ἦταν κοντά τους, ἦταν μαζί τους. Ἦρθε ὁ Σωτήρας τῶν ψυχῶν κάτω στά μαῦρα τάρταρα νά τούς λυτρώσει καί σάν ποιμένας στοργικός σέ κόσμους ἄλλους, φωτεινοῦς, παραδεισένιους, νά τούς φέρει.
Τό μήνυμα τοῦ λυτρωμοῦ τῶν πάντων ἀπό τοῦ θάνατου τά πλάνα δίχτυα γοργά μαθεύτηκε ἀπό τίς μύριες τίς μορφές τῆς πλάσης κι ὅταν τ'ἀκούσανε οἱ ρίζες τῶν δεντριῶν κι ὅλων τῶν λούλουδων, χυμούς χαρᾶς στείλανε στά κλαριά τους. Καί τότες ὅλα μπουμπουκιάσανε γιά νά γιορτάσουνε λουλουδιασμένα, σέ ὄργιο μοσκιᾶς, τοῦ Λυτρωτῆ μας τήν 'Ανάσταση πάνω στή γῆ. Τό ἀγέρι τίς φτεροῦγες του ἄνοιξε κι ἔτρεξε νά πεῖ τραγουδιστά τό ἄγγελμα τό χαρούμενο στά σμάρια τῶν πουλιῶν, στά μαῦρα σύγνεφα καί στά πικρά τά κύ - ματα τῆς θάλασσας τῆς φουρτουνιασμένης.
Στή γῆ ἦρθε ἡ Ἄνοιξη, τό Πάσχα, ἡ 'Ανάσταση.

Δημ. Θεοδωρίδης

ΑΝΑΣΤΑΣΗ

Ὅλο καί πιό λαμπρά φωτίζονταν ἡ γῆ μας ἀπό τό Φῶς τ' ἄστρου τῆς Γέννησης τοῦ Λυτρωτῆ μας, καθώς γοργά τά χρόνια διάβαιναν πάνω στό δρόμο τους τόν ἀγύριστο, τή γῆ μας προσπερνώντας γιά νά χαθοῦν παντοτινά καί πάλι μέσα στό χάος πού τά γέννησε. Κάποια στιγμή τ'ἄστρου τό Φῶς σέ Ἥλιο μεταμορφώθηκε ὁλόπυρης καί ζωντανῆς 'Αγάπης κι ἔγινε Λόγος. Ναί, Λόγος, μά καί λαλιά μαζί, παράξενα γλυκιά κι ἁρμονικιά, πού ξάφνιαζε τ'ἀφτιά τοῦ Κόσμου.
Ἔλεγε Κεῖνος "Καί τούς ἐχτρούς σας ν'ἀγαπᾶτε". "Καί τούς ἐχτρούς;" ρωτοῦσε ἀπορημένο τό μυαλό τοῦ ἀνθρώπου. "Ναί, καί τούς ἐχτρούς" βεβαίωνε ὁ ξανθομάλλης Ναζωραῖος. Ὄχι τούς φίλους μοναχά κι ὅσους σᾶς ἀγαποῦνε. Πρέπει ἡ ἀγάπη σας νά 'ναι ἀπεριό - ριστη, ἄσωτη, σπάταλη γιά ὅλους. Σάν ἀγαπᾶτε τούς ἐχτρούς σας, ἡ σκέψη-λέξη "ἐχτρός" ξεγράφεται ἀπ'τοῦ μυαλοῦ καί τῆς καρδιᾶς

τό λεξικό γιά πάντα. Γίνεται ἀνύπαρκτη σάν νόημα καί σάν συνέπεια. Ἡ σκέψη-λέξη "ἐχτρός" εἶναι τρομαχτική. Εἶναι παρόμοια μέ τό χωρισμό. Εἶν'ἴδια μέ τῆς κόλασης τά μαῦρα τά σκοτάδια. Μοιάζει τοῦ Χάροντα. Εἶναι ἡ ταφόπετρα ἡ βαριά πού κρύβει καί σκεπάζει μέσα στό μαῦρο μνῆμα τῆς καρδιᾶς σας τήν ἴδια σας ὑπόσταση τή θεϊκιά, τήν ἴδια τή Ζωή. Δίπλα σ'αὐτό τόν τάφο τῆς ἀνθρώπινης καρδιᾶς, τώρα καί μύρια χρόνια οἱ ἄγγελοι τοῦ Πλάστη καί Πατέρα μας ὑπομονετικά προσμένουν νά τούς κάνεις ἕνα γνέψιμο, γιά νά σηκώσουν αὐτή τήν πλάκα τή βαριά, κι ὁλόφωτη τότες ν'ἀναστηθεῖ ἡ καθαρή καί ἡ ἀληθινή ἀγάπη, τό φῶς νά δεῖ ἡ πλάση τό λαμπρό, τή ζεστασιά τῆς ἄνοιξης τῆς ἀνθρώπινης καρδιᾶς νά νιώσει καί νά γιορτάσει μέ τραγούδια καί χαρές πρεπούμενα τοῦ Ναζωραίου τήν Ἀνάσταση.

Δεῖξε συμπόνια στόν ἐχτρό σου. Ἡ ἔχτρα του πούχει γιά σένα τά μάτια τῆς καρδιᾶς του τά σκεπάζει ὁλότελα καί τό μυαλό του εἶναι θολό ἀπ'τίς φουρτουνιασμένες μαῦρες σκέψεις του. Ὅταν αὐτός σέ βλαστημάει, σέ καταριέται, σέ μισεῖ κι ἄλλο δέ σκέφτεται καί δέν ποθεῖ ἀπ'τό κακό σου, ρίξε του σύ τόν προβολέα τῆς ἀγάπης σου τῆς παντοδύναμης. Μέ τήν καρδιά σου εὐχήσου του καλό νά τοῦ λαχαίνει πάντοτε. Καί σίγουρος γιά νά'σαι, κάνε του σύ ὅ,τι καλό μπορεῖς. Τί κι ἄν ὁ Θεός βρίσκεται ὅλη τήν ὥρα μέσα του; Βρίσκεται ὁ δόλιος κείνη τή στιγμή τόσο μακριά ἀπ'τό Θεό μας κι ἔχει τόση ἀνάγκη τῆς δικιᾶς σου τῆς βοήθειας. Μά κι ὁ Θεός ἐκείνη τή στιγμή ζητάει μέ λαχτάρα τή δικιά σου τή βοήθεια γιά νά μπορέσει πιό κοντά νά πάει στό πλανεμένο Του παιδί κι ἔτσι τήν παρουσία Του νά νιώσεις. Εἶσαι γι'Αὐτόν τό φωτισμένο Του παιδί, τό ἀγαπημένο, κείνη τή στιγμή, πού ρίχνει τίς Ἀχτίδες τοῦ Ἥλιου τῆς Ἀγάπης Του, ὅμοια μ'Αὐτόν, μ'ἁπλοχεριά παντοῦ, δίχως διαφοροποίηση καμμιά, καθολικιά καί σέ καλούς καί σέ κακούς, σέ δίκιους μά καί σ' ἄδικους.

Σάν ἀγαπᾶς μονάχα αὐτούς πού σ'ἀγαποῦνε, δέν κάνεις τίποτε ἄλλο παρά νά καθρεφτίζεις, σάν τόν ἄκαρδο καί τόν χωρίς μυαλό καθρέφτη, τοῦ ἄλλου τήν ἀγάπη. Τιμές τρανοῦ ζωγράφου, δημιουργοῦ, δέν ἠμπορεῖ ν'ἀποζητάει ὅσο πιστά κι ἄν καθρεφτίζει κεῖνο πού βλέπει ὁ γυάλινος καθρέφτης. Μά ὁ φωτισμένος ἄνθρωπος μέ τήν καθάρια τήν καρδιά, θωρεῖ καί ζωγραφίζει μέ τίς πράξες του πάντοτε τό Θεό του, ὅπως τόν βλέπει μέσα του, μέ χρώματα ἁρμονικά καί φωτεινά. Ναί, τόν ἐχτρό σου ν'ἀγαπᾶς, γιατί αὐτός μπορεῖ μονάχα, κι ἄς φαίνεται περίεργο, νά σέ βοηθήσει ἀθέλητα στό δύσκολο τό μονοπάτι τῆς ἐξέλιξης, στό δρόμο τῆς Ἀνάστασης τῆς Ἀγάπης, στό μυστικό στρατί πού πιό κοντά σέ φέρνει στό Θεό.

Δημ. Θεοδωρίδης

ΕΙΔΕ ΤΟ ΡΟΔΟ ΣΤΟ ΓΚΡΕΜΟ

Εἶδε τό ρόδο στό γκρεμό κι'ὠρέχτηκε.
Γύρω κακοτοπιές, λιθάρια, βάτοι...
Πῆγε καί ξαναπῆγε, καί πηγαίνοντας
ἄνοιξε μονοπάτι.
Γύρω κακοτοπιές, λιθάρια, βάτοι.

Καί φτάνει ἀποσταμένος καί κατάκοπος
κι ἅπλωσε καί ξαγκάθωσε τούς κλώνους·
μηδέ ψηφᾶ τούς πόνους.
Τοῦ ἀρκεῖ πώς ἐξαγκάθωσε τούς κλώνους.

Κ'ἔστρεψε τότε κ'ἔκραξε περήφανος:
-Πόνεσα ἐγώ γιά σᾶς, μά εἶν'ἀνοιγμένη,
στρωτή ἡ καινούργια στράτα καί ξαγκάθωτο
τό ρόδο σᾶς προσμένει.
'Ελᾶτ'ἐσεῖς, ἡ στράτα εἶν'ἀνοιγμένη.

'Ιωάννης Πολέμης. 'Από τά "Σπασμένα μάρμαρα".

ΝΑ ΚΡΑΤΟΥΜΕ Τ ΑΓΚΑΘΙΑ

Καθῆκον μας εἶναι νά πίνουμε καί τήν τελευταία σταγόνα ἀπ' τό γεμάτο τό ποτήρι τῆς ζωῆς χωρίς μεμψιμοιρίες. Νά κόβουμε στό δρόμο μας τριαντάφυλλα μέ τό σκοπό νά προσφέρουμε στούς ἄλλους τό ἄρωμά τους καί νά κρατοῦμε τ'ἀγκάθια γιά τόν ἑαυτό μας ἄν τυχόν πρέπει νά στερηθῆ κάποιος τή μυρουδιά τους γιά νά τή χαροῦμε μεῖς.

Ε. Π. Μπλαβάτσκυ. 'Από τό "Κλειδί τῆς Θεοσοφίας" (κεφ. ΙΒ').
Μετάφρ. Τίμ. Τ. Βρατσάνου.

ΕΠΙΚΛΗΣΗ

Ὅ,τι στόν κόσμο τοῦτο εἶναι δικό μου
παρακαλῶ, δῶσε το στούς ἐχθρούς μου.
Ὅ,τι στόν οὐρανόν εἶναι δικό μου
στούς φίλους μου, παρακαλῶ σε, δῶσ'το.
Σέ μένα ἀρκεῖ τό πρόσωπό σου μόνο.

Rabia al Adawiya ἄραβας ποιητής σουφί (; - 801 μ.Χ.)
Μετάφρ. Ἄρη Δικταίου.

ΦΥΛΛΑ ΚΑΙ ΣΤΑΓΟΝΕΣ

Εἶσθε ὅλοι φύλλα ἑνός δένδρου καί σταγόνες μιᾶς θαλάσσης.
Μπαχα'ου'λλάχ. 'Από τήν "'Επιστολή τοῦ 'Ισρακάτ ".

Μετάφρ. Δ. Δεβάρη ἀπό τό βιβλίο τοῦ J.E.Esslemont "Μπαχα'ου'λλάχ καί ἡ νέα ἐποχή".

ΤΑ ΦΥΛΛΑ

Κυττάξετε τά φύλλα ἐπάνω στό δένδρο, τί πράσινα, τί χλωρά, τί δροσερά· κυκλοφορεῖ στίς μικροσκοπικές ἀρτηρίες τους τό αἷμα τῶν φυτῶν, τό αἷμα κάθε φυτοῦ· ἡ ζωή τοῦ δένδρου πάλλει μυστικά σ'ὅλο τό φύλλο ὅταν εἶναι ἑνωμένο μέ τό δένδρο. Ὅταν κοπῆ ὅμως, λίγο βαστᾶ τό ὥμορφο πράσινο χρῶμα, τήν δροσιά του, τήν ζωή του, καί δέν ἀργοῦν νά ἐξατμισθοῦν οἱ χυμοί τοῦ δένδρου τοῦ μητρικοῦ πού ζωογονοῦσαν τό φύλλο καί τό ἔκαναν καταπράσινο καί δροσερό. Ξεραίνεται τό φύλλο ὅταν κοπῆ ἀπό τό δένδρο. Πέφτει στήν μειωμένη ζωή πού τήν λένε συνήθως θάνατο.

Ἔτσι δονεῖται ἀπό ζωή ἡ ψυχή πού νοιώθει τόν ἱερό της δεσμό μέ τόν κόσμον ὅλον. Καί ὅσο βαθύτερα τόν νιώθει καί πλατύτερα, τόσο ζῆ. Ὅσον α'ισθάνεται ὅτι ἡ ζωή της εἶναι μέρος τῆς ζωῆς τοῦ κόσμου, μαζύ μέ κάθε ἄλλη μερική ζωή, τόσο γίνεται ψυχή ἐλεύθερη, ἡ πνοή της ταυτίζεται μέ τήν πνοή τή θεΐκή, τήν πνοή πού ἐνεφύσησε ὁ Δημιουργός καί ἔγινε ὁ 'Αδάμ ψυχή ζῶσα διά νά γίνη μιά μέρα πνεῦμα ζωοποιόν.

Α.Π.

ΦΥΛΛΑ ΚΑΙ ΛΟΥΛΟΥΔΙΑ ΕΝΟΣ ΔΕΝΤΡΟΥ

Δέ μοιάζουμε μέ λουλούδια μπουκέτου. Μοιάζουμε μέ φύλλα καί λουλούδια μεγάλου δέντρου, πού ἀπάνω του τό καθετί φανερώνεται στήν ὥρα του καί στόν τόπο του, στά μέτρα καί στή διάθεση τοῦ Ὅλου.

Πιέρ Τεγιάρ ντέ Σαρντέν (Pierre Teilhard de Chardin), γάλλος κληρικός καί στοχαστής. 'Από τό βιβλίο του "Ὕμνος τοῦ Σύμπαντος". Μετάφρ. Μαρ. Γ. Οἰκονόμου.

ΣΤΕΡΝΟΦΥΛΛΑ

Τοῦ νιοῦ κλαριοῦ τά πιό καλά στερνόφυλλα
γίνονται ἀνθόφυλλα καί μυρουδάτα λούλουδα.
Γοργά διαβαίνει ἡ ζωή τῶν λούλουδων
γιατί γνωρίζουν πῶς καί βιάζονται
σύγκαιρα νά τή χαρίσουνε στούς σπόρους τους.

Δημήτρης Θεοδωρίδης.'Από τίς "Πνοές" (ἀρ.4)

ΤΟ ΕΜΒΛΗΜΑ ΤΗΣ Θ.ΕΝ

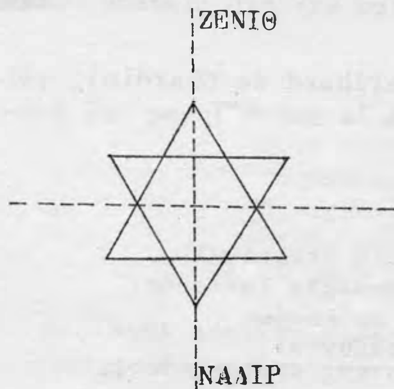
συνέχεια ἀπό τό 15^{ο} Δελτίο

ΤΑ ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΑ ΤΡΙΓΩΝΑ
Η ΙΕΡΗ ΣΦΡΑΓΙΔΑ ΤΟΥ ΣΟΛΟΜΩΝΤΑ

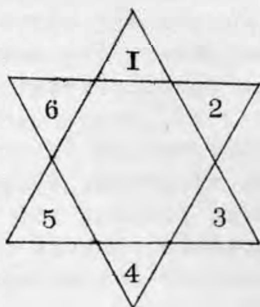
Δυό ἰσόπλευρα τρίγωνα, τό ἕνα λευκό καί τό ἄλλο μαῦρο, ἀντίστροφα, συμμετρικά, μέ κοινό κέντρο ἐγγραφῆς τους στό ἴδιο ἐπίπεδο.

Τό λευκό τρίγωνο ἔχει τή μιά γωνία του ἄνω, ἐνῶ τό μαῦρο τρίγωνο ἔχει τήν ἀντίστοιχη γωνία του κάτω. Ἡ ἴδια ἀναλογία ἰσχύει, καί γιά τίς ἄλλες ἀντίστοιχα παραταγμένες γωνίες τῶν συμμετρικά ἀντιστρόφων τριγώνων. Τό νοητό σημεῖο τῆς ἀκίδας τῆς κάθε γωνίας τῶν τριγώνων αὐτῶν βρίσκεται στήν ἴδια νοητή γραμμή πού περνάει ἀπό τό κοινό κέντρο τῶν δύο αὐτῶν ἀντιστρόφων τριγώνων. Ἔτσι ἄν χαράξουμε, ἕνα σταυρό μέ κέντρο τό κοινό κέντρο τῶν δύο τριγώνων, ἡ νοητή κάθετη γραμμή τοῦ σταυροῦ ταυτίζεται μέ τήν ἄνω καί κάτω γωνία τῶν τριγώνων. Καί ἡ ἐπάνω καταλήγει στό Ζενίθ τοῦ οὐρανοῦ καί ἡ κάτω στό Ναδίρ.

Αὐτό ἔχει μεγάλη σημασία, γιατί σημαίνει ὅτι ὁ οὐρανός, πού ἀντιπροσωπεύει συμβολικά τό Νόμο τῆς μονάδας, περιβάλλει σέ μιά ἀδιάσπαστη ἑνότητα ὅλες τίς ἐναντιότητες καί ἀντιθέσεις τῆς δημιουργίας.

Ἀπό αὐτή τή συμπλοκή καί διάταξη

τῶν τριγώνων αὐτῶν δημιουργεῖται μιά τέλεια συμμετρία κι ἀπ' αὐτή τή συμμετρία σχηματίζονται ἄλλα ἕξη τρίγωνα πού οἱ βάσεις τους εἶναι καί πλευρές τῶν δύο βασι - κῶν ἀντιστρόφων τριγώνων.

Τό σύμβολο αὐτό εἶναι ἱερό - τατο. Δέν εἶναι ἀποκλειστικό τοῦ ἰουδαϊσμοῦ, γιατί καί ἄλλες, ἀρ- χαιότερες θρησκεῖες τό χρησιμο - ποιοῦνε.

Εἶναι ἀπό τά πιό κεντρικά ἰ- δεογράμματα τοῦ μυητικοῦ ἐσωτε - ρισμοῦ.

Τό θεμελιακό του στοιχεῖο εἶναι τό τρίγωνο, τό ἰσόπλευρο κα- νονικό τρίγωνο, μέ τίς ἴσες πλευρές καί τίς ἴσες γωνίες.

'Αριθμοσοφικά τό τρίγωνο αὐτό, τό ἰσόπλευρο κανονικό τρίγω - νο, ἐκφράζει τήν Τριάδα, τήν 'Αγία Τριάδα, πού εἶναι ἡ ρίζα καί ἡ ἀρχή τῶν ἀριθμῶν καί πού περικλείει δυναμικά καί γόνιμα ὅλες τίς ἰδιότητες τῆς ἑνότητας, τῆς ἁρμονίας καί τοῦ πλήθους πού βρί- σκεται μέσα στήν ἁρμονία τῶν ἀριθμῶν. Ποίων ἀριθμῶν ὅμως; Αὐτῶν πού δέν ἔχουν ἀκόμα ἀναπτυχθεῖ στίς δυαδικές τους συστοιχίες τῶν ἀρτίων καί περιττῶν, ἀλλά πού ὑπάρχουν σέ μιά ἀδιάσπαστη ἑνότη- τα μέσα στήν τριάδα καί τῆς δίνουν ἰδιότητες μονάδας.

Καί ἀπό τήν ἄποψη τῆς ἐσωτερικῆς γεωμετρίας τό ἰσόπλευρο τρίγωνο εἶναι ἡ πρώτη ρίζα, ἡ θεμελιακή βάση κάθε μορφῆς τῆς δη μιουργίας.

Αὐτή ἡ μορφή, ἡ μορφή τῶν μορφῶν, δέν σπάζει ποτέ, γιατί ἔ χει τήν ἑνότητα καί τήν ἰσορροπία τῶν γραμμῶν καί τῶν κέντρω της καί ἐναρμονίζεται μέ τόν κεντρικό ἄξονα τοῦ οὐρανοῦ. Εἶναι ἡ Τριάδα στήν πρωταρχική της μορφή. 'Ο 'Ορφέας τήν ἀνυμνεῖ καί λέγει: "Μονάδα γάρ τριοῦχον ἰδών ἐσεβάσατο κόσμος". Δηλαδή τό Θεό, τήν πρώτη Μονάδα, δέν μποροῦμε νά τήν νιώσουμε διαφορετικά παρά σάν τριαδική μονάδα, γιατί εἶναι ἡ γεννήτρα τοῦ ἀριθμοῦ καί τῶν ἀριθμῶν καί ἡ θεμελιακή μορφή τῆς δημιουργίας.

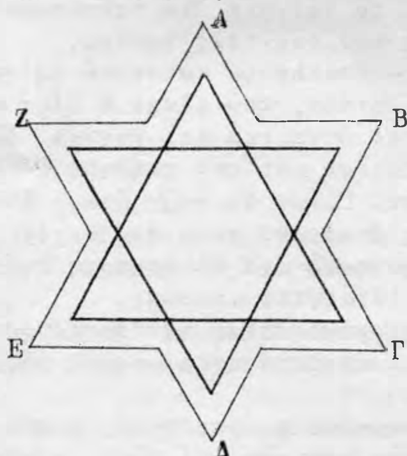
'Εκεῖ πρέπει νά τοποθετηθεῖ καί τό Ἅγιο Πνεῦμα, πού κατά τό ὑμνωδό τῆς 'Εκκλησίας "πηγάζει τά τῆς Χάριτος ρεῦθρα, ἀρδεύοντα ἅπασαν τήν κτίσιν πρός ζωογονίαν καί ἱεροκρυφίως". Ὥστε τό τρί γωνο σά γενική κεντρική ἰδέα δεσπόζει στό ἱερό αὐτό ἰδεόγραμμα 'Αλλά ἀπό αὐτή τήν πρώτη μορφή τοῦ ἰσόπλευρου τριγώνου μέ τή δυ- αδική του προβολή πού σχηματίζει τό μαῦρο ἀντίστοιχο ἀντίστροφο τρίγωνο καί πού μ'αὐτό τόν τρόπο ἐκφράζεται ἡ δυαδική αἰτία, ἀρ- χή τῆς ἐκδήλωσης τῶν πραγμάτων τῆς φύσης, βγαίνει μιά ἄλλη πο - λυσύνθετη σύνθεση, ἕξ τριγώνων ἰσοπλεύρων. Ἔτσι σχηματίζεται μιά ἑτερότητα μέ τήν πολλαπλότητα τῶν τριγώνων καί τοῦ κεντρι - κοῦ πολυγώνου πού ἰσορροπεῖται καί ἁρμονίζεται ἀπό μιά κεντρική

ἑνότητα καί ὁμοιότητα.

Ὁ νόμος τῶν ἀντιθέσεων καί τῶν ἐναντιοτήτων ἰσορροπημένος μέσα στήν ἀπέραντη κλίμακα τῶν ποικίλων μορφῶν τῆς φύσης ἀπό τή δράση τοῦ Νόμου τῆς τριαδικῆς μονάδας, πού εἶναι δημιουργική καί γόνιμη, αὐτό εἶναι τό κλειδί τῆς σημασίας τῶν δύο αὐτῶν ἀντι - στρόφων ἰσοπλεύρων τριγώνων.

Ὅσοι ἔχουν καταγίνει μέ τήν ἀριθμοσοφία καί μέ τή μυητική γεωμετρία μποροῦν πολύ καλά νά καταλάβουν τί ἐννοῶ. Σύμφωνα μέ κεντρική θεμελιώδη ἰδέα ἔχουμε τήν τριαδική μονάδα, πού ἀντιπροσωπεύεται ἀπό τήν ἰδέα τοῦ ἰσόπλευρου τριγώνου, καί τή γόνιμη δυάδα, πού ἐκφράζεται ἀπό τό μαῦρο τρίγωνο, τό ἀντιτιθέμενο στό λευκό.

Ἡ Τριάδα αὐτή καθ' ἑαυτήν ἐκφράζεται μέ τήν ἁρμονία καί τήν ἑνότητα πού δημιουργεῖται μέ τό κοινό νοητό κέντρο τῶν δύο ἀν - στρόφων τριγώνων, γιατί ἔτσι δένεται ὀργανικά τό σύμβολο καί ἰσορροπεῖται. Ἡ Τετράδα ἀντιπροσωπεύεται ἀπό τίς τέσσερις ἐξωτερικές γενικές πλευρές τῶν δυό συνδυασμένων τριγώνων, εἶναι οἱ γραμμές πού ὁρίζουν καί σταθε - ροποιοῦν τά θεμέλια (ριζώματα κατά τούς Πυθαγορείους) τῆς φύσης, δηλαδή τῶν πρωταρχικῶν μορφῶν τῆς δημιουργίας.

ΑΒΓ = 1η ἐπιφάνεια
ΓΔΕ = 2η "
ΔΕΖ = 3η "
ΕΖΑ = 4η "

Ὅλοι οἱ ἀριθμοί πού περι - κλείονται μέσα στήν πρώτη ἱερή δεκάδα ἀντιπροσωπεύονται μέσα στήν ἱερή αὐτή σφραγίδα τοῦ Σολομώντα. Πολύ φανερά βρίσκουμε τή μονάδα, πού ἐκφράζεται μέ τίς παναρμόνιες ἑνότητες καί ἀναλογίες τοῦ ἰδεόγραμμου. Τή δυαδική αἰτία, πού ἐκφράζεται μέ τίς ἀντιθέσεις τῶν τριγώνων καί τίς ἀντιστοιχίες τῶν γωνιῶν τους. Τήν τριαδική μονάδα ἤ Ἁγία Τριάδα, ὅπως τήν εἴπαμε, καί τέλος τήν ἱερή ἑξάδα μέ τά ἕξη νέα τρίγωνα, πού δημιουργοῦνται ἀπό τή συμπλοκή τῶν δύο βασικῶν τριγώνων. Ἐδῶ σ' αὐτή τήν περίπτωση, σκέψη βαθύτερη καί ἀναγωγή μᾶς κάνουν νά θυμηθοῦμε τίς ἕξη ἡμέρες τῆς δημιουργίας, ὅπου ὁ Θεός, ἡ πρωταρχική μονάδα, ἐκδήλωσε σέ ἕξη φάσεις ἤ γενικές μορφές τῆς φύσης, πού συμβολικά τίς λέμε ἡμέρες, ὅλη τή δημιουργική του ἐνέργεια καί "ἐτέλεσε", δηλαδή συμπλήρωσε καί ἕνωσε σέ μιά ὑπέρτατη πνευματική ἑνότητα, ὅλες τίς δυαδικές ἐναντιότητες, τίς τριαδικές ἁρμονίες καί ἀντιθέσεις, τίς τετραδικές κινήσεις καί ἰσορροπίες μέσα στό διάστημα, τίς πενταδικές ὀργανικές συνθέσεις ὅλων τῶν μορφῶν καί τῶν πραγμάτων τῆς δημιουργίας καί τέλος στήν

ἐξάδα " ἐ ψ υ χ ο γ ό ν η σ ε ", δηλαδή, συμπλήρωσε τίς μορφές τῆς δημιουργίας μέ τήν ἄφθαρτη, ὄχι μορφή πιά ἀλλά ἀρχή τῆς φύσης πού τήν καλοῦμε μέ τόν ὅρο "ψυχή". Στήν ἱερή ἐξάδα, πού πολύ ἔντονα χαρακτηρίζει τό ἰδεόγραμμά μας καί γι'αὐτό λέγεται καί " ἑ ξ α κ τ ι ν ο ς " καί πού ἀλληγορεῖται ἀπό τή Μεγάλη καί Ἁγία Παρασκευή, ὁλοκληρώθηκε ὅλος ὁ δημιουργικός ὀργασμός τῆς θεότητας. Σ'αὐτό τό ἰδεόγραμμα βρίσκουμε τό νοητό κλειδί τῆς ἄτρεπτης δημιουργικῆς ἐνέργειας τοῦ Θεοῦ, πού ὁλοκληρώνει τά ἔργα του καί " ξ ύ λ ῳ π ρ ο σ η λ ο ῦ τ α ι ". Αὐτή ἡ θεία ἐνέργεια γίνεται κέντρο τῆς δημιουργίας. Τά μέρη συνδέονται μέ τήν ὁλότητα. Οἱ δυαδικές ἐναντιότητες ἐναρμονίζονται ἀπό τήν Τριάδα καί ζωογονοῦνται ἀπό τήν τετράδα. Οἱ κινήσεις καταπαύουνε στήν ἱερή ἐξάδα, γιατί τά μέρη γίνονται ὁλότητες μέ τή συμμετοχή στή θεία ἐνέργεια, πού ἀπ'αὐτή ἀντλοῦν τήν κατάσταση τῆς ἀφθαρσίας τους.

Ἔτσι μέ γνώμονα τήν ἀλληγορία καί τήν ἀναλογία μαθαίνουμε σ'αὐτό τό σύμβολο τή σημασία τῆς δημιουργίας, τήν ἀξία της καί τή δράση τῆς ἐνέργειας τοῦ Θεοῦ σ'αὐτή.

Ὁ Θεός "ἔργῳ" συντελεῖ τή δημιουργία στή φάση τῆς θείας ἐξάδας καί σάν Πατέρας Δημιουργός πραγματώνει τήν "ἐν τῷ σταυρῷ θείαν κένωσιν", ὅπως λέγει καί ὁ μελωδός τοῦ Μεγάλου Σαββάτου. Ἡ ἐξάδα εἶναι ὁ θρίαμβος καί ἡ ἀνταμοιβή τῆς ἐργασίας. Ἐδῶ ὁ καλός ἐργάτης τῆς δημιουργίας παίρνει τά δουλεφίμια του. Γιατί ψυχογονεῖται μέ τήν ἐξάδα, παύουνε πιά τά ἔργα, ἐξαφανίζονται οἱ ἐναντιότητες καί οἱ κινήσεις μέσα στά διαστήματα τῆς φύσης καί γλυκοφώσκει ἡ χαρμόσυνη ἡμέρα τοῦ Σαββάτου γιά νά τελεσθεῖ ἡ " κ α τ ά π α υ σ ι ς ". Τήν ἑβδόμη μέρα τέλος ὁ Θεός καταπαύει τά ἔργα του καί ἀπό Δημιουργός γίνεται Βασιλιάς-Κύριος.

Ἐμεῖς, πού εἴμαστε μέρη, κομμάτια τῆς δημιουργίας, τόν ἔχουμε Πατέρα. Μέ τό ἱερό ἰδεόγραμμα ἀναζητοῦμε τό λόγο τῆς δημιουργικῆς ἐνέργειας τοῦ Θεοῦ καί τήν ὕπαρξη τῆς ἀγαθότητάς του. Τά ἄνω βρίσκονται σέ ἑνότητα μέ τά κάτω. Τά μέρη ἔχουνε μέσα τους τήν ὁλότητα. Αὐτό τό βλέπουμε στίς παναρμόνιες ἀναλογίες καί σχέσεις τῶν ἀντιστρόφων τριγώνων.

Συναισθανόμαστε τή δύναμή του αὐτοῦ πού "παράγει τά σύμπαντα καί ζωοποιεῖ". Μέσα σ'αὐτή τήν ἱερή σφραγίδα ἀνακαλύπτουμε τή βεβαιότητα τῆς σωτηρίας μας. Κάθε μορφή τῆς δημιουργίας εἶναι " σ φ ρ α γ ι σ μ έ ν η " μέ τό ἱερό αὐτό ἰδεόγραμμα, πού γι' αὐτό λέγεται καί σφραγίδα. Αὐτό τό σύμβολο κρύβει βαθειά μύηση πού δέν μπορεῖ νά ἀναλυθεῖ μέ χαρτί καί μελάνι.

Ὅποιος μπορέσει νά μπεῖ στό ἐσώτερο μυστήριο πού ὑπάρχει στήν ἀριθμοσοφική, γεωμετρική καί ἀλληγορική του ἀλήθεια καί ὅποιος νιώσει καί ζ ή σ ε ι στίς συνέπειές της τό ρόλο πού ἐκφράζει ἡ θεία ἐνέργεια καί ἀγαθότητα πού "ἀεί" κατεργάζεται καί "ἀεί σώζει" τίς μορφές τῆς δημιουργίας στήν ἑνότητα καί πολλα -

πλότητά τους, αὐτός ξέρει νά προσαρμόζει τή ζωή του καί τίς διάθέσεις του σύμφωνα μέ τό μέγα καί ἀπρόφερτο μυστήριο τοῦ ἱεροῦ ἑξάγραμμου. Τότε ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ Πατέρα γίνεται σ'αὐτόν πραγματική κοινωνία, οὐσιαστική ἕνωση τοῦ 'Αγίου Πνεύματος.

'Από τήν ἑξάδα τότε μπαίνει στήν ἱερή ἑβδομάδα, στά Σάββατα τοῦ Κυρίου, ἐκεῖ ὅπου ἡ ζωή ἐκδηλώνεται ὄχι "ἔργῳ" μόνο, ἀλλά καί "τελείῳ λόγῳ" σάν ἄφθαρτη κατάσταση τῆς ψυχῆς.

Ἄς διαλογιστοῦμε πολύ σ'αὐτά τά λίγα πού εἴπαμε γιά τό ἱερό ἑξάγραμμο.

'Η ἑβραϊκή ἱερατική παράδοση τό θεωρεῖ βασικό ἰδεόγραμμα πού περικλείνει τό μυητικό λόγο τῆς ἐσώτερης διδασκαλίας της. Δέν ἀφοράει ὅμως μόνο τή φυλή τῶν 'Εβραίων, ἀλλά τό "'Ι σ ρ α ή λ", πού συμβολίζει τήν πνευματική ἀνθρωπότητα. Ὁ ἀρχιερέας τοῦ "'Ισραήλ", ὅταν ὑπῆρχε ὁ "ΝΑΟΣ" πού ἔκτισε ὁ Σολομώντας καί πού τήν ἱερή του σημασία ἀντιπροσωπεύει ἡ ἱερή αὐτή σφραγίδα, ὅταν ἔμπαινε στά Ἅγια τῶν 'Αγίων, δηλαδή στά ἄδυτα τοῦ ἰδεόγραμμου, γιά νά ἱερουργήσει καί νά προσφέρει θυσία στό Θεό, τότε σάν "'Ισραήλ", δηλαδή σάν πνευματικός ἄνθρωπος " π ο ύ β λ έ π ε ι τ ό Θ ε ό " ('Ισραήλ σημαίνει "ὁ ὁρῶν τόν Θεόν"), ἱερουργοῦσε καί παρακαλοῦσε ὄχι μόνο γιά τή φυλή του, ἀλλά γιά ὅλο τόν κόσμο, γιά ὅλη τήν πνευματική ἀνθρωπότητα.

Ἔτσι κάθε πνευματικός ἄνθρωπος πού ἐργάζεται στήν ἱερή ἑξάδα, πού πάσχει πικρά παθήματα, θεληματικά, τή Μεγάλη Παρασκευή του, πού γίνεται 'Ι σ ρ α ή λ καί φέρνει ἔκδηλα στό μέτωπό του, τήν ἱερή σφραγίδα τοῦ Σολομώντα, αὐτός μόνος μπορεῖ μέ τήν ἀξιοσύνη του νά μπεῖ μέσα στά ἱερά ἄδυτα τῶν 'Αγίων τῆς Φύσης καί νά ἱερουργήσει τίς θυσίες καί τά ὁλοκαυτώματα τῆς θεότητας.

Αὐτά γιά τή Σφραγίδα τοῦ Σολομώντα. (Συνεχίζεται).

Τάσος Βαλαδῶρος

Η ΕΝΩΣΗ

'Εκεῖνος εἶναι ὁ Σταλαχτίτης ὁ Αἰώνιος
κι ὁ κόσμος μας ὁ σταλαγμίτης ὁ μικρός
πού νά Τόν φτάσει λαχταράει κάποτες
κ'ἕνα μαζί Του νά γενεῖ.

Δημήτρης Θεοδωρίδης. 'Από τίς "Πνοές" (ἀρ.7).

ΜΕΣΑ ΣΤΗ ΣΙΓΑΛΙΑ

Χωρίς τίς μέρες πού περνοῦν νά λογαριάζει,
δίχως νά ξέρει πόσο βρίσκεται σιμά,
μέσα στή σιγαλιά τῆς σκοτεινῆς σπηλιᾶς
ὁ σταλαγμίτης ἀνεβαίνει ἀγάλια ἀγάλια
κι ὅλο καί πλιό κοντά στό Σταλαχτίτη φτάνει.

Δημήτρης Θεοδωρίδης. 'Από τίς "Πνοές" (ἀρ.8)

ΦΩΣ ΠΑΣΧΑΛΙΑΤΙΚΟ

Φῶς μου κι ἀγάπη μου,
τή νύχτα τούτη τῆς 'Ανάστασης
μέ τοῦ δικοῦ σου τοῦ κεριοῦ
τή φλόγα τήν ἁγνή
ἄναψε τό σβηστό κερί μου
καί τῆς καρδιᾶς μου τό λυχνάρι.

'Εσύ κι ἐγώ
κι ὅλοι μας σήμερα
μέ τίς λαμπάδες ἀναμμένες
μέ φῶς ἄς τά στολίσουμε
τά γύρω μας πυκνά σκοτάδια
κι ὅλα στούς κόσμους ὅλους
μ'ἀγάπης σκέψεις
ἄς τά φιλήσουμε
θερμά στά μάτια.

Φῶς μου,
τό φῶς τοῦ Πάσχα,
τό φῶς τῆς ἄνοιξης,
σύ δός μου
κι ἔλα μαζί μου
τοῦ γυρισμοῦ νά πάρουμε τό δρόμο·
Μέ τίς λαμπάδες μας τίς δυό
θ'ἀνηφορίσουμε τό μονοπάτι μας
κι ὅσες κλειστές καρδιές
στό δρόμο βροῦμε
θά τίς ἀνοίξουμε
καί μέ τό φῶς τό λίγο
τῶν κεριῶν μας
θά τίς φωτίσουμε.
Τίς σκιές θά κάνουμε
πού μᾶς κυκλώνουν γύρω
χορό νά στήσουνε χαρούμενο
ἀδελφωμένες μέ τό φῶς.

Φῶς τῆς ἀγάπης μου,
τ'ἀγέρι τ'ἀνοιξιάτικο
ἀπ'τόν παράδεισο πάντα ξεκινᾶ
κάτω στή γῆ νά ρθεῖ
χαρά νά φέρει.

Γιά ἰδές, ἀγάπη μου,

πόσο χαρούμενα χορεύει,
άκουσε τό τραγούδι του
πού σιγοτραγουδεῖ
στῆς'Απολλώνειας λύρας τό ρυθμό
τό φωτεινό καί ζωντανό.
Πᾶμε καί μεῖς
παιδιά τοῦ 'Απόλλωνα νά γίνουμε,
ἀγαπημένη μου.

Δημήτρης Θεοδωρίδης

ΣΤΟΝ ΚΑΤΑΥΛΙΣΜΟ ΤΟ ΘΑΜΠΟΞΗΜΕΡΩΜΑ

(DRUM TAPS)

Α. τί εἶδα στόν καταυλισμό μέσ'στό θαμποξημέρωμα.
Νά κοιμηθῶ δέ μπόρεσα καί ἀπ'τή σκηνή μου βγαίνω
ἔτσι νωρίς...
'Αργοπατώντας μέσα στό δροσάτο ἀγέρι, τό μονοπάτι
παίρνω πρός τοῦ χειρουργείου τίς σκηνές.
Πάνω σέ τρία φορεῖα βλέπω βγαλμένα ἔξω τρία κορμιά
πού κοίτονται παρατημένα,
Καί στό καθένα ἀπάνω εἶν'ἁπλωμένη μιά διπλή κουβέρτα
τοῦ στρατοῦ,
Σταχτιά, βαρειά κουβέρτα πού ὅλο τό τυλίγει καί τό
κουκουλώνει.
Μέ περιέργεια σταματῶ καί στέκω ἀμίλητος·
Μέ δάκτυλα ἔπειτα ἀλαφριά κι ἀργά λιγάκι ἀνασηκώνω
τήν κουβέρτα ἀπό τήν ὄψη τοῦ πιό κοντινοῦ.
Ποιός νᾆσαι ἐσύ, ἔτσι στεγνέ, ἔτσι αὐστηρέ, στά χρόνια
περασμένε, μέ τά ψαρά μαλλιά, μέ τά βαθουλωμένα μάτια;
Ποιός νᾆσαι ἐσύ, συνάδελφε ἀκριβέ;

Στό δεύτερο πηγαίνω τώρα -ποιός εἶσαι ἐσύ, χρυσό παιδί
μου;
Γλυκό παιδί, ποιός εἶσαι ἐσύ, πού ἀκόμα ἀνθοῦν στά μάγου-
λά σου ρόδα;

Τώρα στό τρίτο -ἡ ὄψη οὔτε παιδιοῦ οὔτε κἄν περασμένου,
τόσο γαλήνια, σἄν ἀπό φίλντισι, ὄμορφη,
Νέε μου, θαρρῶ πώς σέ γνωρίζω- ἡ ὄψη αὐτή μοῦ φαίνεται
πώς εἶνε ἡ ὄψη τοῦ ἴδιου τοῦ Χριστοῦ,
Νεκροῦ, τοῦ θεϊκοῦ ἀδελφοῦ τοῦ καθενός -καί νάτος, ἐδῶ
κοίτεται καί πάλι.

Οὐώλτ Οὐΐτμαν (Walt Whitman) Μετάφρ. Ν. Καρβούνη.

ΜΥΗΤΙΚΗ ΤΕΧΝΗ

Α ΘΕΑΤΡΟ

Ο "ΠΑΡΣΙΦΑΛ" ΤΟΥ ΒΑΓΚΝΕΡ

συνέχεια ἀπό τό προηγούμενο Δελτίο

ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΗΣ ΠΡΩΤΗΣ ΠΡΑΞΗΣ

Στό προηγούμενο τεῦχος διηγηθήκαμε τήν Πρώτη Πράξη τοῦ Πάρσιφαλ" τοῦ Βάγκνερ. Πρίν μποῦμε στή Δεύτερη ἄς ἐξηγήσομε τήν Πρώτη, ὅπως ἀργότερα θά κάνομε καί γιά τίς ἄλλες δυό γιά νά καταλάβομε καλύτερα τό βαθύ νόημα πού ἔχει τό ἔργο αὐτό.

Ἡ κεντρική ἰδέα ἐκφράζεται μέσα στό στίχο ἐκεῖνο πού κάθε τόσο οἱ ἄγγελοι τόν τραγουδοῦνε μές στόν Ναό τοῦ Μονσαλβάτ:[1] "Ἡ συμπόνια τόν κάνει σοφό τόν ἁγνό τόν Τρελλό". Ἡ "συμπόνια", τό κύριο μοτίβο ὅλου τοῦ ἔργου. Μέ τήν συμπόνια ἡ ψυχή τοῦ ἀνθρώπου ἐξαγνίζεται, ἐξελίσσεται, ὡριμάζει. Κ'ἡ πιό πρωτόπειρη ψυχή, ἡ ψυχή πού βρίσκεται ἀκόμα μέσα στήν ἄγνοια, μέ τή συμπόνια προχωρεῖ στό δρόμο τῆς σοφίας.

Καί βλέπομε τό νέο ἀγόρι -τόν Πάρσιφαλ- στήν Πρώτη αὐτή Πράξη, νά ἔχει δυό ἀναλαμπές συμπόνιας. Ὅταν ὁ Γκουρνεμάντζ τοῦ μιλεῖ γιά τόν σκοτωμένο κύκνο κι ὅταν ὁ Ἀμφόρτας, τήν ὥρα τῆς Μυσταγωγίας, φωνάζει ἀπό τόν πόνο κι ὁ Πάρσιφαλ, κρατώντας τήν καρδιά του, "τινάζεται ἀπ'τούς σπασμούς τοῦ Ἀμφόρτα". Τόσο ἔνιωσε τόν πόνο του, πού ἔγινε δικός του πόνος. Ἐκεῖνος πού ἀληθινά συμπονεῖ πονεῖ μαζί μέ τόν ἄλλον, γ ί ν ε τ α ι ὁ ἄλλος. Καί τότε ἐλευθερώνεται ἀπ'τόν στενό ἑαυτό του, ἀπ'τό "ἐγώ" του.

Τί θέλει νά πεῖ ὁ Βάγκνερ μέ τή λέξη Τρελλός; Δέν εἶναι ὁ ἄνθρωπος ὁ διαφορετικός ἀπ'τούς ἄλλους, πού δέν περπατᾶ στά ἴδια μονοπάτια, πού δέν ἔχει τίς ἴδιες κοινότυπες σκέψεις κ' οἱ συνηθισμένοι ἄνθρωποι βλέποντάς τον τόσο διαφορετικό ἀπ' αὐτούς τόν ἀποκαλοῦν Τρελλό;

Ὁ Schuré ἑρμηνεύοντας τό ἔργο αὐτό λέγει πώς ὁ Πάρσιφαλ συμβολίζει τήν ἀνθρώπινη ψυχή πού ἀπ'τήν πρωτόγονη κατάστασή της προχωρεῖ, ἐξελίσσεται, φτάνει στή Σοφία, στά Φῶς.

Τό ἔργο αὐτό ἐκφράζει πέντε διαφορετικούς τύπους ἀνθρώπων. Πρῶτα ὁ Πάρσιφαλ κ'ἔπειτα ὁ Ἀμφόρτας, πού ἀντίθετα ἀπ' ἐκεῖνον εἶναι ὁ ἀδύνατος ἄνθρωπος, γιατί ἐνῶ τοῦ ἔχει δοθεῖ ἕνας τόσο μεγάλος προορισμός, νά εἶναι ὁ φύλακας τοῦ Ἅγιου τῶν Ἁγίων, δέν μπορεῖ νά φανεῖ ἀντάξιός του. Παρασύρθηκε ἀπ'τόν κατώτερο ἑαυτό του, τυφλώθηκε ἀπ'τό πάθος του κ'ἔχασε τήν ἱερή τή Λόγχη, τή θεϊκιά Ἀχτίδα-Θέληση. Καί μέσα στήν καρδιά του ἄνοιξε ἡ πλη-

1. Μονσαλβάτ σημαίνει: Βουνό τῆς σωτηρίας.

γή, ἡ ἀγωνία τοῦ πόθου καί τῆς τύψης. "Πῶς ἀπ'τό κρίμα μου νά ξεπλυθῶ;" "Πόνα κ'ὑπηρέτα". Μέ τόν πόνο καί μέ τήν ὑπηρεσία -θυσία-προσφορά-, ξεπλενόμαστε κ'ἐλευθερωνόμαστε ἀπ'τό Κάρμα, ἀπ' τήν Εἱμαρμένη. Μά ἡ θυσία δέν ξεπλένει μόνο τόν ἑαυτό μας ἀλλά καί τούς ἄλλους. "Γιά τόν ἁμαρτωλό μέ τίς μύριες ἀγωνίες τό αἷμα Του χύθηκε". "Μές στό καθάριο κρύσταλλο τό αἷμα τό χυμένο πῶς γίνεται ὁλοπόρφυρο, πῶς λάμπει. Καί τρέμοντας ἀπό τήν ἔκσταση , μέσα στή θεία ἀνατριχίλα, ἀνοίγω τήν καρδιά μου νά δεχτεῖ τό ἁγιασμένο τό αἷμα". Μέσα στήν ἔκσταση, μέσα στήν 'Αγάπη, ἀνοίγει ἡ καρδιά νά δεχτεῖ τή Θεία Προσφορά. Κι ὁ 'Αμφόρτας λέγει καί πάλι: "Καί τότε τό δικό μου τ'ἀκάθαρτο αἷμα ἀπ'τήν πληγή μου ξεπετιέται καί ξέχειλα στοῦ αἰσθησιασμοῦ τόν κόσμο πέφτει". Δεχόμαστε τή Θεϊκιά Προσφορά καί τό δικό μας "τό ἀκάθαρτο αἷμα" φεύγει, ἀλλά ὅπως τίποτα στόν κόσμο δέν χάνεται, φεύγει ἀπ' αὐτόν -τόν μετανιωμένο ἄνθρωπο- καί ξέχειλα πέφτει μέσα στόν ἀπρόσωπο κόσμο τοῦ αἰσθησιασμοῦ, πού εἶναι γεμάτος, ξέχειλος ἀπ'τά πάθη τῶν ἀνθρώπων. "Καί καταρράκτης τό φράγμα γκρεμίζει,τό αἷμα τῆς δικιᾶς Του πληγῆς πού ἀπ'τήν ἴδια λόγχη ἔχει χυθεῖ". Μά τοῦ Σωτήρα τό ἁγιασμένο αἷμα ἔχει τόση δύναμη πού γκρεμίζει τό φράγμα πού χωρίζει τόν κόσμο τοῦ αἰσθησιασμοῦ ἀπ'τόν κόσμο τῆς ἁγνότητας καί τότε ὁ κόσμος τοῦ αἰσθησιασμοῦ δέχεται "τά πορφυρένια δάκρυα", τή Θεϊκιά Προσφορά, κ'ἐξαγνίζεται κι αὐτός. " "Ανοιξε τοῦ Σωτήρα ἡ πληγή καί κύλησαν τά πορφυρένια δάκρυα- ὤ ἀνείπωτη συμπόνια- γιά τήν ἀνθρώπινη ντροπή".

'Ο τρίτος ἀνθρώπινος τύπος εἶναι ἡ Κούντρυ, ἡ γυναίκα αὐτή μέ τή διπλή φύση. 'Η φιλήδονη (θά τό δοῦμε αὐτό καλύτερα στή Δεύτερη Πράξη) κ'ἡ γυναίκα τῆς μετάνοιας, τῆς ὑπηρεσίας, πού ἀγωνίζεται γιά τήν ψυχική ἀνάταση καί τόν ἐξαγνισμό. Εἶναι ἡ ζωντανή ψυχή πού βλέπει μακριά, πού ταξιδεύει μέσα στό σύμπαν, πού ξέρει τό παρελθόν, πού ἔχει ὑπερβατικές ἱκανότητες καί βλέπει πράματα πού οἱ συνηθισμένοι ἄνθρωποι δέν βλέπουν. Καί μέσα ἀπ' τό σαρκικό τό πάθος, μέσα ἀπ'τήν προσωπική, περιορισμένη ἀγάπη, ψάχνει νά βρεῖ τήν ἄλλη, τήν ἀπέραντη, τή θεϊκιά 'Αγάπη. 'Αλλά τήν ὥρα πού ποθεῖ, γίνεται ὄργανο σ'ἄλλες κατώτερες δυνάμεις καί μές στή βαθειά τήν ἀσυνείδητη ὕπνωση, αὐτές βοηθᾶ.

'Επίσης βλέπομε πώς ὁ Βάγκνερ πιστεύει στή Μετενσάρκωση καί στό Κάρμα. "Τώρα ξοφλᾶ παληᾶς ζωῆς τά περασμένα κρίματα. Τρέχει, πετᾶ, ξανάρχεται, ζῆλο γεμάτη κι ὅλους μας πάντα ὑπηρετεῖ". Μέ τήν ὑπηρεσία, τήν προσφορά, τή θυσία ξοφλοῦμε τά παληά μας κρίματα.

Κι ὁ τέταρτος τύπος ὁ τέλεια ἀντίθετος ἀπ'τόν Πάρσιφαλ, τό σύμβολο τῆς Κακίας καί τῆς Μαύρης Μαγείας, εἶναι ὁ Κλίνγκσορ. Δυό ἀντίθετες δυνάμεις παλεύουνε μέσα στό Σύμπαν. 'Η ἐνέλιξη (κατέλιξη) κ'ἡ ἐξέλιξη (ἀνέλιξη). 'Η μιά δύναμη κατεβάζει τή Θεία Μονάδα (τήν Ψυχή) ἀπ'τούς ἀραιότερους Κόσμους (ἀπ'τόν Παράδεισο) στούς πυκνότερους κ'ἡ ἄλλη ἀπ'τούς πυκνότερους Κόσμους

τήν ἀνεβάζει καί πάλι ἐξαγνισμένη κ'ἐξαΰλωμένη στούς ἀραιότε-ρους. 'Απ'τήν ἀσυνείδητη τελειότητά της ἡ ξεχωρισμένη Μονάδα κατεβαίνει στήν πυκνή ὕλη, μέσα στήν ἐνσυνείδητη ἀτέλεια, ὡς που ν'ἀνέβει στήν ἐνσυνεῖδητη πιά τελειότητα. 'Ο κόσμος ὁ πυκνός εἶναι ὁ κόσμος τῆς δοκιμασίας, τοῦ ἀγώνα, τῆς πείρας. Κ'ἡ δοκιμασία πού γίνεται πείρα σφυρηλατεῖ τίς ψυχές κι ἀπό τ'ἀλάξευτο τό μάρμαρο φτιάχνεται τό ἄγαλμα τό θεϊκό.

'Ο ἄνθρωπος, μέσα στήν ἄγνοιά του, τίς δυό αὐτές δημιουργικές δυνάμεις τίς ἀποκαλεῖ Κακό καί Καλό. Εἶναι κακό γιά μᾶς ὅ,τι βρίσκεται πιό πίσω στήν ἐξέλιξή μας, κ'εἶναι καλό γιά μᾶς ὅ,τι βρίσκεται πιό μπρός. 'Ο Κλίνγκσορ ἦταν τόσο πίσω ἀκόμα στή δική του τήν ἐξέλιξη. Ἦταν ὁ τέλεια ἀντίθετος τύπος τοῦ ἁγνοῦ Πάρσιφαλ. 'Ο Κλίνγκσορ πολεμοῦσε τούς 'Ιππότες, τούς φύλακες τοῦ Ἅγιου Γκράαλ. Πάντα τό Κακό προσπαθεῖ νά πολεμήσει τό Καλό. Εἶναι ἡ ἕλξη πρός τούς κραδασμικά πυκνούς κόσμους. Κι αὐτή τήν πάλη τή βλέπομε παντοῦ ὁλόγυρά μας. Γιατί ἡ ψυχή ποθεῖ πάντα νά ξανανεβεῖ ἐκεῖ ἀπ'ὅπου ξεκίνησε -"στόν Χαμένο της Παράδεισο". Ὅ,τι καλό προσπαθεῖ νά ἐκδηλωθεῖ, νά πάρει μορφή, νά ἐξυψώσει τόν κόσμο, οἱ ἀντίθετες δυνάμεις τό ἀντιστρατεύονται καί προσπαθοῦν νά τό ἐξουδετερώσουν. Κ'ἡ σύγκρουση τῶν δυό αὐτῶν ἀντίθετων δυνάμεων ἐκδηλώνεται παντοῦ μέσα στό σύμπαν. Μά μέ τόν ἀγώνα ἡ ἀνθρώπινη ψυχή δυναμώνει, κι ὅσο παλεύει τόσο τά φτερά της ἀνοίγουν πιό πλατειά. Κι ὁ Κλίνγκσορ γεμάτος λύσσα θέλησε τό ἅγιο Γκράαλ αὐτός νά πάρει. Μά ὅπως λέγει ὁ Γκουρνεμάντζ (ὁ πέμπτος τύπος), ὁ ἰσορροπημένος γέροντας, ὁ φύλακας τοῦ ἅγιου τόπου, μέ τήν καθαρή λογική, δίχως ὅμως μεγάλες ἐξάρσεις: " Τό κακό ἀπ'τό καλό νικιέται πάντα". Γιατί τό καλό, ἄν καί πιό σπάνιο μέσα στόν κόσμο τῆς πυκνῆς ὕλης, μολαταῦτα ἔχει μέσα του πολύ πιό μεγάλη δυναμικότητα. Εἶναι ἡ Παγκόσμια Δύναμη πού ἀπ' τή σκλαβιά τῆς πυκνῆς ὕλης ὁδηγεῖ στήν 'Ελευθερία, στή Λύτρωση πού δίνουν οἱ ἀνώτεροι, οἱ ἀραιότεροι Κόσμοι.

Σ'ὅλον τόν "Πάρσιφαλ" βλέπομε τήν προσπάθεια τοῦ ἀνθρώπου νά φτάσει στήν τελική αὐτή Λύτρωση. Τό Γκράαλ εἶναι τό ἱερό σύμβολο πού μές στήν κούπα του κρατάει καί δίνει τή Δύναμη, τή Σοφία, τήν 'Αγάπη, τό Φῶς. Μά γιά ἐκεῖ, γιά τόν Ναό πού τό φυλάγει, δέν ὑπάρχει κανένας χαραγμένος δρόμος, παρά μονάχα ἕνας στενός λαβύρινθος ἀνάμεσα ἀπ'τά βράχια πού ἀνοίγουνε μπροστά στόν ἄνθρωπο πού προχωρεῖ. "Γιά ἐκεῖ κανένα μονοπάτι δέν τραβᾶ. Κανείς τόν δρόμο δέν τόν βρίσκει ἄν μοναχός του δέν τόν ἀνοίξει". 'Ο ἄνθρωπος ἀνοίγει τόν δρόμο του. Μοναχός του. Τόν δικό του τόν δρόμο. Κανένας ἄλλος δέν τοῦ τόν χαράζει. "Εἶμαι μακριά ἀκόμη". "Βλέπεις παιδί μου. 'Εδῶ ὁ χῶρος γεννιέται ἀπό τόν χρόνο". 'Ο ἄνθρωπος μέσα ἀπ'τόν χρόνο προχωρεῖ. Μέσα στόν χρόνο προσπαθεῖ, ἐξελίσεται, ὡριμάζει μέ τόν ἀγώνα καί μέ τόν πόνο. Καί ξαφνικά τά Μονοπάτια ἀνοίγουνε. 'Ο χῶρος ἀλλάζει. Κι ἀπ'τίς χαμηλές πεδιάδες, νά ξαφνικά ἡ Κορφή. "'Ο χῶρος γεννιέται ἀπό τόν χρονο". (Συνεχίζεται)

'Αγλ. Ζάννου

Β ΠΑΡΑΜΥΘΙ

Η ΑΡΠΑ

Ταοϊκό παραμύθι
γιά τό νόημα τῆς τέχνης

Μιά φορά κ'ἕναν καιρό -πᾶνε χρόνια καί χρόνια ἀπό τότες-στή ρεματιά τοῦ Λουνγκμέν ὀρθωνόταν ἕνα δέντρο, ἕνα κιρί, πού ἦτανε τοῦ λόγγου ὁ βασιλιάς ὁ ἀληθινός. Κράταγε τό κεφάλι του τόσο ψηλά πού μποροῦσε μέ τ'ἀστέρια νά συντυχαίνει. Κ'ἦταν οἱ ρίζες του τόσο βαθιά χωμένες μές στή γής, πού μπερδεύανε τούς κρίκους τους μέ τούς κρίκους τοῦ δράκου τοῦ ἀσημένιου πού κουλουριασμένος ἀποκάτω κοιμόταν. Κάποτε ἕνας μάγος τρανός τόκανε ἅρπα τό δέντρο, ἅρπα θαυμαστή. Μά τό πνεῦμα της οὔτε κι ὁ μεγαλύτερος ὁ μουσικός δέ μποροῦσε νά τό δαμάσει. Αὐτό τό λαλούμενο γιά πολύν καιρό ἦταν ἕνας ἀπ'τούς θησαυρούς τοῦ βασιλιᾶ τῆς Κίνας. Μά ὅσοι καί νά δοκιμάσαν ἀπό τίς κόρδες του κάποια μελωδία νά βγάλουν, κανένας δέν κατάφερε τίποτα. Ἡ ἀπόκριση πού δινότανε στίς τεράστιες τίς προσπάθειές τους ἦτανε νά βγαίνουν ἀπ'τήν ἅρπα καταφρόνιας σκληρές νότες ἀσυνταίριαστες μέ τούς σκοπούς πού γυρεύαν αὐτοί νά παίξουν. Ἀρνιόταν ἡ ἅρπα νά δεχτεῖ ἀφέντη.

Τέλος ἦρθε ὁ Πεϊβό, ὁ πρίγκηπας τῶν ἁρπιστῶν. Μέ τό ἁπαλό του χέρι χάϊδεψε τήν ἅρπα, καταπῶς κάνουνε γιά νά μερέψουνε τσινιάρικο φαρί, κι ἀγάλια ἀγάλια ἀρχίνησε τίς κόρδες της ν'ἀγγίζει. Τραγούδησε τή φύση καί τίς ἐποχές, τά ψηλά βουνά καί τά νερά τά τρεχούμενα. Καί τοῦ δέντρου ξυπνήσανε οἱ θύμησες ὅλες. Ξανά μές στά κλαριά του παιχνιδίζει τό σιγανό τ'ἀγέρι τ'ἀνοιξιάτικο. Οἱ νεαροί καταράχτες χορεύοντας μές στή ρεματιά χαμογελᾶνε στά μπουμπούκια τῶν λουλουδιῶν. Ξανά γροικιοῦνται τοῦ καλοκαιριοῦ οἱ ὀνειροπαρμένες οἱ φωνές μέ τά μύρια ζουζούνια μαζί, καί μέ τό χτύπο τῆς βροχῆς καί μέ τό μοιρολόϊ τοῦ κούκου. Ἀκοῦστε. Μιά τίγρισσα μούγκριξε καί τῆς λαγκαδιᾶς ὁ ἀντίλαλος τῆς ἀποκρένεται. Μές στήν ἔρμη τή νυχτιά κοφτερό σάν τό σπαθί σπιθοβολάει τό φεγγάρι πάνω στό χόρτο τό κρουσταλιασμένο. Ὁ χειμώνας βασιλεύει τώρα. Καί στόν ἀγέρα, πού εἶναι γιομάτος χιόνι, κύκνοι κλωθογυρίζουνε φτεροκοπώντας καί τό πολύβουο τό χαλάζι τά κλαριά χτυπάει μ'ἄγρια χαρά.

Ἄλλαξε ἔπειτα σκοπό ὁ Πεϊβό καί τραγούδησε τόν ἔρωτα. Ὁ λόγγος ἔγειρε σάν ποθοπλανταγμένος λεβεντονιός πού τόνε συνεπαίρνουν οἱ στοχασμοί του. Ἐκεῖ ψηλά σύγνεφο ἀστραφτερό πετοῦσε σάν κορασιά καμαρωτή. Μά τό διάβα του ἔσερνε πάνω στό χῶμα μακριές σκιές, μαῦρες σάν τήν ἀπελπισιά. Ἄλλαξε ὁ σκοπός καί πάλι. Ὁ Πεϊβό τόν πόλεμο τραγούδησε, τῶν σπαθιῶν τό σμίξιμο, τῶν ἀλόγων τό ποδοβολητό. Καί μές στήν ἅρπα ξέσπασε ἡ ἀνεμοζάλη τοῦ Λουνγκμέν. Ὁ δράκος καβαλλίκευε τήν ἀστραπή. Κ'ἡ χιονοστιβάδα κατρακύλαγε ἀπό ραχούλα σέ ραχούλα βροντώντας σάν ἀστροπελέκι.

Μαγεμένος ὁ Οὐράνιος μονάρχης ρώτησε τόν Πεϊβό ποιό ἤτανε τό μυστικό τῆς νίκης του. "Πολυχρονεμένε μου βασιλιά, τοῦ ἀποκρίθηκε, ὅλοι τους ἀποτύχανε γιατί μονάχα τόν ἑαυτό τους τραγουδήσανε. 'Εγώ ἄφησα τήν ἅρπα νά διαλέξει τό σκοπό της. Καί μά τήν ἀλήθεια δέν ξέρω ἄν ἡ ἅρπα ἦταν ὁ Πεϊβό ἤ ἄν ὁ Πεϊβό ἦταν ἡ ἅρπα".

Αὐτό τό παραμύθι δείχνει πόσο μυστήριο κρύβεται στό νόημα τῆς τέχνης. Τό ἀριστούργημα εἶναι μιά μουσική συμφωνία πού παίζεται μέ τά πιό λεπτά μας αἰσθήματα. 'Η τέχνη ἡ ἀληθινή εἶναι ὁ Πεϊβό. Κ'ἐμεῖς εἴμαστε ἡ ἅρπα τοῦ Λουνγκμέν. 'Η μαγική ἐπαφή τοῦ 'Ωραίου ξυπνάει τίς μυστικές χορδές τῆς ὕπαρξής μας. 'Η ἀπάντησή μας στό κάλεσμα τοῦ 'Ωραίου εἶναι ἡ δόνησή μας, τό σκίρτημά μας. Τό πνεῦμα μιλάει στό πνεῦμα. Γροικᾶμε τ'ἀνείπωτο, θωροῦμε τ' ἀθώρητο. 'Ο ἀριστοτέχνης κάνει τίς νότες νά ξεπηδήσουνε, ἀπό ποῦ δέν ξέρουμε. Θύμησες ἀπό καιρό λησμονημένες μᾶς ξανάρχονται, φορτωμένες νόημα καινούργιο. 'Ελπίδες πνιγμένες ἀπό τό φόβο, ἐξάρσεις τρυφερότητας πού τήν ὕπαρξή τους δέν τολμᾶμε νά τήν παραδεχτοῦμε μᾶς προσφέρνονται στολισμένες μέ καινούργια λάμψη. Τό πνεῦμα μας εἶναι ὁ μουσαμάς ὅπου ὁ καλλιτέχνης βάνει τά χρώματα. Οἱ ἀποχρώσεις εἶναι οἱ συγκινήσεις μας. Καί τό σκιόφωτο σχηματίζεται μέ τό φῶς πού βγαίνει ἀπ'τίς χαρές μας καί μέ τή σκιά πού ρίχνουν οἱ λύπες μας. Τό ἀριστούργημα εἶναι μέσα μας κ'εἴμαστε μέσα στό ἀριστούργημα...

Τάχα θέ νάρτει ὁ μάγος ὁ μεγάλος ἅρπα ἀπ' τόν κορμό τῆς νεώτερης τῆς κοινωνίας νά φτιάξει τρανή πού τά δάχτυλα τῆς μεγαλοφυΐας νά κάνουν τίς χορδές της ν'ἀντηχήσουνε;

'Οκακούρα-Κακοῦζο, γιαπωνέζος συγγραφέας (1813-1862).
'Από "Τό βιβλίο τοῦ τσαγιοῦ". Μετάφρ. Μαρ. Γ. Οἰκονόμου.

ΛΟΥΛΟΥΔΙΑ ΕΦΗΜΕΡΑ

'Η Λευτεριά, ἡ Εἰρήνη κι ὁ Πολιτισμός,
εἶναι λουλούδια ἐφήμερα καί σπάνια
πάνω σέ τοῦτον τό πλανήτη.
Γι αὐτό καί καταντοῦν:
ἄπιαστα ἰδανικά γιά τούς ἀπαισιόδοξους,
μάσκες καλές γιά τούς ὑποκριτές,
μά γιά τόν ἄνθρωπο
μέ τήν ἁπλή, καθάρια σκέψη,
πίστη καί σύνθημα γι'ἀγῶνες.

Δημήτρης Θεοδωρίδης. 'Από τίς "Πνοές" (ἀρ. 75).

ΣΚΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΛΕΥΤΕΡΙΑ ΚΑΙ ΤΗ ΣΚΛΑΒΙΑ

Όποιος ἐλεύθερα συλλογᾶται συλλογᾶται καλά.
Ρήγας Βελεστινλής. 'Από τό "Φυσικῆς ἀπάνθισμα".

'Η σκλαβιά κάνει τούς ἀνθρώπους τόσο νά ξεπέσουν ὥστε νά τήν ἀγαπήσουν.
Βωβενάργκ (Vauvenargues), γάλλος στοχαστής τοῦ ΙΗ'αἰώνα. 'Από τά "'Αποφθέγματα". Μετάφρ. Μαρ. Οἰκονόμου.

Οἱ σκλάβοι μές στίς ἁλυσίδες τους ὅλα τά χάνουνε, ἀκόμα καί τήν ἐπιθυμία νά βγοῦν ἀπ'αὐτές. Τούς ἀρέσει ἡ σκλαβιά, ὅπως στοῦ 'Οδυσσέα τούς συντρόφους ἄρεσε ἡ ἀποχτήνωσή τους. Ἡ βία ἔκανε τούς πρώτους σκλάβους. Καί τούς διατήρησε σκλάβους ἡ ἀναντρία τους.
Ζάν Ζάκ Ρουσώ. 'Από τό "Κοινωνικό συμβόλαιο" (βιβλ. Α΄ κεφ. β΄). Μετάφρ. Μαρ. Οἰκονόμου.

'Υπᾶρχει στόν κόσμο τοῦτον ἕνας μυστικός νόμος -ἄν δέν ὑπῆρχε, ὁ κόσμος θά 'ταν ἀπό χιλιάδες χρόνια χαμένος- σκληρός κι ἀπαραβίαστος: τό κακό πάντα στήν ἀρχή θριαμβεύει καί πάντα στό τέλος νικιέται. Θαρρεῖς κι εἶναι ἀπαραίτητος ἀγώνας πολύς κι ἱδρώτας πολύς γιά νά ἐξαγοράσει ὁ ἄνθρωπος τό δίκιο του -κι ἡ ἐλευθερία εἶναι τό πιό ἀκριβαγόραστο ἀγαθό - δέ δίνεται δωρεάν μήτε ἀπό τόν ἄνθρωπο μήτε ἀπό τό Θεό· πηγαίνει ἀπό χώρα σέ χώρα, ὅπου τή φωνάξουν, ἀπό καρδιά σέ καρδιά, ἀνύπνωτη, ἀνυπόταχτη, χωρίς συμβιβασμό.
Νίκος Καζαντζάκης. 'Από τόν πρόλογο τοῦ "Καπετάν Μιχάλη".

Όποιος δέ βρίσκει τήν ἀνταμοιβή μέσα του εἶναι σκλάβος.
Π. Πρεβελάκης. 'Από τό μυθιστόρημά του "'Ο ἥλιος τοῦ θανάτου" (σελ. 222, 'Αθῆναι, 1959).

'Η πραγματική ἀξία ἑνός ἀνθρώπου προσδιορίζεται ἀπό τόν βαθμό πού κατόρθωσε νά ἐλευθερωθεῖ ἀπό τό ἐγώ του.
"Αλμπερτ "Αϊνστάϊν. 'Από τό "Πῶς βλέπω τόν κόσμο".
Μετάφρ. Μίνας Ζωγράφου Μεραναίου.

Όποιος ἀγαπάει τή λεφτεριά ὅλα τ'ἀγαπάει, τίποτα δέν κατέχει. Παντοῦ αἰσθάνεται σπίτι του κ'εἶναι πάντα ὁ ἑαυτός του.
Ο. Λ. Φορέλ (O. L. Forel), σύγχρονός μας ἑλβετός ψυχολόγος. 'Από τούς "'Αφορισμούς".
Μετάφρ. Μαρ. Οἰκονόμου.

Η ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΤΗΣ ΘΕΛΗΣΕΩΣ

συνέχεια ἀπό τό προηγούμενο τεῦχος

Τά στοιχεῖα τά ὁποῖα μᾶς προσκομίζει ἡ Θεοσοφική ἄποψις ἐπί τῆς φύσεως καί τοῦ μέλλοντος τοῦ ἀνθρώπου δίδουσιν εἰς τήν θεωρίαν τῆς ἐλευθερίας τῆς θελήσεως ὁριστικόν κῦρος. Ἔρχονται νά ἀποσπάσωσι τήν σύγχρονον συνείδησιν ἀπό τῆς δηλητηριώδους ἐπιρροῆς τοῦ ὑλισμοῦ καί νά προσανατολίσωσι τήν σύγχρονον συνείδησιν πρός ἄλλην ἀντίληψιν περί τοῦ πεπρωμένου τοῦ ἀνθρώπου. Μέχρι τοῦδε καί ἀπό τῆς θεολογικῆς καί ἀπό τῆς ντετερμινιστικῆς ἀπόψεως τό ζήτημα ἔμεινε σχεδόν ἄλυτον. Δέν ἦτο δυνατόν νά γίνῃ ἄλλως ἐφ'ὅσον ἀμφότερα τά συστήματα ἐστηρίζοντο ἐπί τῆς ἐσφαλμένης προϋποθέσεως ὅτι ὁ ἄνθρωπος διατρέχει μίαν καί μόνην ὕπαρξιν. Τό πρᾶγμα μεταβάλλεται καθ'ὁλοκληρίαν, ἐάν εὐρυνθῇ ὁ κύκλος τῆς ζωῆς καί ἐξετάσωμεν τό πρόβλημα ὑπό τό φῶς τῆς διδασκαλίας τῆς μετενσαρκώσεως. Ἕκαστος ἄνθρωπος ἀποκτᾷ τήν ἐλευθερίαν του διά τῶν ἰδίων δυνάμεων ἐξελισσόμενος βαθμηδόν διά μέσου αναριθμήτων διαδοχικῶν ὑπάρξεων.

Ἀντικαθισταμένη ὑπό τοῦ ἐνστίκτου, τό ὁποῖον ἐκτοπίζεται ὀλίγον κατ'ὀλίγον ὑπό τῆς λογικῆς, ἡ ἐλευθερία μας εἶναι πολύ περιωρισμένη εἰς τάς κατωτέρας βαθμίδας τῆς ἐξελίξεως καί ἐκτείνεται σημαντικῶς μόλις τό πνεῦμα ἀρχίσῃ νά κατανοῇ τόν Νόμον καί νά προσαρμόζηται πρός αὐτόν. Ἐφ'ὅσον ἡ συνείδησις ἐκδηλοῦται ὑπό μορφήν ἐπιθυμίας, ἐπηρεαζομένη εἰς τάς ἐνεργείας της ἀπό ἐξωτερικάς ἕλξεις, εὑρίσκεται πολύ μακράν τῆς ἐλευθερίας. Καθώς ἄνθρωπος ἀδυνάτου χαρακτῆρος δύναται ὠθούμενος ὑπό δυνάμεως ἰσχυροτέρας τῆς ἰδικῆς του νά λάβῃ κατεύθυνσιν ἀντίθετον ἐκείνης τήν ὁποίαν ἐπεθύμει, τοιουτοτρόπως καί ἡ θέλησις ὠθουμένη ἀπό πράγματα ἑλκυστικά ὁδηγεῖται εἰς τήν ὁδόν τῆς ἀπολαύσεως, ἡ ὁποία διατρέχεται εὐκόλως καί δέν ἐνεργεῖ ὡς αὐτοκυριαρχουμένη δύναμις. Τό Ἐ γ ώ ἑλκύεται ὑπό ἐξωτερικῆς δυνάμεως εἰς τήν ὁποίαν δέν δύναται νά ἀντισταθῇ.

Τήν ἐκφραστικωτέραν εἰκόνα τῆς καταστάσεως ταύτης τοῦ Ἐγώ μᾶς δίδει χωρίον τι ἐξ ἑνός ἱεροῦ βιβλίου τῶν Ἰνδῶν[1] παραβάλλον τό ἐγώ πρός ὁδηγόν πολεμικοῦ ἅρματος, ἐνῷ αἱ αἰσθήσεις αἱ ἑλκυόμεναι ὑπό τῶν ἀπολαύσεων εἶναι οἱ ἀχαλίνωτοι ἵπποι, οἱ ὁποῖοι εἰς τόν ἀκράτητον δρόμον των παρασύρουν τό ἅρμα μετά τοῦ ἀνισχύρου ὁδηγοῦ [2].

---

1. Καθάκα Οὐπανισάντ Α΄ γ΄ 3-14.
2. Καί ὁ Πλάτων παριστάνει τήν ψυχήν ὡς ἅρμα μέ δύο πτερωτούς ἵππους καί μέ ἡνίοχον. Εἰς τήν ἐξαιρέτου ποιητικότητος εἰκό-

Καί ἐν τούτοις ἡ θέλησις εἶναι αὐτή ἡ δύναμις τοῦ ἐγώ. 'Εφ' ὅσον ὅμως τοῦτο παρεκκλίνει ὁδηγούμενον ὑπό τῶν ἀχαλινώτων ἵππων, εἶναι μακράν ἀπό τοῦ νά εἶναι ἐλεύθερον. Θά ἦτο ἀνωφελές νά ὁμιλῶμεν περί ἐλευθέρας βουλήσεως ἀνθρώπου ὑποκύπτοντος εἰς τόν ζυγόν τῶν παθῶν καί τῶν ἀπολαύσεων. 'Ο ἄνθρωπος οὗτος εὑρίσκεται ἐν πλήρει δουλείᾳ, διότι δέν ἔχει τήν ἐλευθερίαν τῆς ἐκλογῆς καί ἄν, ἀκολουθῶν τήν ὁδόν πρός τήν ὁποίαν ἑλκύεται ὑπό τῶν ἐξωτερικῶν πραγμάτων, φαίνεται ὅτι ἐνεργεῖ ἑκουσίως, πράγματι δέν ἐκλέγει τίποτε, δέν ἔχει μάλιστα εἰς τάς πράξεις του οὔτε ἰδέαν ἐκλογῆς. 'Εφ' ὅσον τόν διευθύνουν ἡ ἕλξις καί ἡ ἀποστροφή πρός τά ἐξωτερικά ἀντικείμενα, θά ἦτο μάταιον ἤ μᾶλλον γελοῖον νά ὁμιλῶμεν περί ἐλευθερίας. Καί ἄν ὁ ἄνθρωπος φαντάζεται ὅτι ἐκλέγει ὁ ἴδιος ἐλευθέρως τό ἀντικείμενον τοῦ πόθου του, τό αἴσθημα τοῦτο τῆς ἐλευθερίας δέν εἶναι παρά αὐταπάτη, διότι ἐν τῇ πραγματικότητι ἐνεργεῖ ὑπό τήν ἐπήρειαν τῆς ἕλξεως τήν ὁποίαν ἀσκεῖ ἐπ' αὐτοῦ τό ἀντικείμενον, καί τῆς ἐπιθυμίας του νά αἰσθανθῇ τήν ἀπόλαυσιν τήν ὁποίαν θά τοῦ δώσει τό ἀντικείμενον τοῦτο. Ἔχει τόσην ἐλευθερίαν εἰς τάς πράξεις του ὅσην ἔχει σιδηρᾶ ράβδος ἑλκυομένη ὑπό μαγνήτου. 'Η ταχύτης μεθ' ἧς ἡ σιδηρᾶ ράβδος σπεύδει πρός τόν μαγνήτην ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς δυνάμεως τοῦ μαγνήτου καί ἐκ τοῦ βάρους τοῦ σιδήρου τοῦ ἀναλογοῦντος πρός τήν ἕλξιν του.

Διά νά ἐννοήσωμεν τί σημαίνει ἐλευθερία πρέπει νά ἀπαλλαγῶμεν τῆς δυσκολίας τήν ὁποίαν συναντῶμεν κατ' ἀρχάς, ζητοῦντες νά ἐξηγήσωμεν τήν σημασίαν τῆς λέξεως "ἐκλογή". Ὅταν νομίζωμεν ὅτι εἴμεθα ἐλεύθεροι νά ἐκλέξωμεν, αὐτή ἡ δῆθεν ἐλευθερία ἐκλογῆς συνεπάγεται ἆρα γε καί τήν ἐλευθερίαν τῆς θελήσεως; Τό σπουδαῖον ἐρώτημα ἔγκειται εἰς τό ἑξῆς: "Τί μᾶς ὠθεῖ νά ἐκλέξωμεν;". 'Υπάρχει μεγάλη διαφορά μεταξύ τοῦ νά ἐνεργῇ τις κατόπιν ἐκλογῆς καί τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἐκλέγειν. Πᾶσα πρᾶξις τήν ὁποίαν ἀποφασίζομεν χωρίς νά μᾶς ἀναγκάσῃ ἄλλος κανείς φέρει τήν σφραγῖδα τῆς ἐλευθερίας. 'Αλλά μέχρι τίνος σημείου δυνάμεθα νά εἴπωμεν ὅτι ἡ θέλησίς μας εἶναι ἐλευθέρα κατά τήν κυρίαν σημασίαν τῆς λέξεως; Διά νά εἴμεθα εἰλικρινεῖς, οἱ πλεῖστοι ἐξ ἡμῶν εἰς πολύ περιωρισμένην κλίμακα εἰμποροῦμεν νά ἐξασκήσωμεν τήν ἐλευθερίαν

να τήν ὁποίαν συναντῶμεν εἰς τόν "Φαῖδρον" (246Β,253Δ-254Ε) ἀντιπροσωπεύονται τά τρία μέρη εἰς τά ὁποῖα ὁ Πλάτων διαιρεῖ τήν ψυχήν. Τό "λογιστικόν", τό ὁποῖον ἐπικοινωνεῖ μέ τάς ἰ δ έ α ς, τά " ε ἴ δ η ", τά ἀναλλοίωτα ἀρχέτυπα τῶν ὄντων, ἀντιπροσωπεύει ὁ ἡνίοχος· τό "θυμοειδές", τό φερόμενον πρός τιμάς, δύναμιν καί δόξαν, ὁ καλός καί ὡραῖος λευκός ἵππος ὁ προθύμως ὑπακούων εἰς τόν ἡνίοχον· τό "ἐπιθυμητικόν", τό ὁποῖον τείνει πρός τάς ὑλικάς ἡδονάς, ὁ ὀγκώδης καί ἄκομψος μέλας ἵππος, ὁ βίαιος καί ἀπειθάρχητος.

μας. 'Εκτός τῆς πιέσεως τήν ὁποίαν ἀσκοῦν ἐφ' ἡμῶν αἱ συμπάθειαι καί αἱ ἀντιπάθειαι διά τά πράγματα τά ὁποῖα μᾶς περιστοιχίζουν, εἴμεθα ἀκόμη περιωρισμένοι μεταξύ τῶν στενῶν ὁρίων τῶν κατευθύνσεων τάς ὁποίας ἠκολούθησαν αἱ σκέψεις μας μέχρι τῆς ὥρας ταύτης· εἴμεθα δεσμευμένοι ἀπό τάς συνηθείας μας, τόν τρόπον τοῦ σκέπτεσθαι, τάς ἀρετάς τάς ὁποίας ἀπεκτήσαμεν κατά τάς προηγουμένας ὑπάρξεις μας ἤ καί ἀπό τήν ἔλλειψιν τῶν ἀρετῶν τούτων, ἀπό τάς ἐμφύτους δυνάμεις ἤ ἀδυναμίας μας, ἀπό τήν φυσικήν μας κληρονομικότητα καί τέλος ἀπό τάς ἐθνικάς καί οἰκογενειακάς παραδόσεις μας.

'Η ἐλευθερία λοιπόν τοῦ ἀτόμου ἀσκεῖται εἰς πολύ περιωρισμένον κύκλον, ἐξαρτωμένη ἀφ' ἑνός μέν ἐκ τῶν ἀπαιτήσεων τοῦ Νόμου, ὁ ὁποῖος οὐδεμίαν παραβίασιν ἀνέχεται, οὐδεμίαν μεταβολήν εἰς τήν τάξιν τοῦ κόσμου, ἀφ' ἑτέρου δέ ἐκ τοῦ παρελθόντος τοῦ ἀνθρώπου καί αἱ συνέπειαι τοῦ παρελθόντος ἀντανακλῶσιν ἐπί τοῦ ἀνθρώπου διά μέσου τῶν αἰώνων μέχρι τελείας ἐπανορθώσεως. 'Εν οὐδεμιᾷ περιπτώσει ἡ ἄσκησις τῆς ἀνθρωπίνης ἐλευθερίας δύναται νά ἐμποδίσῃ τήν ἐκτέλεσιν τῶν θείων σχεδίων, ἄλλως ἡ τάξις τῶν πραγμάτων θά διεταράσσετο ἀνά πᾶσαν στιγμήν. 'Υπεράνω τῶν περιωρισμένων καί εὐμεταβλήτων ἀντιλήψεών μας ἵσταται καί συνεχίζεται ἡ ἀναλλοίωτος τάξις τοῦ σύμπαντος. Εἴμεθα πάντοτε κακοί κριταί ἐκείνου τό ὁποῖον ἀποτελεῖ τό πραγματικόν καλόν μας καί ἄν ἡ φυσική τάξις τῶν πραγμάτων ὑπετάσσετο εἰς τάς ἐπιθυμίας μας, ὁποῖαι φρικταί διαταραχαί θά προεκαλοῦντο ἐξ αὐτοῦ. 'Η πρώτη χρῆσις τήν ὁποίαν θά ἔκαμνεν ὁ ἄνθρωπος τῆς ἐλευθερίας του θά ἦτο νά ἀπομακρύνῃ ὅλας τάς αἰτίας τοῦ πόνου καί νά ἐξασφαλίσῃ ἀπ' αὐτῆς τῆς ζωῆς μίαν ἀκλόνητον εὐδαιμονίαν. Λοιπόν ἐάν ὑπάρχουν κακά τά ὁποῖα ἡ ἀνθρωπίνη διάνοια ἔχει τό καθῆκον καί τά μέσα νά ἀποσοβήσῃ καί ἐξολοθρεύσῃ, ὡς π.χ. τά προερχόμενα ἐκ τοῦ κύκλου τῆς γῆς, ὑπάρχουσιν ἄλλα, συμφυῆ πρός τήν ἠθικήν φύσιν μας, τά ὁποῖα μόνον ἡ θλῖψις καί ὁ πόνος εἰμποροῦν νά δαμάσουν καί τοιαῦτα εἶναι τά ἐλαττώματα καί αἱ κακίαι μας. Εἰς αὐτάς τάς περιστάσεις ὁ πόνος καθίσταται μάθημα ἤ μᾶλλον φάρμακον ἀπαραίτητον καί αἱ δοκιμασίαι τάς ὁποίας ὑφιστάμεθα δέν εἶναι παρά δικαία ἀπονομή τῆς ἀλανθάστου δικαιοσύνης.' Εξ ἀγνοίας λοιπόν πρός τό σχέδιον τοῦ Θεοῦ ἀνθιστάμεθα εἰς τήν τάξιν καί τούς νόμους τοῦ κόσμου. Τούς ἐπικρίνομεν διότι ἀγνοοῦμεν τούς κεκρυμμένους σκοπούς.

Πεπρωμένον εἶναι τό διά μέσου τῶν διαδοχικῶν ὑπάρξεων ἀποτέλεσμα τῶν πράξεων καί τῶν ἐλευθέρων ἀποφάσεών μας. ῎Ας μή λησμονῶμεν ὅτι εὑρισκόμεθα εἰς τόν κόσμον τοῦτον, διότι ἠθελήσαμεν νά ἀναπτύξωμεν τάς δυνάμεις μας διά τῆς πείρας τήν ὁποίαν προσφέρει ἡ ζωή εἰς τά κατώτερα στρώματα. Πρέπει νά ἐνθυμούμεθα ὅτι ἡμεῖς οἱ ἴδιοι ἐξελέξαμεν τό πεπρωμένον, τό ὁποῖον ὑφίσταται μόνον ὑπ' αὐτήν τήν ἔννοιαν, ὡς ἀποτέλεσμα δηλαδή ἤ ἀντίδρα-

στις ἀποτεθησαυρισμένων αἰτίων. Εἰς τήν πραγματικότητα τίποτε δέν εἶναι μοιραῖον καί ὅσον καί ἄν εἶναι βαρύ τό φορτίον τῶν εὐθυνῶν καί τῶν ἐγκλημάτων μας, δυνάμεθα πάντοτε νά βελτιώσωμεν τήν τύχην μας δι'ἔργων αὐταπαρνήσεως καί φιλανθρωπίας, ἐκτελοῦντες ἀκαταπαύστως μέ ἀφοσίωσιν καί ὑπομονήν πᾶν ὅ,τι μᾶς ὑπαγορεύει τό καθῆκον καί ἡ ἠθική.

Εἰς ὅλας τάς βαθμίδας τῆς προόδου, εἰς τήν διανομήν τῶν ἀγαθῶν καί τῶν θλίψεων τῆς ζωῆς, παρά τούς δεσμούς τῶν αἰτίων, ἄνευ βλάβης τοῦ πεπρωμένου τό ὁποῖον μᾶς ἐπιβάλλεται ὑπό τοῦ παρελθόντος μας, ὑπάρχει πάντοτε θέσις διά τήν ἐλευθερίαν τῆς ἀνθρωπίνης θελήσεως. 'Αλλ'ὁ κύκλος ἐντός τοῦ ὁποίου ἐξασκεῖται ἡ ἀνθρωπίνη θέλησις εἶναι τόσον στενός, ὥστε δέν δύναται νά ἐμποδίση τό ἔργον τοῦ Θεοῦ, τά ἀποτελέσματα τοῦ ὁποίου ἐκτυλίσσονται εἰς τό ἄπειρον. Τό ἀσθενές ἔντομον, ἀφανές εἰς τήν γωνίαν τοῦ κήπου, δύναται νά κινήση ὡρισμένα ἄτομα εὑρισκόμενα πλησίον του, δέν δύναται ὅμως νά διαταράξη τό ἔργον τοῦ θείου Κηπουροῦ.

Καλλιόπη Κουτσογιάννη. 'Από τήν διάλεξιν "'Η ἐλευθέρα θέλησις" ἡ ὁποία περιλαμβάνεται εἰς τό τεῦχος Β΄τῶν "Θεοσοφικῶν ὁμιλιῶν".

ΣΚΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΘΕΛΗΣΗ

Δέν ὑπάρχει καθόλου ἀληθινή θέλησις χωρίς ἐλευθερία.
Ζάν Ζάκ Ρουσώ

'Η καλλιέργεια τῆς θέλησης εἶναι τό μυστικό τῆς ὕπαρξής μας.
Ρ. "Εμερσον

Σκοτώνει, ὦ Μαθητή, τή θέληση ὁ φόβος καί σταματάει τήν κάθε πράξη.
Ε.Π. Μπλαβάτσκυ. 'Από τήν "Φωνή τῆς σιγῆς". Μετ. Τ. Τ. Βρατσάνου.

Η ΘΕΟΣΟΦΙΑ

'Η Θεοσοφία δέν ἀποτελεῖ νέον θρησκευτικόν ἤ φιλοσοφικόν σύστημα ἀλλά τό ἀπάνθισμα ἤ τό ἀπαύγασμα ὅλων τῶν ἀπό κτίσεως κόσμου θρησκευτικῶν καί θεοσοφικῶν συστημάτων. 'Η Θεοσοφία ἐπαναφέρει εἰς τό φῶς τῆς γνώσεως, κατόπιν μακρᾶς βασάνου καί ἐρεύνης, ἁγνάς καί διαυγεῖς ὡς κρύσταλλα, τάς ἀναλλοιώτους καί θεμελιώδεις ἀληθείας αἱ ὁποῖαι διέπουσι τό σύμπαν. Αἱ ἀλήθειαι αὗται, ἀποκαλυφθεῖσαι κατά καιρούς εἰς τόν κόσμον ἀπό τάς διαφόρους θρησκείας, ἠμαυρώθησαν, ἠλλοιώθησαν, παρενοήθησαν καί ἐλησμονήθησαν μέσα εἰς τήν διαδρομήν τῶν αἰώνων καί τήν διαδοχήν τῶν διαφόρων περιόδων πολιτισμοῦ καί ἐξελίξεως τοῦ ἀνθρώπου.

'Η Θεοσοφία, ἄν καί τό περιεχόμενον τῆς διδασκαλίας της ἀπεκαλύφθη εἰς ὑπέρλαμπρον σύστημα ὑπερφυοῦς ἐμπνεύσεως μόλις τόν παρελθόντα αἰῶνα, εἶναι ἐν τούτοις παλαιά ὅσον καί ὁ κόσμος. Δι'αὐτό καί ἀποκαλεῖται ἀρχαία Σοφία. 'Αφ'ὅτου ἔκπαγλος καί φωτεινή ἀπήστραψε ἡ πρώτη σπινθηροβολή τῆς ἀνθρωπίνης σκέψεως, ἀφ'ὅτου ἡ ἀνθρωπίνη ψυχή ὡς ἄνθος θεῖον διήνοιξε τά ἁβρά πέταλά της εἰς τάς μαρμαρυγάς τῆς ὑπερτάτης ἀληθείας καί τήν παρηγορίαν τῆς οὐρανίας δρόσου, ἀφ'ὅτου ἡ ἀνθρωπίνη καρδία ἐσκίρτησε ἀπό τούς πρώτους δυνατούς παλμούς λατρείας εὐγνώμονος πρός τόν αἰώνιον πατέρα, ἀγάπης στοργικῆς διά τόν πλησίον, ἀφ' ὅτου οἱ ἀνθρώπινοι ὀφθαλμοί ὑγράνθησαν ἀπό σπαραγμόν διά τόν ξένον πόνον, ἀφ'ὅτου ὁ ψυχρός καί ἄκαμπτος ἐγωϊσμός ὑπεχώρησε καί ἐκάμφθη ἀπό τό εὐσπλαγχνικόν συναίσθημα καί τήν ἀναγνώρισιν τῆς ἀδελφότητος καί ἀλληλεγγύης τῶν ὄντων, ἀπό τότε ἡ θεοσοφική συνείδησις, ἡ θεοσοφική ἰδεολογία εἶχε διαπλασθῆ καί μετ' αὐτῶν ἡ Θεοσοφία. Διότι ἡ Θεοσοφία ἀποτελεῖ τό ἀπαύγασμα τῶν φωτεινοτέρων ἀναλαμπῶν τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος, τήν ἐνσάρκωσιν τῶν εὐγενεστέρων συναισθημάτων τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας, τόν ἀντικατοπτρισμόν τῶν ἁγνοτέρων ἐμπνεύσεων τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς.

....

Αἱ ἱστορικαί καί θρησκευτικαί παραδόσεις ἀπό τῶν ἀρχαιοτάτων μυστηρίων μέχρι τῶν συγχρόνων θρησκευτικῶν δοξασιῶν εἶναι ἐμποτισμέναι μέ τήν ἰδέαν τῆς ὑπάρξεως ἑνός ἀοράτου ἀποκρύφου κόσμου. Οἱ βωμοί καί τά θυσιαστήρια κάθε ἐποχῆς καί κάθε φυλῆς ἐπί τῆς γῆς ἦσαν οἱ τόποι τῆς ἐπικοινωνίας μεταξύ ὁρατοῦ καί ἀοράτου κόσμου. Τά ἀποτελέσματα καί οἱ καρποί τῆς τοιαύτης τοῦ ἀνθρώπου ἐπικοινωνίας μετά τοῦ 'Απείρου λάμπουν ὡς ἀδάμαντες πολύτιμοι μέσα εἰς τά ἱερά βιβλία τῶν διαφόρων λαῶν τῆς γῆς, ἀκτινοβολοῦν ὡς ἀστέρες τηλαυγεῖς μέσα εἰς τά ἱερά καί τά ἄδυτα τῶν θυσιαστηρίων κάθε θρησκείας τοῦ κόσμου.

'Η ἀνθρωπότης τῶν παρελθόντων αἰώνων, νομίζει κανείς, κατά τήν παραστατικήν ἔκφρασιν τοῦ Κικέρωνος, ὅτι εἶχε ὁραματισθῆ τήν μεγαλοπρεπῆ ὀπτασίαν τοῦ ἀοράτου κόσμου καί τῶν μυστηρίων του, τήν ὁποίαν δέν δυνάμεθα νά συλλάβωμεν ἡμεῖς. Διότι ἀπό τῶν πρωτογενῶν ἀμόρφων μνημείων τῶν παλαιῶν λιθίνων ἐπιγραφῶν καί τῶν ἀρχαίων μυστηρίων ἀποκαλύπτεται καί ἐκδηλοῦται ὁμόθυμος, ἀδιάσειστος καί στερρά ἡ πίστις τῆς ἀνθρωπότητος εἰς τήν ἀθανασίαν τῆς ψυχῆς καί τήν πρόσκαιρον ἤ ὁριστικήν διά τοῦ θανάτου ἀποδημίαν αὐτῆς εἰς τούς κόλπους τοῦ ἀοράτου κόσμου. Καί ἡ Θεοσοφία μᾶς διδάσκει ὅτι εἰς τά ἀθάνατα πνεύματά μας ἀνήκει ὡς κληρονομία ὁ μέγας ἀόρατος κόσμος εἰς τόν ὁποῖον ἡ πληρεστέρα ζωή μας ἐφ'ὅσον προοδεύομεν καί τελειοποιούμεθα θά εἶναι μία σειρά θείων περιπετειῶν ἐν τῷ μέσῳ τῶν θείων ἀριστουργημάτων..

....

"Ολαι αἱ μεγάλαι θρησκεῖαι ὅσαι ἤκμασαν κατά καιρούς εἰς τόν κόσμον εἶχον διπλῆν τήν ἱστορίαν, τήν ὑπόστασιν, τήν παράδοσιν καί τήν διδασκαλίαν. 'Εξωτερικήν, ἀποκαλυπτομένην δημοσίᾳ ὑπό τό φῶς τῆς ἡμέρας εἰς τούς ναούς καί τάς σχολάς, ἀπευθυνομένην πρός ὅλους ὑπό μορφήν μύθων ἤ δογμάτων, ἐπί τῆς ὁποίας ἐστηρίζετο τό θρησκευτικόν αἴσθημα καί αἱ προλήψεις τοῦ λαοῦ. Καί ἐσωτερικήν ἤ ἀπόκρυφον, εἰς τήν ὁποίαν ἐμυοῦντο μέσα εἰς τό μελαγχολικόν σκιόφως καί τήν μυστηριώδη σιγήν τῶν ναῶν μόνον ὅσοι καθαρίζοντες προηγουμένως τό σῶμα των καί ἀναπτύσσοντες ὡρισμένας, ληθαργούσας,συνήθως πνευματικάς δυνάμεις καθίστων τήν ψυχήν των ἱκανήν ν'ἀποδεχθῇ καί κατανοήσῃ τάς ὑπερτάτας ἀληθείας περί τῶν μυστηρίων τοῦ ὁρατοῦ καί ἀοράτου κόσμου.

...

'Η συγκριτική μελέτη τῆς ἐσωτερικῆς, τῆς ἀφανοῦς, τῆς ἀποκρύφου ὄψεως τῶν θρησκειῶν ἀπό κτίσεως κόσμου παρέχει ἕνα ὑψίστης σημασίας καί σπουδαιότητος συμπέρασμα. Τήν ἀρχαιότητα, τήν συνεχῆ καί ἀδιάκοπον ταυτότητα καί ὁμοιόμορφον ἐπανάληψιν τῶν δογμάτων τῆς ἀρχαίας Σοφίας. 'Αποδεικνύεται δέ οὕτω πασιφανῶς ὅτι οἱ σοφοί μυσταγωγοί καί προφῆται πάσης ἐποχῆς εἶχον ἀποκαλύψει, ἄν καί ὑπό διαφόρους μορφάς ἀναλόγως τοῦ κρατοῦντος πολιτισμοῦ, τάς αὐτάς ἀκριβῶς θεμελιώδεις οὐσιαστικάς ἀρχάς περί τῶν πρώτων καί ὑστάτων ἀληθειῶν τοῦ σύμπαντος. Οἱ θεόπνευστοι δέ οὗτοι μυσταγωγοί καί διδάσκαλοι τῶν ἀποκρύφων ἀληθειῶν ὑπῆρξαν οἱ μεγαλύτεροι ἄνθρωποι τούς ὁποίους εἶδεν ὁ κόσμος. 'Υπέροχοι καλλιεργηταί πνευμάτων. 'Ισχυροί ἀφυπνισταί ψυχῶν. 'Απαράμιλλοι ὀργανωταί κοινωνιῶν. 'Εμπνευσμένοι ἀρχηγοί τῆς ἀνθρωπότητος. Σωτῆρες ἀληθινοί ἀπολυτρώσαντες τόν ἄνθρωπον ἀπό τήν ἐξουσίαν τῆς κατωτέρας φύσεως καί τῆς ὀλεθρίας ἀπιστίας καί ἀρνήσεως. Ζῶντες μόνον διά τήν εὐγενῆ ἰδέαν των, πρόθυμοι πάντοτε ν'ἀποθάνωσι διά τήν ἀλήθειαν, μέ τήν πεποίθησιν ὅτι ὁ θάνατός των θ'ἀπετέλει τήν ἐπισημοτέραν ἐπισφράγισιν αὐτῆς, διέπλασαν τάς θρησκείας καί τόν πολιτισμόν καί ἔδωκαν δύναμιν καί ἐγκαρτέρησιν εἰς τάς ἁγνοτέρας καί εὐγενεστέρας ροπάς τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς. Εἶναι οὗτοι οἱ ἀποτελοῦντες τό εὐτυχές τμῆμα τῆς ἀπολυτρωθείσης ἐκ τῶν δεσμῶν τῆς ὕλης ἀνθρωπότητος. Οἱ ἀόρατοι ἐκπαιδευταί τούς ὁποίους ἡ Θεοσοφία ἀποκαλεῖ Διδασκάλους. Κατά τάς κρισίμους στιγμάς ἔρχονται οὗτοι εἰς τήν γῆν διά νά βοηθήσουν τήν χειμαζομένην ἀνθρωπότητα. Διά νά φέρουν εἰς αὐτήν τήν ἐλπίδα, τήν ἀνακούφισιν καί τήν γαλήνην. Νά ἐνισχύσουν καί ἐνθαρρύνουν αὐτήν ὅπως ἐπιτελέσῃ ταχύτερον τόν θεῖον προορισμόν της.

Δημήτριος Νομικός. 'Αποσπάσματα ἀπό τήν διάλεξιν "Θεοσοφία" τήν περιλαμβανομένην εἰς τό ἄρτι ἐκδοθέν βιβλίον "Θεοσοφικαί μελέται".

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΓΚΑΟΥΤΑΜΑ

συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου Δελτίου

ΚΕΦΑΛΙ ΒΟΥΔΔΑ
ΕΡΓΟ ΕΛΛΗΝΟΒΟΥΔΔΙΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΝΕΑΣ ΥΟΡΚΗΣ

Ο ΒΟΥΔΔΙΣΜΟΣ ΚΑΙ Ο ΑΣΟΚΑ

Εὐθύς ἐξ ἀρχῆς ἡ διδασκαλία τοῦ Γκαουτάμα Βούδδα ἐνοθεύθη καί παρεποιήθη. Ἐπειδή οἱ ἄνθρωποι δέν εἶχον ἀκόμη ἀντίληψιν τῆς συνεχοῦς προόδου τῆς ζωῆς καί τῆς πρός τοῦτο ἀπαιτουμένης προσπαθείας, ἦτο πλέον εὔκολον εἰς αὐτούς νά ἐκλάβουν τήν ἰδέαν τῆς ἀπαρνήσεως τοῦ ἑαυτοῦ των ὡς ἀπάρνησιν τῆς ἐνεργοῦ ζωῆς. Ἡ πεῖρα τοῦ Γκαουτάμα εἶχεν ἀποδείξει ὅτι εἶναι εὐκολώτερον νά φύγει κανείς ἀπό τόν κόσμον παρά ἀπό τόν ἑαυτόν του. Οἱ πρῶτοι μαθηταί τοῦ Γκαουτάμα ἀνέπτυξαν μεγάλην δραστηριότητα εἰς τήν σκέψιν καί τήν διδασκαλίαν. Οἱ διάδοχοί των ὅμως περιῆλθον εἰς πλήρη ἀδράνειαν διάγοντες μοναστικήν ζωήν, ἡ ὁποία εἶναι πλέον εὔκολος, ἰδίως εἰς τό κλῖμα τῶν Ἰνδιῶν, ὅπου κάθε προσπάθεια εἶναι περισσότερον κουραστική παρά εἰς ὁποιονδήποτε ἄλλο μέρος τοῦ κόσμου.

Ἦτο μοιραῖον διά τόν Γκαουτάμα, ὅπως καί διά τούς περισσοτέρους ἱδρυτάς θρησκείας, οἱ μαθηταί του νά περιβάλουν τήν ὕπαρξίν του μέ τόν πέπλον τοῦ θαύματος διά νά κάμουν μεγαλυτέραν ἐντύπωσιν εἰς τόν κόσμον. Προστίθεται καί ἡ λαϊκή φαντασία, ἡ ὁποία συμπληρώνει τήν διήγησιν ἀτελευτήτων ὑπερφυσικῶν περιγραφῶν. Γύρω του ἐδημιουργήθη ὁλόκληρος θεολογία, ἡ καταγωγή του παρουσιάσθη ὡς θεία, κατά τήν γέννησίν του διάφορα σημεῖα ἐνεφανίσθησαν εἰς τόν οὐρανόν καί εἰς τήν γῆν. Ἡ πίστις εἰς τό ὑπερφυσικόν εἶναι προσφιλής εἰς τούς ἀνθρώπους καί δίδουν μεγαλυτέραν σημασίαν εἰς αὐτό, διότι καί τότε, ὅπως καί τώρα, εἶναι πολύ δύσκολον νά συλλάβουν τήν ἰδέαν τῆς καθαρᾶς ἀπολυτρώσεως ἀπό τόν ἑαυτόν των. Τόν ὠνόμασαν Βούδδαν[1], ὡς τόν τελευταῖον τῆς σειρᾶς τῶν Βούδδα πού ἐνεφανίσθησαν εἰς τόν κόσμον.

---

1. Σημ. συντ. Δέν εἶναι κύριον ὄνομα, ἀλλά βαθμός ἀνωτάτης Μυήσεως, εἰς τήν ὁποίαν μόνον θεῖα ὄντα φθάνουν.

'Υπό τήν ἐπιβλητικήν ἐπίδρασιν τῆς θεολογίας καί τῆς φαντασίας, ἡ ἠθική διδασκαλία τοῦ Γκαουτάμα ἔγινε σχεδόν ἀφανής, καί τά εὐγενέστερα καί ἁπλούστερα μαθήματα τοῦ ἱδρυτοῦ τῆς θρησκείας ἐθάπτοντο κάτω ἀπό τόν ὄγκον τῆς μεταφυσικῆς.

Κατά τόν τρίτον π.Χ. αἰῶνα ὁ Βουδδισμός ἐμεγάλωνεν εἰς πλοῦτον καί δύναμιν, τό δέ συγκρότημα τῶν πτωχικῶν καλυβῶν εἰς τάς ὁποίας συνεκεντρώνοντο οἱ διδάσκαλοι τοῦ τάγματος κατά τήν ἐποχήν τῶν βροχῶν ἀντικατεστάθη ἀπό σημαντικά κτίρια μονῶν. Εἰς τήν περίοδον αὐτήν ἀνήκουν αἱ πρῶται ἐκδηλώσεις τῆς Βουδδικῆς τέχνης. Τήν ἐποχήν ἐκείνην μέ τάς κατακτήσεις τοῦ Μεγάλου 'Αλεξάνδρου ὁλόκληρος ἡ Πενταποταμία εὑρίσκετο ὑπό τήν κυριαρχίαν τῶν Σελευκιδῶν καί ὁλόκληρος ἡ 'Ινδική ἦτο γεμάτη ἀπό Ἕλληνας, καί ἦτο ἀνοικτή καί εὔκολος ἡ συγκοινωνία ἀπό θαλάσσης καί ἀπό ξηρᾶς μέ τήν 'Αλεξάνδρειαν. Βλέπομεν τήν ἐπίδρασιν τῆς Αἰγυπτιακῆς λατρείας καί συγχρόνως βλέπομεν τήν συνάντησιν δύο κόσμων, τοῦ ἑλληνικοῦ καί τοῦ ἰνδικοῦ. 'Η ἰδία ἐπίδρασις τῆς Αἰγυπτιακῆς θεολογίας μαζί μέ τήν 'Ινδικήν ἐξηπλώθη ἀργότερα καί εἰς τήν Κίναν καί εἰς τήν 'Ιαπωνίαν. Φαίνεται ὅτι ὑπῆρχε παντοτινή ἀνταλλαγή τῶν ἐξωτερικῶν τύπων θρησκείας μεταξύ 'Ανατολῆς καί Δύσεως. Τελετουργίαι τῶν Μεγάλων Λάμα,μέρη τῆς ἐνδυμασίας των (ὁ σταυρός, ἡ μίτρα, τό στιχάριον, τό φελώνιον), διάφορα ἱερά σκεύη τῆς Θείας Λειτουργίας, θρησκευτικαί πράξεις (νηστεῖαι, ἁγίασμα, πομπαί κτλ.), ὅλα ἀποτελοῦν ἀναλογίας μεταξύ τῶν βουδδιστῶν καί τῶν χριστιανῶν.

'Η λατρεία καί τό δόγμα τοῦ Γκαουτάμα, μέ ὅλας τάς νοθεύσεις καί τάς ποικιλίας αὐτοῦ, αἱ ὁποῖαι ὠφείλοντο εἰς τόν Βραχμανισμόν, καθώς καί εἰς τόν 'Ελληνισμόν, διεδόθη ἀνά τάς 'Ινδίας ὑπό ὁλονέν αὐξανομένου πλήθους διδασκάλων κατά τόν τέταρτον καί κατά τόν τρίτον π.Χ. αἰῶνας. 'Επί μερικάς γενεάς τουλάχιστον διετήρησε μέγα μέρος τοῦ ἠθικοῦ κάλλους καί τῆς ἁπλότητος τῆς πρώτης του φάσεως. Πολλοί ἄνθρωποι οἱ ὁποῖοι δέν εἶναι τόσον ἀνεπτυγμένοι διανοητικῶς ὥστε νά ἠμποροῦν νά ἐμβαθύνουν εἰς τήν σημασίαν τῆς αὐταπαρνήσεως καί τῆς ἀνιδιοτελείας, ἔχουν ἐν τούτοις τήν ἱκανότητα νά ἐκτιμοῦν τό μεγαλεῖον τό ὁποῖον αἱ ἰδιότητες αὐταί παρουσιάζουν. Οἱ πρῶτοι βουδδισταί ἦσαν πράγματι εὐγενεῖς ὑπάρξεις, γλυκεῖς, πρᾶοι, πρόθυμοι εἰς βοήθειαν, καί τό παράδειγμα των προσείλκυσε τούς ἀνθρώπους καί τούς ἔκαμε νά πιστεύσουν εἰς τάς δοξασίας των.

'Αλλά πολύ ἐνωρίς ὁ Βουδδισμός εὑρέθη ἀντιμέτωπος μέ τόν Βραχμανισμόν. 'Η ἱερατική τάξις τῶν βραχμάνων κατέβαλε προσπαθείας νά κυριαρχήσῃ εἰς τήν ζωήν τῶν 'Ινδιῶν.

Τήν ἐποχήν ἐκείνην ἐβασίλευεν ὁ **Σανδραγκούπτα** Μαουρύα, τόν ὁποῖον οἱ Ἕλληνες ὠνόμασαν Σανδράκοττον καί ὁ ὁποῖος μετά ἀπό νίκην κατά τοῦ Σελεύκου Α' ἐδημιούργησε μέγα κράτος εἰς τήν βόρειον 'Ινδικήν ἀπό τῆς δυτικῆς μέχρι τῆς ἀνατολικῆς θαλάσσης.

'Ο Σανδράκοττος ἦλθεν εἰς σύγκρουσιν πρός τήν δύναμιν τῶν Βραχμάνων, σύγκρουσιν μεταξύ στέμματος καί ἱερατείου, ἡ ὁποία εἶχε σημειωθῆ καί εἰς τήν Βαβυλωνίαν, τήν Αἴγυπτον καί τήν Κίναν. Τήν διδασκαλίαν τοῦ Βουδδισμοῦ τήν διέκρινεν ὁ Σανδράκοττος ὡς σύμμαχόν του κατά τοῦ ἱερατείου καί τῶν φυλετικῶν τάξεων. 'Υπεστήριξεν ἠθικῶς καί ὑλικῶς τό βουδδικόν τάγμα πρός ἐξάπλωσιν τῆς διδασκαλίας του.

Τόν Σανδράκοττον διεδέχθη ὁ υἱός του, τοῦτον δέ πάλιν ὁ 'Ασόκα (264-227 π.Χ.), ἕνας ἀπό τούς μεγαλυτέρους μονάρχας τῆς ἱστορίας, τοῦ ὁποίου αἱ κτήσεις ἐξηπλώνοντο ἀπό τοῦ 'Αφγανιστάν μέχρι τῆς σημερινῆς ἐπαρχίας τοῦ Μαδράς. Εἶναι ὁ μόνος στρατιωτικός μονάρχης εἰς τόν κόσμον ὁ ὁποῖος ἀπεφάσισε νά ἐγκαταλείψῃ τόν πόλεμον μετά μίαν νίκην, τόσον τοῦ ἔκαμαν οἰκτράν ἐντύπωσιν αἱ σκληρότητες καί φρικαλεότητες τοῦ πολέμου. Διεκήρυξεν εἰς ἐπιγραφάς, αἱ ὁποῖαι ἀκόμη σῴζονται, ὅτι δέν θά ἐπιζητήσῃ πλέον κατάκτησιν διά τοῦ πολέμου ἀλλά διά τῆς θρησκείας καί τό ὑπόλοιπον τῆς ζωῆς του ἀφιέρωσεν εἰς τήν διάδοσιν τοῦ Βουδδισμοῦ ἀνά τόν κόσμον[1] 'Εκυβέρνησε τό μέγα κράτος του εἰρηνικῶς καί μετά μεγάλης ἐπιδεξιότητος. Κατά τό ἔτος τοῦ ἑνός καί μόνου πολέμου προσῆλθεν εἰς τήν βουδδικήν κοινότητα ὡς ἁπλοῦς λαϊκός καί ὕστερα ἀπό ὀλίγα ἔτη ἔγινε τακτικόν μέλος τοῦ Τάγματος καί ἐπεδόθη εἰς τήν ἐπίτευξιν τῆς Νιρβάνα διά τῆς 'Οκταπλῆς 'Οδοῦ[2]. 'Η ζωή του δεικνύει πόσον ὁ τρόπος αὐτός τῆς ζωῆς, τόν ὁποῖον συνιστοῦσεν ὁ Γκαουτάμα, συνεβιβάζετο πλήρως μέ τήν πλέον χρήσιμον καί εὐεργετικήν δρᾶσιν. 'Ορθή φιλοσοφία, ὀρθή προσπάθεια καί ὀρθός τρόπος ζωῆς διέκρινε τό στάδιόν του. Διέταξεν ὁ 'Ασόκα νά ἀνοίξουν πολλά φρέατα εἰς τάς 'Ινδίας καί νά φυτεύσουν παντοῦ δένδρα καί νά κάμουν δημοσίους κήπους. Διώρισεν ὑπαλλήλους διά νά ἐπιβλέπουν φιλανθρωπικά ἱδρύματα. Ἵδρυσε νοσοκομεῖα καί ἐδημιούργησε κήπους διά τήν καλλιέργειαν φαρμακευτικῶν βοτάνων. Ἵδρυσε καί εἰδικόν ὑπουργεῖον διά τάς ὑποτελεῖς φυλάς. Ἔλαβε μέτρα διά τήν γυναικείαν ἐκπαίδευσιν. Ἦτο ὁ πρῶτος μονάρχης ὁ ὁποῖος ἀπεπειράθη νά διδάξῃ εἰς τόν λαόν του τούς σκοπούς καί τόν τρόπον τῆς ζωῆς. Ἔκαμε μεγάλας εὐεργεσίας εἰς τά τάγματα τῶν βουδδιστῶν διδασκάλων καί προσεπάθησε νά τούς διεγείρῃ τό ἐνδιαφέρον διά νά μελετήσουν καλύτερα τήν φιλολογίαν των.

Εἰς ὅλον τό κράτος ἐνετείχισε μακροσκελεῖς ἐπιγραφάς, αἱ ὁποῖαι ἐπανελάμβανον τήν διδασκαλίαν τοῦ Γκαουτάμα. 'Από τάς ἐπιγραφάς αὐτάς τριάντα πέντε διεσώθησαν μέχρι σήμερον. 'Επί πλέον ἔστειλεν ἱεραποστόλους νά διαδώσουν τήν εὐγενῆ καί λογικήν διδασκαλίαν τοῦ Βούδδα ἀνά τόν κόσμον, εἰς τό Κασιμίρ, εἰς τήν Κεϋλάνην, εἰς τούς Σελευκίδας καί τούς Πτολεμαίους. Μία δέ ἀπό αὐτάς τάς ἀποστολάς μετέφερεν εἰς τήν Κεϋλάνην τήν παραφυάδα

---

1. Σημ. συντ. 'Ωνομάσθη ὁ Μέγας Κωνσταντῖνος τοῦ βουδδισμοῦ.
2. Σημ. συντ. Βλ. 17ο Δελτίο (Χειμώνας 1962-1963) σελ. 41-42.

τοῦ δένδρου Βοδί, κάτωθεν τοῦ ὁποίου ὁ Γκαουτάμα ἐδέχθη τόν φωτισμόν.

'Επί εἴκοσιν ὀκτώ ἔτη ὁ 'Ασόκα εἰργάσθη μέ πολλήν σύνεσιν ὑπέρ τῶν ἀναγκῶν τῶν ἀνθρώπων. Μέσα εἰς τάς δεκάδας χιλιάδας ὀνομάτων μοναρχῶν τά ὁποῖα γεμίζουν τάς στήλας τῆς ἱστορίας, τό ὄνομα τοῦ 'Ασόκα λάμπει σχεδόν μόνον ὡς ἄστρον. 'Από τοῦ Βόλγα μέχρι τῆς 'Ιαπωνίας τό ὄνομά του τιμᾶται ἀκόμη. 'Η Κίνα, τό Θιβέτ, ἀκόμη δέ καί αἱ 'Ινδίαι, ἄν καί ἐγκατέλειψαν τά δόγματά του, διατηροῦν ἀκόμη τήν παράδοσιν τοῦ μεγαλείου του. (Συνεχίζεται).

Χ. Τζ. Οὐέλς. 'Από τήν "Παγκόσμιον 'Ιστορίαν". Μετάφρ. Σ. Μητσοῦ. 'Επεξεργασία Νίτσας Ξύνδα.

Ο ΘΕΟΣ ΚΑΙ ΟΙ ΘΕΟΙ

συνέχεια ἀπό τό προηγούμενο Δελτίο

"Αν ὅμως εἶναι ἀδύνατο νά συλλάβει ὁ περιορισμένος ὁ νοῦς μας τήν οὐσία τοῦ Δημιουργοῦ Λόγου τοῦ εἶναι ὅμως δυνατό νά ἐξετάζει καί νά θαυμάζει τήν ἄπειρη δύναμη καί σοφία Του μέ τό νά ἐξετάζει τά δημιουργήματά Του. Καλύτερη καί συντομώτερη ἐπιθεώρηση τῶν θείων δημιουργημάτων δέν ηὖρα ἀπό κείνη πού περιέχεται στήν ἐπί τοῦ λόφου τοῦ Μπεναρές ὁμιλία τοῦ Βούδδα.

'Ακοῦστε. Θά σᾶς δείξω τήν ἀλήθεια.
Πιό χαμηλά ἀκόμα κι ἀπ'τήν κόλαση
καί πιό ψηλά ἀκόμα κι ἀπ'τόν οὐρανό,
πέρ'ἀκόμα κι ἀπό κεῖ πού μένει ὁ Βράχμας,
βρίσκεται μιά δύναμη σταθερή καί θεϊκιά,
πού ὑπῆρχε πρίν ἀπό τήν κάθε ἀρχή,
καί πού δέν θά τελειώσει·
εἶν'αἰώνια σάν τό διάστημα καί βέβαιη
σάν τήν βεβαιότητα,
καί πηγαίνει κατά τό καλό καί ἄλλους
δέν ἀκολουθᾶ ἀπό τούς δικούς της Νόμους.
Εἶν'αὐτή πού κάνει τά τριαντάφυλλα ν'ἀνθοῦν
κ'ἡ δική της τέχνη φτιάνει τοῦ λωτοῦ τά φύλλα.
Κάτ'ἀπό τό σκοτεινό τό χῶμα
καί τήν ἡσυχία τοῦ σπόρου,
αὐτή εἶναι πού τό φόρεμα τῆς ἄνοιξης ὑφαίνει.
Νά τά χρώματά της πά στά σύννεφα τά δοξασμένα.
Νά καί τά σμαράγδια της, πά στήν παγωνοουρά.
Τ'ἄστρα εἶν'ἡ κατοικιά της ἡ αἰώνια
κ'εἶναι σκλάβοι της τό φῶς κι ὁ ἀγέρας κ'ἡ βροχή.
Κάνει νάβγει ἀπ'τά σκοτάδια τήν ἀνθρώπινη καρδιά
κι ἀπ'τό σκοῦρο αὐγό τό φασιανό

μέ τόν πλουμιστό λαιμό.
Πάντοτε στό ἔργο·φιάνει μιάν ἀγάπη
ἀπό μιά παλιάν ὀργή κι ἀπό ἐρείπια.
Τά αὐγά τά γκρίζα ποῦναι μέσα στή φωλιά
τοῦ χρυσοῦ τοῦ κολυμπριοῦ εἶν'οἱ θησαυροί της·
τά ἑξάγωνα τῆς μέλισσας κελιά εἶναι τά μελόβαζά της.
Τό μυρμήγκι ἀκολουθᾶ τίς ἐντολές της,
καί πολύ καλά τίς ξέρει τ'ἄσπρο περιστέρι.
Ξεδιπλώνει τίς φτεροῦγες τοῦ ἀητοῦ,
ὁπού τό κυνήγι φέρνει στή φωλιά του,
καί τή λύκαινα κοντά στά μικρά της ξαναφέρνει.
Θροφή βρίσκει μά καί φίλους γιά τά ὄντα
πού κανείς δέν ἀγαπᾶ.
Κι οὔτε τίποτα τῆς ἀντιστέκει, οὔτε καί τή σταματάει
κι ὅλα τ'ἀγαπάει·
δέ λερώνετ'οὔτε σταματιέται
ἀπό τίποτα καί σ'ὅλ'ἀρέσει·
αὐτή φέρνει μέσ'στά στήθια τῶν μανάδων
τό γλυκό τό γάλα·
φέρνει ἀκόμα καί τίς ἄσπρες τίς σταγόνες, ὁπού στάζουν
ἀπό τά φιδοκεντριά.
τήν κανονικιά πορεία κανονίζει ὅλων τῶν ἄστρων,
ὁπού στόν ἀπέραντο τό θόλο περπατοῦνε τ'οὐρανοῦ.
Κρύβει τό χρυσάφι στά κατάβαθα τῆς γῆς,
τά σαρδόνυχα, καί τά ζαφείρια, καί τούς λαζουλίτες.
Ἄπαυτα φέρνει στό φῶς τά μυστήριά της,
κρύβεται μέσα στά πράσινα τά ξέφωτα,
καί στῶν κέδρων τά ποδάρια θρέφει ἀλλόκοτα φυτά,
φύλλα πλάθοντας καί λούλουδα καί χλόη.
Καί σκοτώνει καί λυτρώνει χωρίς ἄλλονε σκοπό
ἀπ'τή δούλεψη τοῦ πεπρωμένου.
Εἶν'ὁ θάνατος κι ὁ πόνος τ'ἀργαλειοῦ της οἱ σαΐτες
κ'ἡ ἀγάπη κ'ἡ ζωή εἶναι παιδιά της.
Ὅλο φιάχνει καί χαλάει κι ὅλα διορθώνει
κι ὅ,τι ἔκαμεν αὐτή εἶναι τό καλύτερο
ἀπό κεῖνο πούταν πρῶτα.
Κάθε ἀριστούργημα πού σχεδιάζει γίνεται σιγά σιγά,
κάτ'ἀπ'τά προσεχτικά της χέρια, τελειότερο.
Εἶν'αὐτό τό ἔργο της πάνω σ'ὅσα βλέπετε
μά ὅσα δέ βλέπετε εἶναι σπουδαιότερα·
τῶν ἀνθρώπων καί καρδιές καί πνεύματα
τῶν λαῶν οἱ σκέψεις, καί οἱ δρόμοι καί τό θέλημά τους.
εἶν'κι αὐτά ὑποταγμένα στό μεγάλο Νόμο.
Σᾶς βοηθᾶ ἀόρατη μέ τά εὐεργετικά της χέρια·
δυνατότερα μιλάει ἀπ'τήν ἀντάρα μά δέν τήν ἀκοῦς.

'Η συμπόνια κ'ή Αγάπη εἶναι γιά τόν ἄνθρωπο,
γιατί μέ μεγάλο κόπο ἔπλασε τή μάζα τήν τυφλή.
Δέν μπορεῖ κανείς νά τήν περιφρονήσει·
κεῖνος πού τήν παρακούει, χάνει,
καί κερδίζει κεῖνος ὅπου τήν ὑπηρετεῖ.
Τό κρυφό καλό πληρώνει μέ εἰρήνη κ'εὐτυχία,
καί μέ βάσανα πληρώνει τό κρυφό κακό.
Βλέπει μέσ'στό κάθετί, κι ὅλα τά παρατηρεῖ.
"Αν πράξετε δίκαια θά σᾶς ἀνταμείψει,
ἄν εἴσαστε ἄδικοι, τό μιστό θά λάβετε
ὁπού σᾶς ἀξίζει[1],
κι ἄν ἀκόμ'ἀργήσει νά φανεῖ τό Ντάρμα[2].
Δέν ειξέρει οὔτε ὀργή, οὔτε καί συγγνώμη·
τά δικά της μέτρα ἔχουν μιάν ἀπόλυτη ἀκρίβεια,
καί ἡ ζυγαριά της δέ λαθεύει οὔτε μιά φορά.
Οὔτε καί καιρός γι'αὐτήν ὑπάρχει, καί θά κρίνει
αὔριο ἤ ἀργότερα, ὕστερα ἀπό πολύν καιρό.
'Ο φονιάς θά χτυπηθῆ χάρη σ'αὐτήν
μέ τό ἴδιο του μαχαίρι
κι ὁ δικαστής ὁ ἄδικος
τόν ὑπερασπιστή του χάνει.
Τό φέμμα της καταδικάζ'ἡ φεύτρα γλῶσσα
καί ὁ κλέφτης ὁπού πάει λάου λάου κι ὁ ληστής
δίνουν πίσω κεῖνο πούχουν ἁρπαγμένο.
Τέτοιος εἶν'ὁ Νόμος πού κατά τό δίκιο σπρώχνει
καί κανένας νά ξεφύγει ἀπ'αὐτόνε δέν μπορεῖ
οὔτε νά τόν σταματήσει.
Εἶν'ἀγάπη ἡ καρδιά του
καί σκοπός του ἡ εἰρήνη
κ'ἡ γλυκειά τελειότητα.
'Υπακοῦστε[3]

"Ετσι λοιπόν δέν πρέπει οὔτε νά ρωτοῦμε οὔτε καί νά προσπαθοῦμε ν'ἀναπτύξουμε φιλοσοφίες γιά τό τί εἶναι ὁ Δημιουργός Λόγος, φιλοσοφίες πού δέν ἱκανοποιοῦν τό πνεῦμα μας, οὔτε καί δίνουν λύση στά διάφορα πολλαπλά ζητήματα πού γεννιοῦνται ἀπό τήν ἴδια τή φύση τῶν πραγμάτων.

Λοιπόν ἡ Θεοσοφία δέν ἐξηγεῖ βέβαια τί εἶναι Θεός, παραδέχεται ὅμως ὅτι τό Σύμπαν μέ τά ἀπειράριθμα ἀστέρια του εἶναι ἡ ἔκφραση μιᾶς ἐνσυνείδητης Ζωῆς πού ἔχει διάφορα ὀνόματα: Θεός,

---

1. Σημ. μεταφρ. Παράβαλε Λουκᾶ ι΄7.
2. Σημ. μεταφρ. (Σανσκρ.) Νόμος.
3."Εντουϊν "Αρνολντ (**Edwin Arnold**).'Από τό "Φῶς τῆς 'Ασίας" (τραγούδι Η΄). Μετάφρ. Τ. Τ. Βρατσάνου σελ. 160-162.

"Ισβαρα, 'Αχούρα Μάσδα, "Οσιρις, 'Ιεχωβᾶ, 'Αλλάχ ἤ Κοσμικός Λόγος, ὅπως αὐτή τόν ὀνομάζει.

Ἡ Μοναδική αὐτή ζωή εἶναι βέβαια ἕνα πρόσωπο, πρόσωπο ὅμως πού ξεσπερνάει ὅλους τούς περιορισμούς τούς συνυφασμένους μέ τίς φτωχές μας ἰδέες γιά τήν προσωπικότητα.

Ἡ Μοναδική αὐτή ζωή, πού μέρος της εἶναι κάθε ἐκδηλωμένη ἤ ἀνεκδήλωτη ζωή μέσα στό Σύμπαν, εἶναι ὁ Μέγας Δημιουργός, Συντηρητής καί Καταστροφεύς, καί ἀπ'αὐτήν τή Ζωή ἀποκλειστικά προέρχεται τό καθετί πού ὑπάρχει στόν κόσμο, ὕλη, ἐνέργεια, ζωή, σκέψη, αἴσθημα ἤ ἐπιθυμία.

Ὁ Κοσμικός Λόγος εἶναι ἡ αἰωνία Μονάς. Εἶναι ὁ Μοναδικός πού δέν ἔχει δεύτερο. Καί ὅμως ὅταν ἐμψυχώνει ἕνα Σύμπαν τό ἐμψυχώνει σάν Τριάς μέ τρεῖς θεμελιώδεις τρόπους ἐκδηλώσεως, ἤ τρεῖς ὑποστάσεις, πού εἶναι οἱ ἀκόλουθες:

Πρῶτος Λόγος -ἀναφέρεται στό καθετί πού ἀντιπροσωπεύει τήν ἰδέα: Θεότης -'Ανθρωπότης.

Δεύτερος " -ἀναφέρεται στό καθετί πού ἀντιπροσωπεύει τήν ἰδέα: Ζωή-Μορφή.

Τρίτος " ἀναφέρεται στό καθετί πού ἀντιπροσωπεύει τήν ἰδέα: Δύναμις - "Υλη.

Ἡ Θεία Τριάς παίρνει στίς διάφορες θρησκεῖες διάφορα ὀνόματα: Στόν 'Ινδουϊσμό τά ὀνόματα τῆς Θείας Τριάδος εἶναι Βράχμας, Βισνού καί Σίβας, στή θρησκεία τῆς 'Αρχαίας Αἰγύπτου "Οσιρις, "Ισις, "Ωρος. Στό Χριστιανισμό Πατήρ, Υἱός καί "Αγιον Πνεῦμα. Στό Μιθραϊσμό τή Θεία Τριάδα τήν ἀποτελοῦσαν: Ἡ Ὑψίστη 'Αλήθεια (Θεότης-'Ανθρωπότης), ἡ 'Ανωτέρα Δημιουργική'Ενέργεια (Ζωή-Μορφή) καί ἡ Ὑπερτέρα Ζωϊκή Δύναμις (Δύναμις-"Υλη).

"Ολα αὐτά πού μᾶς λέγει ἡ θεοσοφία δέν μᾶς ἐξηγοῦν οὔτε τή φύση οὔτε τήν οὐσία οὔτε τήν ἀρχή τοῦ Αἰωνίου καί 'Ανάρχου καί 'Απείρου καί ἔξω ἀπό κάθε περιγραφή ὑπάρχοντος Δημιουργοῦ Λόγου. Φαίνεται ὅμως ὅτι ἱκανοποιεῖ ὄχι τό νοῦ μας, ἀλλά τήν καρδιά μας, τή στοιχειώδη δηλαδή ἐνόρασή μας, ἡ ἰδέα πού διαβάσαμε στούς τελευταίους στίχους:

Εἶν'ἀγάπη ἡ καρδιά του
καί σκοπός του ἡ εἰρήνη.

Μπορεῖ νά συλλάβει δηλαδή ὄχι ὁ νοῦς, ἀλλά ἡ ἐνόραση, πού δέν μᾶς ξεγελᾶ ποτέ, ὅτι ὁ Δημιουργός Λόγος εἶναι **ΑΓΑΠΗ**, πρᾶγμα πού διαβάζουμε γραμμένο ξεκάθαρα καί κατηγορηματικά στήν Καινή Διαθήκη:

Ὁ μή ἀγαπῶν οὐκ ἔγνω τόν Θεόν, ὅτι Ο ΘΕΟΣ ΑΓΑΠΗ ΕΣΤΙΝ. Καί παρακάτω:

Ο ΘΕΟΣ ΑΓΑΠΗ ΕΣΤΙΝ καί ὁ μένων ἐν τῇ ἀγάπῃ ἐν τῷ Θεῷ μένει καί ὁ Θεός ἐν αὐτῷ (Α΄'Επιστ. 'Ιωάννου Κεφ. Δ΄ ἐδ. 8 παρ. 16).

Αὐτά εἶναι ὅλα ὅσα στή σημερινή ἐξελικτική μας κατάσταση εἶναι δυνατό νά εἰποῦμε χωρίς, νομίζω, νά κάμουμε λάθος, γιά τή φύση τοῦ Δημιουργοῦ Λόγου. (Συνεχίζεται).

Τ. Τ. Βρατσάνος

Η ΠΡΟΑΙΩΝΙΑ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ

ΚΑΙ Η ΜΠΑΓΚΑΒΑΝΤ ΓΚΙΤΑ

συνέχεια ἀπό τό προηγούμενο Δελτίο

Αὐτές οἱ τέσσερις διδασκαλίες ἀποτελοῦνε τήν πιό ἁπλή καί βασική μορφή τῆς προαιώνιας φιλοσοφίας. Τίποτα παραπάνω δέ ζητάει ὅποιος κάνει κεῖνο πού ὀνομάζουν οἱ 'Ινδοί Ζνάνα γιόγκα[1] (τή μεταφυσική σπουδή πού μαθαίνει τόν ἄνθρωπο νά ξεχωρίζει τό πραγματικό ἀπό τό φαινομενικό). Αὐτή ἡ θεωρία, αὐτή ἡ ὑπόθεση, ἡ ἁπλή κι ἀποτελεσματική, εἶναι ἀρκετή γιά τούς σκοπούς του. Μά ἐτοῦτο τό ξεχώρισμα εἶναι ἐξαιρετικά δύσκολο. Καί τουλάχιστο στά πρῶτα στάδια τῆς πνευματικῆς ζωῆς οἱ μόνοι πού μποροῦνε νά τό πετύχουν εἶναι οἱ ἄνθρωποι οἱ προικισμένοι μέ ἰδιαίτερης λογῆς ψυχικό ὀργανισμό. Αὐτός εἶναι ὁ λόγος πού οἱ περσότερες διατυπώσεις τῆς προαιώνιας φιλοσοφίας ἔχουνε προσθέσει ἄλλη μιά διδασκαλία, πού βεβαιώνει πώς μιά ἤ πολλές ἐνσαρκώσεις τοῦ Θεϊκοῦ Βυθοῦ[2] ἔχουνε γίνει καί πώς ἡ μεσολάβησή τους καί η χάρη τους βοηθᾶνε τόν εὐλαβικό τό λατρευτή νά φτάσει σέ κείνη τήν ἑνωτική γνώση τῆς Θεότητας, γνώση πού εἶναι τοῦ ἀνθρώπου ἡ αἰώνια ζωή καί ἡ μακαριότητα. 'Η Μπαγκαβάντ Γκιτά εἶναι μιά ἀπό τοῦτες τίς διατυπώσεις. 'Εδῶ ὁ Κρίσνας εἶναι τοῦ Θεϊκοῦ Βυθοῦ ἐνσάρκωση σέ ἀνθρώπινη μορφή. Ἔτσι καί στή χριστιανική θεολογία ὁ'Ιησοῦς καί στή βουδδική ὁ Γκαουτάμα εἶναι ἐνσαρκώσεις θεϊκές. Μά ἐνῶ ὁ Ἰνδουϊσμός καί ὁ βουδδισμός παραδέχονται πώς μποροῦνε νά γίνουνε πολλές ἐνσαρκωσεις καί πώς πραγματικά ἔχουνε γίνει, οἱ χριστιανοί παραδέχονται πώς μιά μονάχα ἔγινε καί πώς ἄλλη νά γίνει δέν εἶναι μπορετό.

Κάθε ἐνσάρκωση τῆς Θεϊκῆς Οὐσίας καί σέ μικρότερο βαθμό κάθε θεοκεντρικός ἅγιος ἤ προφήτης εἶναι ἄνθρωπος πού ξέρει Ποιός

---

1. Σημ. μετ. Δρόμο τῆς γνώσης. Γιά ά τέσσερα εἴδη τῆς γιόγκα βλ. τό ἄρθρο τῆς 'Ελένης Σαμίου "'Ινδικός μυστικισμός, Ραμακρίσνα καί Βιβεκανάντα" τό δημοσιευμένο στό 13ο Δελτίο (Χειμώνας 1961-1962) σελ. 36.

2) Σημ. μετ. Γιά τίς ἐνσαρκώσεις τῆς Θεότητας χρησιμοποιοῦνε καί

εἶναι κ'ἔτσι μπορεῖ ἀποτελεσματικά νά θυμίζει σέ ἄλλους ἀνθρώ - πους τί ἐπιτρέψανε στόν ἑαυτό τους νά ξεχάσουνε. Δηλαδή νά τούς θυμίζει πώς ἄν ἀποφασίσουνε νά γίνουνε κεῖνο πού εἶναι κιόλας δυνητικά, μποροῦνε κι αὐτοί νά εἶν'αἰώνια ἑνωμένοι μέ τό Θεῖκό Βυθό.

Γιά τούς περσότερους ἀνθρώπους, ἄντρες καί γυναῖκες, ἡ καλύτερη ἑτοιμασία γιά τήν ἑνωτική γνώση τῆς Θεότητας εἶναι νά λατρεύουνε τήν ἐνσάρκωση καί νά προσηλώνουνε τό πνεῦμα τους μυστικιστικά στίς ἰδιότητές της. Ἄλλο ὅμως ζήτημα εἶναι ἄν μ' αὐτό τόν τρόπο μπορεῖ νά φτάσει ὁ ἄνθρωπος στήν πραγματική γνώση. Πολλοί καθολικοί μυστικιστές βεβαιώσανε πώς σ'ἕνα ὁρισμένο στάδιο τῆς ἀναγωγικῆς προσευχῆς, τῆς προσευχῆς πού εἶναι μυστική θεώ - ρηση καί πού σύμφωνα μέ τίς μεγαλύτερες θεολογικές αὐθεντίες ἀποτελεῖ σέ τελευταία ἀνάλυση τή ζωή τῆς χριστιανικῆς τελειότη - τας, εἶναι ἀνάγκη νά παραμεριστοῦν ὅλες οἱ σκέψεις γιά τήν ἐν - σάρκωση τῆς Θεότητας. Γιατί ἄν δέν παραμεριστοῦνε, θ'ἀποσπάσουνε τόν ἄνθρωπο ἀπό τήν ἀνώτερη γνώση, θά τόν ἐμποδίσουνε νά γνωρίσει Αὐτό πού ἐνσαρκώθηκε. Ἀπό δῶ ξεπηδήσανε τοῦ κόσμου οἱ παρανοήσεις καί κάμποσες διανοητικές δυσκολίες. Ἄς φέρουμε ἕνα παράδειγμα. Νά τί γράφει ὁ Ἀββάς Τζών Τσάπμαν σ'ἕνα ἀπό τά θαυμαστά του "Πνευματικά γράμματα": "Τό πρόβλημα τῆς σ υ μ φ ι - λ ί ω σ η ς (ὄχι μονάχα τῆς σύνδεσης) τοῦ μυστικισμοῦ μέ τό χριστιανισμό εἶναι πιό δύσκολο. Ὁ Ἀββάς (ὁ Ἀββάς Μάρμιον) λέει πώς ὁ Ἅγιος Ἰωάννης τοῦ Σταυροῦ εἶναι σά σφουγγάρι γεμάτο χριστιανισμό, πού κι ἄν τό στύψεις καί τοῦ βγάλεις ὅλο τό χριστιανισμό, θά μείνει μέσα του ὅλη ἡ μυστικιστική θεωρία. Γι'αὐτό κάπου δεκαπέντε χρόνια τόν εἶχα στήν ὀργή μου τόν Ἅγιο Ἰωάννη τοῦ Σταυροῦ καί τόν ἔλεγα βουδδιστή. Ἀγαποῦσα τήν Ἁγία Θηρεσία, τή διάβαζα καί τήν ξαναδιάβαζα ὁλοένα. Ἤτανε πρῶτα ἀπ'ὅλα χριστιανή κ'ἔπειτα μυστικίστρια. Ἀργότερα κατάλαβα ὅτι σχετικά μέ τήν προσευχή εἶχα χαραμίσει δεκαπέντε χρόνια". Καί βγάνει τό συμπέρασμα πώς ὅσο κι ἄν ἔχει βουδδικό χαραχτήρα ὁ μυστικισμός (μ' ἄλλα λόγια ἡ κατανόηση τῆς προαιώνιας φιλοσοφίας) δημιουργεῖ καλούς χριστιανούς. Θά μποροῦσε νά προστέσει πώς δημιουργεῖ καί καλούς ἰνδουϊστές, καί καλούς βουδδιστές, καί καλούς ταοϊστές , καί καλούς μουσουλμάνους, καί καλούς ἑβραίους.

Τό πρόβλημα τοῦ Ἀββᾶ Τσάπμαν θά τό λύσει ἡ ψυχολογία κι ὄχι ἡ φιλοσοφία. Οἱ ἄνθρωποι δέ γεννιοῦνται ἴδιοι. Ὑπάρχουνε πολλές καί διάφορες ἰδιοσυγκρασίες, πολλοί καί διάφοροι ὀργανισμοί. Καί στήν κάθε ψυχοφυσική κατηγορία ἀνήκουν ἄνθρωποι πού βρίσκονται σέ πολλά καί διάφορα ἐξελικτικά στάδια. Μορφές λατρείας καί πνευματικῆς μάθησης πού κάνουνε καλό στόν ἕνανε μπορεῖ νά εἶν' ἄχρηστες ἤ καί θετικά βλαβερές γιά κάποιον ἄλλονε, πού ἀνήκει

τόν ὅρο Ἀβατάρ (ἀπό τή σανσκριτική λέξη ἀβατάρα, πού θά πεῖ κατέβασμα).

σέ ἄλλη κοινωνιακή τάξη κ'ἔχει ἄλλη θέση στήν κοινωνία, ἤ καί μέσα στήν ἴδια τάξη, βρίσκεται σέ ἀνώτερο ἤ κατώτερο ἐπίπεδο πνευματικῆς ἀνάπτυξης. Ὅλα αὐτά τά ἐξηγεῖ καθαρά ἡ Γκιτά, ὅπου τά ψυχολογικά γεγονότα τά συνδέει μέ τή γενική κοσμολογία τό αἴτημα τῶν γκούνα[1]. Ὁ Κρίσνας, πού ἐδῶ εἶναι τό φερέφωνο τοῦ ἰνδουϊσμοῦ κι ἀντιπροσωπεύει ὅλες τοῦ ἰνδουϊσμοῦ τίς ἐκδηλώσεις, τό βρίσκει ἀπόλυτα φυσικό νά ἔχουν οἱ διαφορετικοί ἄνθρωποι διαφορετικές μεθόδους, ἀκόμα καί ἀντικείμενα λατρείας πού φαινομενικά τό ἕνα εἶναι διαφορετικό ἀπό τό ἄλλο. Ὅλοι οἱ δρόμοι ὁδηγοῦνε στή Ρώμη, φτάνει βέβαια νά ἐπιθυμεῖ πραγματικά ὁ ταξιδιώτης στή Ρώμη νά πάει κι ὄχι σέ ἄλλη πόλη. Ὅμοια στάση φιλάνθρωπης περιεχτικότητας, κάπως ἐκπληχτική γιά μουσουλμάνο, ἐκφράζει ὁ Τζαλαλουντίν Ρούμι[2] στήν παραβολή τοῦ Μωυσῆ καί τοῦ τσοπάνη[3], πού τήν ἀνιστορεῖ στό δεύτερο βιβλίο τῶν "Μαθναβί"[4]. Μά καί μέσα στή χριστιανική παράδοση, πού εἶναι πιό ἀποκλειστική, αὐτά τά προβλήματα, τῆς ἰδιοσυγκρασίας καί τοῦ βαθμοῦ τῆς ἀνάπτυξης, ἐξονυχιστικά ἔχουν ἐξεταστεῖ σχετικά μέ τή στάση τῆς Μαρίας καί τή στάση τῆς Μάρθας γενικά, καί εἰδικά μέ τίς ἀτομικές κλίσεις καί μέ τήν ἰδιαίτερη λατρεία πού προτιμάει ὁ κάθε ἄνθρωπος. (Συνεχίζεται).

Ἄλντος Χάξλεϋ (Aldous Huxley), διαλεχτός σύγχρονός μας ἄγγλος μυθιστοριογράφος, διηγηματογράφος καί κριτικός. Ἀπό τήν εἰσαγωγή του στῆς Μπαγκαβάντ Γκιτά τήν ἀγγλική μετάφραση τῶν Σβάμι Πραμπαβανάντα (Swami Prabhavananda) καί Κρίστοφερ Ἴσεργουντ (Christopher Isherwood). Μετάφρ. Μαρ. Γ. Οἰκονόμου.

---

1. Σημ. μετ. Οἱ τρεῖς γ κ ο ύ ν α (σάτβα, ράγια, τάμα) εἶναι οἱ τρεῖς δυνάμεις ἤ οὐσίες πού σύμφωνα μέ τή φιλοσοφία τῶν βραχμάνων κυριαρχοῦνε στόν κόσμο. Σάτβα εἶναι ἡ ἁρμονία καί ἡ ἰσορροπία. Εἶναι καί ἡ γνώση τῆς ἁρμονίας καί τῆς ἰσορροπίας. Ράγια εἶναι ἡ ἐπιθυμία καί τό πάθος. Εἶναι καί ἡ δύναμη πού γεννάει τήν ἐπιθυμία καί τό πάθος. Τάμα εἶναι ἡ ἄγνοια. Εἶναι καί ἡ ἀδράνεια πού πηγή της ἔχει τήν ἄγνοια.
2. Σημ. μετ. Μεγάλος πέρσης ποιητής, ἀντιπρόσωπος τῆς σουφικῆς σκέψης (1207-1273). Λέγεται καί Τζελαλεντίν Ρούμι.
3. Σημ. μετ. Βλ. περίληψή της στό 11ο Δελτίο (Καλοκαίρι 1961) σελ. 19 μέ τόν τίτλο "Ὁ Μωυσής καί ὁ τσοπάνης".
4. Σημ. μετ. Τό μεγαλύτερο ἔργο τοῦ Τζαλαλουντίν. Ὁ τίτλος σημαίνει "Δίστιχα", γιατί τό ἀποτελοῦνε 40000 δίστιχα τό ἔργο αὐτό. Εἶναι χωρισμένο σέ ἕξη βιβλία. Περιέχει πολλή σοφία καί πολύ μυστικισμό. Οἱ Μουσουλμάνοι τό ἔχουν ἐπονομάσει Κοράνιο τῶν Περσῶν, οἱ Δυτικοί Θεία Κωμῳδία τοῦ Ἰσλάμ. Θά μποροῦσε νά ἐπονομαστεῖ καί Βίβλος τῶν Σουφί.

ΟΛΟΥΣ ΕΙΣ ΧΡΙΣΤΟΝ

" Τήν τῶν 'Ελλήνων νεκράν φωνήν καταθάπτει
ὅλος ὁ Δῆμος τῶν 'Αποστόλων, καθώς θεολογεῖ".
Ἄς καταθάπτει, ἀλλά ὄχι ἐμεῖς.
Εἶπαν καί τοῦτο τό στενόκαρδο,
σέ ὥρα ὑφηγορίας: "'Ο Πέτρος ρητορεύει,
ὁ Πλάτων κατεσίγησε' διδάσκει Παῦλος,
Πυθαγόρας ἔδυσεν". 'Αλλά ὄχι ἐμεῖς
δέν θά τό ποῦμε. Καί Πέτρο κηρύσσουμε
καί Πυθαγόρα μέ τά τρίγωνα. Καί τόν Ταρσέα Παῦλο
καί Πλάτωνα ὑφιπέτη κι'ὅλους τούς ὁμίλους
ἄχρονους καί πνευματικούς κι'ὅλους τούς εἰς Χριστόν,
'Εβραίων κι''Ελλήνων σκάνδαλον καί μωρία,
'Ιησοῦν Χριστόν καί τοῦτον 'Εσταυρωμένον,
'Ιησοῦν Χριστόν μέ λάβαρο καί πού ἀληθῶς
ἀνέστη, ἡ ὀρθή καί ζῶσα καταλαλιά
γιά ὑπναλέους, φεύτικους μάρτυρες
πού σκυθρωπάζουν, φρουρούς
περιδεεῖς καί δωρολῆπτες.

Τ. Κ. Παπατζώνης. 'Απόσπασμα ἀπό τό "Εἰς ἦχον ἀναστάσιμον".

ΤΟ ΜΠΟΥΜΠΟΥΚΙ

Ὄχι, ὄχι, σύ δέ μπορεῖς νά κάνεις τό μπουμπούκι λούλουδο νά γενεῖ. Ὅσο κι ἄν τό κουνήσεις, τό χτυπήσεις, τό ταλαιπωρήσεις, ποτέ δέ θά μπορέσεις νά τό κάνεις νά πλουμίσει.

Μέ τό δικό σου μόλεμα, μονάχα τό λεκιάζεις.

Κι ἄν μέ τό ζόρι τά πέταλά του ἀνοίξεις, ποιό τ'ἀποτέλεσμα; Τά τρυφερά του πέταλα θά σκίσεις, κι ἄχρηστο πιά, στό χῶμα θά τό πετάξεις. Οὔτ'ἄρωμα μπορεῖς μηδέ καί χρῶμα νά τοῦ δώσεις. Ἄ, σύ δέ μπορεῖς νά κάνεις τό μπουμπούκι λούλουδο νά γενεῖ.

Κεῖνος πού τό μπορεῖ τό πετυχαίνει τόσο ἁπλά.

Τοῦ ρίχνει μιά ματιά καί νά' Χυμοί ζωῆς τρέχουνε μές στίς φλέβες του.

Στήν πιό μικρή Του ἀνάσα τά πέταλά του ξεδιπλώνει καί τά κουνᾶ χαρούμενα στόν ἀγέρα.

Στά φύλλα του τό χρῶμα χύνεται σάν πόθος καρδιᾶς ἀβάσταχτος καί τ'ἄρωμά του μαρτυράει τό μυστικό του τό γλυκό.

Κεῖνος πού τό μπορεῖ τό πετυχαίνει τόσο ἁπλά.

Ραμπιντρανάθ Ταγκόρ. 'Από τά "Φρουτομαζώματα".
Λεύτερη ἀπόδοση Δημήτρη Θεοδωρίδη.

ΠΙΣΤΕΥΩ ΣΕ ΜΕΣΤΟΤΕΡΗ ΜΙΑΝ ΑΝΟΙΞΗ

Θά ὑφωθῶ μετουσιώνοντας σ'αἰώνια γαλήνη
τό πάλεμα.
Γιατί πιστεύω, Κύριε, σέ μεστότερη μιάν ἄνοιξη,
γιατί ἡ ψυχή ἀναβράει πρός τ'ἀπάνω ἴσα,
ἔξω νοῦ καί τόπου,
καί καμιά τοῦ πονηροῦ δέ θά μπορέσει λύσσα
νά πνίξει τ'ἅγιο χτυποκάρδι
τοῦ ἀνθρώπου.

Ν. Καζαντζάκης. 'Από τήν τραγωδία "Νικηφόρος Φωκᾶς" (βλ. Θέατρο τόμ. Β': "Τραγωδίες μέ βυζαντινά θέματα" σελ. 432).

ΜΕ ΤΟΝ ΑΓΩΝΑ

"Αν ὅλα τά μεγάλα ὕψη ἦταν εὔκολο νά τά φτάσουν οἱ ἄνθρωποι, τότε δέν θά εἴχανε ἀξία. Ἡ ψυχή δέν βρίσκει τόν ἑαυτό της μέ τίς εὐκολίες, μέ τήν ἀνάπαυση, μέ τήν τεμπελιά, ἀλλά μέ τόν κόπο, μέ τόν ἀγώνα καί τή δυσκολία.

'Από τό βιβλίο "Ὁ Σίλβερ Μπέρτς μιλεῖ καί πάλι".
Μετ. 'Ελ. Βάλβη.

ΑΛΛΕΣ ΚΟΡΦΕΣ ΨΗΛΟΤΕΡΕΣ

"Οσα βουνά κι ἄν ἀνεβῆτε,
ἀπ'τίς κορφές τους θἀγναντεῦτε ἄλλες κορφές
ψηλότερες, μιάν ἄλλη πλάση ξελογιάστρα·
καί στήν κορφή σά φτάστε τήν κατάψηλη,
πάλι θά καταλάβετε πώς βρίσκεστε
σάν πρῶτα κάτου ἀπ'ὅλα τἄστρα.

Κ. Παλαμᾶς. 'Από τό "Δωδεκάλογο τοῦ Γύφτου"
(Λόγος ἔβδομος: Τό [illegible]ύρι τῆς Κακάβας).

ΕΚΔΟΣΕ[illegible] "ΘΥΡΣΟΣ"

"Αν. Μπέζαντ	Οἱ βασ[illegible]όμοι τῆς θεοσοφίας	δρ.	25
Αἰμέ Μπλέκ	Στούς πον[illegible]νους	"	20
Μέϊμπελ Κόλλινς	Φωνή [illegible] μακριά	"	10
Τίμου Βρατσάνου	Ὁ ἐ[illegible]ασύνθετος ἄνθρωπος	"	10
Καλλιόπης Κουτσογιάνν[illegible]	Θεοσοφικαί ὁμιλίαι τόμ. Α'	"	25
"Αν. Μπέζαντ	Ἡ ἀρχαία σοφία	"	60
Καλλιόπης Κουτσογιάννη	Θεοσοφικαί ὁμιλίαι τόμ. Β'	"	20
Δημ. Νομικοῦ	Θεοσοφικαί μελέται	"	25

ΘΕΟΣΟΦΙΚΗ ΕΝΩΣΙΣ

Χαρ. Τρικούπη 26

Εἶναι πνευματικὸ σωματεῖο ἀνεγνωρισμένο μὲ ἀπόφαση τοῦ Πρωτοδικείου Ἀθηνῶν ἀρ. 18684/1959 καὶ καταχωρημένο στὸ βιβλίο ἀνεγνωρισμένων σωματείων στὶς 2.1.60 μὲ αὔξοντα ἀριθμὸ 3054.

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ ΑΠΟ ΤΟ ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟ ΤΗΣ

. . . .

Ἄρθρον 4ον Τὸ ἐν γένει πνεῦμα καὶ τὰς ἐργασίας τῆς Θ. Ἑν. κανονίζει ἡ ἀκόλουθος διακήρυξις:

«Ἡ Θ. Ἕν. εἶναι ἀφοσιωμένη εἰς τὰς Θεοσοφικὰς ἀρχὰς χωρὶς νὰ ἐξαρτᾶται ἀπὸ καμμίαν θεοσοφικὴν ὀργάνωσιν.

Ἀκολουθεῖ τὰς θεοσοφικὰς διδασκαλίας τὰς διατυπωθείσας ὑπὸ τῆς ἐκ τῶν ἱδρυτῶν τῆς θεοσοφικῆς κινήσεως εἰς τὸν κόσμον, μεγάλης Διδασκαλίσσης τῶν θεοσοφικῶν ἀρχῶν Ἑλένας Πετρόβνας Μπλαβάτσκυ καὶ τῶν διαδόχων αὐτῆς συγγραφέων θεοσόφων, ἐκπαιδευτῶν παγκοσμίου φήμης, δὲν ἀσχολεῖται ὅμως οὔτε μὲ τὰς ἀτομικὰς διχογνωμίας οὔτε μὲ τὰς μεταξὺ ὁμάδων διαστάσεις.

Ἡ ἐργασία τὴν ὁποίαν ἔχει νὰ ἐπιτελέση καὶ οἱ σκοποὶ τοὺς ὁποίους ἐπιδιώκει εἶναι τόσον ὑψηλοὶ καὶ τόσον ἐργώδεις ὥστε οὔτε χρόνος διαθέσιμος οὔτε καὶ πόθος ὑπάρχει διὰ νὰ ἀσχοληθῆ αὕτη μὲ οἱασδήποτε διχογνωμίας ἢ θεοσοφικὰς αἱρέσεις.

Ἡ ἐργασία καὶ οἱ σκοποὶ τῆς Θ. Ἑν. ἀποβλέπουσιν εἰς τὴν ἐξάπλωσιν τῶν θεμελιωδῶν ἀρχῶν τῆς θεοσοφίας, πρὸ πάντων δὲ ἀποβλέπει αὕτη εἰς τὸ νὰ τίθενται εἰς πρακτικὴν ἐφαρμογὴν αἱ θεοσοφικαὶ διδασκαλίαι, ὥστε νὰ καταστῆ κατορθωτὴ ἡ συνταύτισις μὲ τὸ ΕΑΥΤΟ, ἡ ὁποία μόνον δύναται νὰ δώση την βαθυτάτην πεποίθησιν ἐπὶ τὴν παγκόσμιον ἀδελφότητα.

Ἡ Θ Ἕν. διακηρύσσει ὅτι ἀσάλευτον θεμέλιον τῆς ἑνότητος ὅλων τῶν θεοσόφων ἀνεξαρτήτως τούτου διαμονῆς καὶ ἰδιαιτέρως ἐν γένει καταστάσεως ἑκάστου, εἶναι ἡ ταυτότης τοῦ σκοποῦ, τῶν τάσεων καὶ τῶν διδασκαλιῶν καὶ ὅτι ἡ βάσις αὕτη τοὺς συνδέει μεταξύ των ἀδιασπάστως

Ἡ Θ Ἕν. θεωρεῖ πραγματικοὺς θεοσόφους ὅλους ἐκείνους οἱ ὁποῖοι ἔχουσι ἀφιερώσει τὴν ζωήν των εἰς τὴν πραγματικὴν ὑπηρεσίαν τῆς ἀνθρωπότητος, διὰ τὴν ὁποίαν δὲν παραδέχεται διακρίσεις πίστεως, φυλῆς, φύλου, τάξεως, χρώματος, ἠθικῆς ἀξίας ἢ συμμετοχῆς εἰς οἱονδήποτε ὀργάνωσιν

Ἡ Θ. Ἕν. δέχεται εἰς τοὺς κόλπους της ὅλους τοὺς συμφωνοῦντας μὲ τοὺς ὅρους τῆς παρούσης διακηρύξεως καὶ ἐπιθυμοῦντας εἰλικρινῶς ὅπως διὰ τῆς μελέτης καὶ παντὸς ἄλλου μέσου καταστῶσιν ἱκανότεροι νὰ βοηθοῦν καὶ να διδάσκουν τοὺς ἄλλους Ἡ Θ. Ἕν. θεωρεῖ πραγματικοὺς θεοσόφους, ἐκεινους οἱ ὁποῖοι δὲν εἶναι προσκεκολλημένοι εἰς καμμίαν λατρείαν καὶ εἰς καμμίαν αἵρεσιν, καὶ ὅμως ἀνήκουν εἰς ἑκάστην ἐξ αὐτῶν καὶ εἰς πάσας.

Ἄρθρον 7ον.— Οἱ ἐπιθυμοῦντες νὰ γίνωσι μέλη τῆς Θ. Ἑν ὑπογράφουσι τὴν ἀκόλουθον δήλωσιν:

Συμφωνῶν μὲ τοὺς σκοποὺς τῆς Θ. Ἑν. ὅπως διατυποῦνται οὗτοι εἰς τὴν διακήρυξιν αὐτῆς, ἐπιθυμῶ νὰ γίνω μέλος τῆς Στοᾶς . . . . (ἀναγράφεται τὸ ὄνομα τῆς Στοᾶς) μὲ τὴν προϋπόθεσιν ὅτι ἡ ἐγγραφή μου δὲν συνεπάγεται δι' ἐμὲ ἄλλην ὑποχρέωσιν ἐκτὸς ἐκείνης τὴν ὁποίαν ὁρίζω κατωτέρω».

Γιὰ περισσότερες πληροφορίες ἀπευθυνθῆτε: Χαρ Τρικούπη 26, Ἰσόγειον, κάθε Τρίτη καὶ Παρασκευὴ ὥρα 7 30'-9 μ.μ.

ὁδὸς ἄνω κάτω μία
ΘΕΟΣΟΦΙΚΗ ΕΝΩΣΙΣ